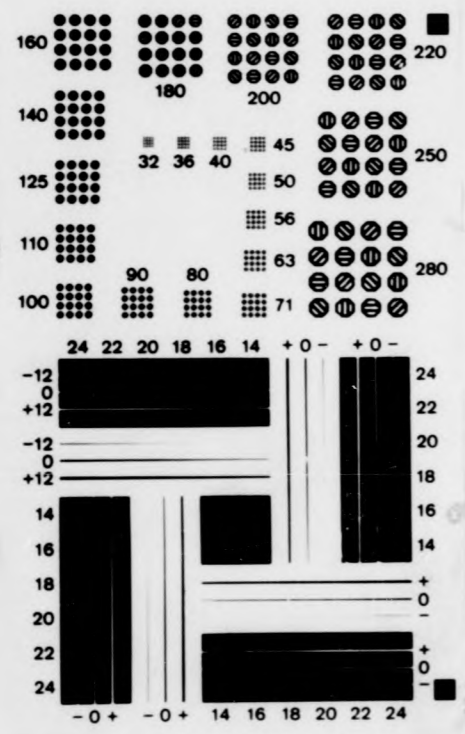

OSZK.

1990

1:10

FOLYTATÁS

**ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR
MAGYAR NEMZETI KÖNYVTÁR**

**BIBLIOTHÈQUE NATIONALE SZÉCHÉNYI
BUDAPEST, HONGRIE**

FM3/9169

1967: DEC. 20

A MIKROFILMEZÉSBŐL SZÁNDÉKOSAN KIHAGYOTT
LAP

AZ EREDETI DOKUMENTUMBAN A LAP ÜRES

AZ EREDETI DOKUMENTUMBÓL A LAP HIÁNYZIK

AZ EREDETI DOKUMENTUM ROSSZUL OLVASHATÓ

MAGYAR TÁVIRATI IRODA. BELFÖLDI HIREK
1967. /évf.nélk./ jan.1-dec.31.

Hiány: jan.10. 35.lap., febr.17. 3.lap., febr.28. 43.lap.,
márc.9. /Hivatalos Közl./ 1.lap., ápr.1. 49.lap.,
ápr.27. 59.lap., jun.18. 13.lap., jul.12. /Parlament./
1-2.lap., jul.13. 15-16.lap., jul.24. 31.lap., aug.5.
11.lap., aug.29. 27-30.lap., szept.3. 15.lap., szept.6.
25-28.lap., szept.14. 13-16.lap., okt.9. 37-38.lap.,
nov.24. 47-50.lap., dec.13. 33.lap.

bb. 81. /a kormány fogadása...folyt./e

- a kölcsönös gazdasági segítség tanácsa most zárult ülés-
szakán meggyőződése szerint sikerrel végezte el feladatát. ké-
rem vendégeinket, hogy amikor a jó munka tudatában hazatérnek,
adják át üdvözlőnkét pártjuk központi bizottságának, országuk
kormányának, népüknek.

végül a kgst-országok pártjainak, népeinek szoros együtt-
működésére, boldogulására ültette poharát a minisztertanács
elnöke.

ezután frantisek krajcir, a csehszlovák minisztertanács
elnökhelyettese, a kgst végrehajtó bizottsága 32. ülésének el-
nöke mondott pohárköszöntőt.

- az ülés valamennyi résztvevője nevében köszönetemet fe-
jezem ki magyar vendéglátóinknak azért, hogy megfelelő felté-
teleket biztosítottak a kgst *41. ülésének és a végrehajtó
bizottság ülésének munkájához -, mondotta. - ezek a tárgyalá-
sok és a határozatok elősegítik a kgst-országok gazdasági és
műszaki-tudományos együttműködésének további fejlődését.

- erősödjen és virágozzon a kgst tagállamainak együttműkö-
dése, amely megszilárdítja a szocialista világrendszert és hoz-
zájárul a kommunista- és munkásmozgalom internacionalista egy-
ségéhez. emelem poharam a magyar szocialista munkáspárt és a
magyar forradalmi munkás-paraszt kormány alkotó munkájának to-
vábbi sikereire. /mti/

...-

- v é g e -

- 54 -

22.00/11

M.T.I.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda. Budapest, I. Fém-utca 5-7. Telefon: 359-490, 359-590

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.

m t i b e l f ö l d i h i r e k

1967. december 20.

bb. 1. fenyő-bálok, vidám szilveszteri kabarék, zenés-táncos
összejövetelek a fővárosi művelődési házakban

1 ol/lk/e sr la

1967. december 20.

fővárosszerte megkezdődtek a hagyományos évvégi szórakoz-
tató műsorok, táncestélyek előkészületei, amelyekbe több he-
lyen bekapcsolódtak a művelődési házak is.

a danuvia gorkij művelődési házban december 22-én műsoros
fenyőfa-ünnepet tartanak, a kispesti ifju gárdá-ban pedig
ugyanezen a napon veszi kezdetét a kerületi uttorok másfélna-
pos gazdag eseménysorozata, amelyen rejtélyverseny, fejtörő,
közös játékok szórakoztatják a gyermekeket. ugyanitt az ünnep
másnapján délután és este - felnőtteknek - beat-hangversenyt
rendeznek, szilveszterkor pedig reggelig áll a bál.

a fenyővári uti fővárosi művelődési házban sokatigéző film-
műsorral készülnek karácsonyra. a három munkaszüneti napon a
dákok című román-francia koprodukciót, a keresztések című len-
gyel történelmi filmet vetítik, s bemutatnak egy eddig még a
nagyözönség előtt nem szerepelt filmvígjátékot is. december
28-án szünidei matinét rendeznek a tanulóifjúság részére.

nagyszámu látogató fogadására készültek fel a pesterzsébe-
ti vasas művelődési házban, a közkedvelt csili-ben is. karácsony
első napjának délutánján színházba invitálják közönségüket: a
kecskeméti katona józsef színház vendégfelléptével bemutatják
raffai sarolta: egy szál magam című darabját. este 9 órakor kez-
dődik a reggelig tartó fenyő-bál. szilveszterkor kettős progra-
mot rendez a csili: este 9-től reggelig műsoros bált a művelődé-
si ház termelben, s éjjel 11 órakor kezdődő kabaré-műsort a 20.
kerületi tátra filmszínházban. a filmszínházi műsor második fe-
lében vígjátékot vetítenek. /mti/

...-

- 1 -

ke

bb. 2. abc-áruházak óbuda külterületein

1 hi/tm/e sr la

1967. december 20.

a pünkösdfürdői lakótelepen abc áruház alapozását kezdték meg, amely előreláthatólag 1968 május 1-én nyit. a római parti kempingnél épülő öröklakások mellett hasonló kereskedelmi egységet akarnak létesíteni. /mti/

bb. 3. az utóbbi évtized legjobb aszaborai érnek a tokajhegyaljai pincékben

vid/ká/sk/e ká cz

1967. december 20.

a világhírű tokajhegyaljai borvidéken befejeződött az aszabor készítése. a tokajhegyaljai állami pincegazdaság a tsz-ektől, valamint a hegyközségektől és az egyéni termelőktől több mint 4 000 mázsa aszuszemet vásárolt fel, míg a tokajhegyaljai állami gazdaság szőlőiben 700 mázsa aszuszemet szüreteltek.

az aszabor készítésénél megtartották a hagyományos eljárást, de új technológia is érvényesül. az aszuszemeket feldolgozásig duplafenekű hordókban tárolták, majd taposás helyett úgy darálták meg, hogy a benne lévő mag össze ne zúzódjék. korábban egy hektoliter musthoz vagy óborhoz két-öt puttony aszuszemet mértek, most ezt a módszert laboratóriumi vizsgálat előzte meg. a felöntésre használt óbor íz-, illat- és zamatanyagának összetétele alapján határozták meg a léhez adagolandó aszuteszta mennyiségét. a tokajhegyaljai állami gazdaság az idén 1 500 hektoliter aszubort készített ezzel a módszerrel. az aszaborokat a mádi, a tolcsvai, valamint a sátoraljai helyi pincékben, a hagyományos 136 literes gönci hordókban tárolják. az ideai aszu jó minőségű, a szakértők véleménye szerint a szokásos három-négy évi „iskolázás” után az évtized legjobb borai kerülnek ki a pincékből. /mti/

4c - 2 -

bb. 4. 1968: kétszáz új Ikarus-autóbusszal bővült a mávaut kocsiparkja - újabb 150 csuklós kerül a közúti forgalomba és a vidéki városokba

1 hbj/hné/1e/gy/la

1967. december 20.

az autóközlekedés ideai eredményeiről, a jövő évi tervekről tapolczai kálmán, a kpm autóközlekedési vezérigazgatósága vezetője a következő tájékoztatást adta:

- az autóközlekedés - várhatóan - ez év végéig az ország területén összesen 715 millió utast szállít, 55 millióval többet, mint amennyivel az év elején számoltak. 1967-ben az autóközlekedés kénytelen volt az ipartól kapott valamennyi autóbusszal a kiselejtezett régi, elavult kocsikat pótolni, viszont régi járművek felhasználásával 140 csuklós autóbust gyártott a mávaut főműhely, s így ma már összesen 213 csuklós autóbust szállítja az utasokat. a tefu az idén átvette az ugynevezett darebáruszállítást az egész országban, háztól-házig szállítja a 25 kilón felüli csomagokat: évente mintegy 120 millió csomagot juttat el háromezer helységbe. 1967-ben új autóbusszpályaudvart kapott eger, kaposvár, gyula, győr.

- a jövő évben 680 új autóbust ad az Ikarus, ebből az autóközlekedés 480 kocsit az elavultak pótlására használ fel, 200-zal azonban növekszik a kocspark, s ebből 70 luxus kivitelűt elsősorban az idegenforgalmi igények kielégítésére állít forgalomba. a mávaut főműhelye tovább folytatja a csuklósítási program végrehajtását és újabb 150 csuklóst ad a budapest-környéki, helyközi forgalomnak, illetve a vidéki városok helyi forgalmának. a tervek szerint új autóbusszpályaudvar épül miskolcon, debrecenben, esztergomban csongrádon és mosonmagyaróváron. /mti/

bb. 7. „füstös”, róká a bakonyban

a vid-ká/sk/ká/gy/cz

1967. december 20.

különös jelenségre figyeltek fel a bakonyban az erdészek. az utóbbi időben a bakonytamási környékén, az ugynevezett csehi erdőben elszaporodtak a szürkés fekete színű róká, amelyekből eddig alig egy-két példány tűnt fel a hegyvidéken. a vadászok szerint ezen a vidéken 10-12 ugynevezett „füstös”, róka család ütötte fel tanyáját, a szücsök öröme. a megszokottól eltérő színű pramalugyanis rendkívül keresett. /mti/

4c

- 3 -

bb. 5. lékelik a hortobágyi tavakat - karácsonyra 820 mázsa hal a pusztáról

a vid /ká/sk/ká/il/cz

1967. december 20.

a hortobágy halastavai jégpáncélba öltöztek: valamennyi tó befagyott és megkezdtek a lékelést. a lékvágó brigádok megnyitják a nyolc-tíz centiméteres jégvéteget és így oxigénhez juttatják a halakat. a lékvágással egyidőben megkezdődött a jég alatti halászat: karácsonyra 820 mázsa pontyot szállítanak a pusztáról javarészt belföldi piacra, budapestre, miskolcra, debrecenbe és gyöngyösre. kétszáz mázsa ponty az ndk-ba „utazik”, a karácsonyi szállítmányokkal együtt az idén 135 vagon piaci halat értékesítettek a hortobágyról./mti/

bb. 6. készül az esztergomi várhegy helyreállítási terve - műemlék-komplexum a történelmi hegyen

b vid szf/sk/ká/il/cz

1967. december 20.

eredményes volt a várhegy idei kutatása esztergomban, ahol a nemzeti múzeum középkori osztálya irányítja az ásásokat. európa egyik legbecselesebb művelődéstörténeti emléket nagy műemlék-komplexummá alakítják ki.

az ásások sok kérdést tisztáztak. bebizonyosodott például, hogy már a rézkortól kezdve lakott település volt a várhegy. fény derült arra is, hogy géza fejedelem óta királyi székhely volt. az idei ásással befejezték a déli szárny kutatását és itt most megkezdhetik a helyreállítást. korábban az volt az elképzelés, hogy az ásásokkal egyidejűleg sor kerül a helyreállításra is. minél mélyebbre mentek azonban a kutató szelvények, annál több a vártnál is gazdagabb anyagot adtak. ezért csak egy rész végleges feltárása után lehet megkezdeni a helyreállítást.

az országos műemlék felügyelőség építészei már dolgoznak a terveken. kialakultak az elképzelések arra is, hogyan mutatják be a gazdag történeti, régészeti, hadászati és művészettörténeti anyagot korról környezetben. kezdő lépésként a tavaly felszínre került koraközépkori falakat teszik alkalmassá a bemutatásra és felújítják a még 1934-ben feltárt középkori várkapólnát, valamint a lakótornyot is.

rövidesen munkához látnak a hidépítő vállalat brigádjai is. a várhegy sziláit ugyanis alaposan kikezdtek az évezredek, om-lásveszélyessé váltak a mészkőfalak. a szilatómböket a gellért-hegyen alkalmazott ugynevezett torkrétozással konzerválják majd: a megrepedezett, meglazult sziklákat acélhálalóval vonják k be és a hálalót betonnal vakolják be./mti/

4c
- 4 -

bb. 8. dunántul egyik legmodernebb kenyérgyára épül vasváron

vid szf/sk/ká/il/cz

1967. december 20.

a most végetért és részben még folyamatban lévő beruházások, rekonstrukciók eredményeként az ország egyik legkorszerűbb élelmiszeripari hálózata alakul ki vas megyében.

a világ sok országába exportáló és fontos kgst megbízásokat teljesítő répcelaki sajtgyárban felépült közép-európa egyik legkorszerűbb sajtértelődje. jelenleg a belső szerelésnél tartanak. a háromemeletes épületben több mint 30 vagon sajtot érlelhetnek egyszerre.

a vidéki termelősövetkezeti „husgyárak”, produktumait feldolgozó vas megyei husipari vállalatnál is korszerűsítést hajtottak végre. a sárvári baromfifeldolgozóban most fejeződött be a 42 millió forintos rekonstrukció, s ezzel az ország egyik legkorszerűbb élelmiszeripari üzeme lett: évente 8-10 millió szárnyast dolgoz fel.

vasváron 15 millió forintos költséggel dunántul egyik legkorszerűbb kenyérgyára épül. több lesz benne a műszaki szakember, mint a pék. a 18 vagonos lisztároló rendszerből emberi kéz érintése nélkül „levegő szippantással”, kerül a liszt a dagasztó gépekbe./mti/

bb. 9. nagyarányu villamosítás a tatabányai szénmedencében

a vid szf/hné/ká/il/cz

1967. december 20.

öt esztendővel ezelőtt nagyarányu villamosítás kezdődött a tatabányai bányákban: a bányabiztonsági előírások, a dolgozók testi épségének védelme és a gazdaságosabb termelés érdekében kicserélték az elavult földalatti elektromos berendezéseket. nyolcvan új transzformátort, számos egyéb kapcsolót és elosztót szereltek fel. kicserélt kábelek hossza meghaladta a 140 kilométert. a bányafolyósók jobb megvilágítására sokezer méter hosszán korszerű lámpatesteket szereltek fel. mintegy 8,0 millió forintot költöttek a földalatti munkahelyek elektromos rekonstrukciójára.

/folyt.köv./

8.55/ju

10.7

4c
- 5 -

bb. 9. / nagyarányu ... 1. folyt/ il

most a szénmedence külszíni energia-továbbító hálózatát újítják fel. az ugyancsak nagyarányu munka során kicserélik az elavult 22 kilovoltos vezetékek helyettük nagyobb teljesítményűt, 35 kilovoltost, vezetnek a régi és az új bányákhoz egyaránt. a külszínen is számos új transzformátort szerelnek fel és korszerű hírközlési rendszert építenek ki./mti/

--

bb. 10. százegy falukörzeti központ borsodban

a vid fm/sk/ká/il/cz

1967. december 20.

borsod megyében 101 olyan települést jelöltek ki falukörzeti központnak, amelyeknek fejlesztésével a környező közösségek gazdasági és kulturális felemelkedését is elősegítik. a megyei tanács megbízásából általános rendezési terveket dolgoznak ki, amelyekben kijelölik a faluközpontok helyét, meghatározzák a lakó- és ipari területeket, megtervezik a közlekedési és közmű-hálózatot, az évm miskolci tervező vállalat, a városépítési és tudományos tervező intézet, valamint a borsod megyei tanács tervező irodája eddig 45 nagyobb település általános rendezésére készített javaslatot. ezek között szerepel sárospatak község, amelynek rendezése során a történelmi nevezetességű városmagot - a rákóczi- vár és kollégium környékét - idegenforgalmi célok szolgálatába állítják.

érdekes elképzelés szerint építik fel a 40 000 lakosra tervezett tiszaszederkény központját. a belvárosban parkokkal övezett csónakázó tavat létesítenek és a tó partján kapnak majd helyet a közintézmények: a városi tanács, a pártbizottság, a bíróság, a posta, a szálloda, a mozi és a könyvtár, valamint a minden igényt kielégítő új üzletsor.

a még hátralévő 56. falukörzeti központ általános rendezési terve 1975-ig készül el./mti/

--

- 6 -

9.00/ju

10¹⁵L

bb. 11. zárszámadási előkészületek vas megyében

vid ká/sk/ká/il/cz

1967. december 20.

megkezdődtek a termelőszövetkezeti zárszámadások előkészületei vas megye falvaiban. az ellenőrző bizottsági tagok és számszaki szakemberek közreműködésével leltározzák az eszközöket, amelyek értéke becslés szerint mintegy 270 millió forint. az idei javuló gazdálkodás és a jó termés eredményeként a hat legfontosabb cikkből mintegy 70 millió forinttal több árut értékesítettek a szövetkezetek, mint tavaly. ehhez hasonló teljesítményre még nem volt példa./mti/

--

bb 12. emberáldozatot követelt, tetemes anyagi kárt okozott a gondatlan fűtés

t fe/se-lm -cz

1967. december 20.

özvegy juhász árpádné 69 éves nyugdíjas 2. cseppkő utca 57. sz. alatti lakásán tűz keletkezett és az idős asszony súlyos égési sérüléseibe a helyszínen meghalt. a vizsgálat megállapította, hogy az átizzott kályha közelében elhelyezett bútor illetve ruháinak tüzet fogott és lángba borította a lakást.

miske községben az egyetértés termelőszövetkezet hajós uti majorjában kigyulladt az istálló tetőzete. a vizsgálat megállapítása szerint az égő kokszkályhába gázolajat öntöttek a kicsapódó lángtól kigyulladt és leégett a nádpallóból készült mennyezet. az anyagi kár jelentős. a felelősség megállapítására vizsgálat indult./mti/

--

bb 13. elutazott a lengyel, a csehszlovák és a jugoszláv delegáció

t sl/se-lm -cz

1967. december 20.

kedden a késő esti órákban elutazott hazánkba a lengyel és a csehszlovák delegáció, amelyek z.nowák és f.krajcír miniszterelnökhelyettesek vezetésével résztvettek a kgst budapesti ülészakán. bucsuztatásukra a ferihegyi repülőtéren megjelent apró antal a minisztertanács elnökhelyettese.

ugyancsak kedden este utazott el a jugoszláv delegáció amelyet a. grlicskov a szövetségi végrehajtó tanács tagja vezetett. a küldöttséget a keleti pályaudvaron ajtai miklós a minisztertanács elnökhelyettese bucsuztatta./mti/

--

10.10/lm

-7-

12¹⁵L

bb 14. a fővárosi földhivatal

se/-Lm -cz

1967. december 20.

tájékoztatja az érdekelteket, hogy a fővárosi budai kerületek földhivatala valamint a fővárosi peremkerületek földhivatala 5., városház u. 11. sz. alól a 14. május 1. u. 17. sz. alá költözik. az átköltözés miatt 1968 január 8-ig az ügyfél fogadás szünetel./mti/

bb 15. teljesítette éves tervét a dunai cement- és mészmű

se/-Lm ká

1967. december 20.

a dunai cement és mészműben a silóba került a 840 000-ik tonna cement és ezzel a gyár teljesítette éves tervét. az év hátra levő részében várhatóan mintegy 20 000 tonna többlet cementet gyártanak és ezzel a gyár megkétszerezi a jubileumi versenyben vállalt cementmennyiséget. a kimagasló eredményekben döntő szerepük van a szocialista munkabrigádoknak./mti/

11.20/ju

12.15/

-8-

bb 16. időjárásjelentés

-Lm

1967. december 20.

hideg idő

északeurópa felől erős északnyugati széllel hideg, artikus levegő árasztotta el középeurópát, valamint a földközi tenger és a balkán félsziget térségét. vonulása során többfelé havazásokat, helyenként hófúvásokat okozott. ma hajnalban északeurópában néhány helyen - 31 fokos minimumot mértek. hazánkban kedden változóan felhős volt az ég. a délután folyamán megélnkült a szél, és az esti órákban már az ország északi megyéiben havazott. a lehullott csapadék mennyisége általában 1-3 mm között volt, de zircen, királyréten és tiszabecsen 4 mm-t mértek.

a nappali hőmérséklet plusz 3, -3 fok között alakult ki. ma hajnalban szeszélyes területi elosztásban -1, -10 fokig hűlt le a levegő. a délelőtt folyamán hideg, szeles idő volt, a hőmérséklet 11 órakor 0- -2 fok között változott. a magasabb hegyeinket általában 5-15 cm-es hóréteg borítja, de kékestetőn, dobogókőn 20, és galyatetőn 28 cm-es hó található. budapesten kedden a hőmérséklet napi középértéke - 0.2 fok volt, 0.6 fokkal alacsonyabb, mint a sokévi átlag. ma 12 órakor budapesten a hőmérséklet -1 fok, a tengerszintre átszámított légnyomás 761 mm, mérsékelten emelkedő irányzatú.

várható időjárás csütörtök estig: időnkénti felhősödés, szórványos futó havazással. az élénk, helyenként erős északi szél lassan mérséklődik. hideg idő. várható legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet -7 - -12, legmagasabb nappali hőmérséklet csütörtökön 0 - -5 fok között.

a duna vizállása 130 cm./mti/

1356/Lm

- 9 -

15.30/

bb 17. korcsolyáznak a balatonon

a vid ká/fné-ju ká cz

1967. december 20.

hamisítatlan téli kép fogadja a balaton decemberi vendégeit: a kisvízü öblökben, a strandok előtti részeken feltűnnek a korcsolyázók. az északi parton számukra nagyon kedvezően állt be a tó. a hullámokat korbácsoló szeleket felfogták a hegyek és az aránylag nyugodt állapotban befagyott víz ideális jégpályát kínál a fiataloknak. a déli parton már több helyen összetorlódtak a jégtáblák, de még így is bőven akad korcsolyázásra alkalmas jégfelület.

készülőben az első utra a jégvitortlázók is. bár a tó távolabbi pontjain még nem eléggé erős a jég, arra számítanak, hogy néhány nap múlva már megbírja a jégvitortlásokat. balatonfűzfőre 8-10 téli ,, járművet,, készítenek elő az első icedi futamokra. /mti/

--

bb 18. elkészült az új szerencsi kenyérgyár

vid ká/fné-ju ká cz

1967. december 20.

a borsod megyei tanács beruházási irodájának közreműködésével elkészült az új szerencsi kenyérgyár, amely a szerencsi járás, valamint a bodrogköz több mint harminc községét látja majd el naponta friss kenyérral és péksüteménnyel. a több mint 12 millió forintos beruházással létesített új kenyérgyár két műszakban naponta 140 mázsa friss kenyeret juttat a községek lakóinak. /mti/

--

14.10/Lm

- 10 -

el
15.30 1/2

bb 19. ruhát teregetett - gázmérgezést szenvedett

i fe/gk-ju cz

1967. december 20.

pitrik pál 58 éves nyugdíjas, budapest, xi. kerület fehérvári ut 46. szám alatti lakásában a gáztűzhely fölött kifestett szárítókötélre ruhát teregetett. eközben véletlenül kinyitotta a gázcsapot és a kiömlő gáztól olyan súlyos mérgezést szenvedett, hogy a helyszínen meghalt. /mti/

--

bb 20. a törött fűrész halálosan megsebesítette

i fe/gk-ju cz

1967. december 20.

aporliget községben tóth Mihály 58 éves gépészkovács otthonában motormeghajtásos körfűrészrel fát fűrészelt. munka közben a fűrészlap kettétört s az egyik darab tóth Mihály fejéhez vágódott. a szerencsétlen ember olyan súlyosan megsérült, hogy a helyszínen meghalt. /mti/

--

bb 21. halálos közlekedési baleset

i fe/gk-ju cz

1967. december 20.

figyelmetlenül lépett le az uttestre bonyhádön Rittinger Antal 69 éves nyugdíjas és egy tehergépkocsi elütötte. Rittinger súlyos sérüléseibe a kórházba szállítás után belehalt. /mti/

--

14.10/Lm

- 11 -

el
15.30 1/2

bb 22. szív-tüdő gép debrecenben

a vid ká/fné-ju ká cz

1967. december 20.

az egészségügyi minisztérium segítségével korszerű orvosi gépet helyeztek üzembe a debreceni orvostudományi egyetem tüdőgyógyászati klinikájának mellkassebészeti osztályán. dr. schnitzler józsef egyetemi docens, kossuth-díjas tüdősebész, a mellkassebészeti osztály vezetője irányításával orvoscsoporthoz dolgozik az új géppel. egyelőre hosszabb kísérleti időszak következik, a műtéteket kutyákon végzik. a gép alkalmas arra, hogy a műtétek alkalmával a beteg testének vérkeringését, oxigénellátását biztosítsa. lényegében a tüdő és szív munkáját helyettesíti. /mti/

--

bb 23. átadták a forgalomnak a hejőcsabai aluljárót

a vid ká/fné-ju ká cz

1967. december 20.

hejőcsabánál, a 3-as számú budapesti főközlekedési útvonalon vasúti sorompó lassította a közúti forgalmat. ennek megszüntetésére mintegy 40 millió forint beruházással aluljárót építettek. a fontos létesítmény a beruházók és kivitelezők jól összehangolt munkája eredményeként az eredetileg tervezett határidőnél tíz hónappal előbb elkészült. az aluljárót szerdán kisszező közlekedés- és postaügyi miniszterhelyettes ünnepélyesen átadta a forgalomnak. a tizennégy méter széles kocsi pályájú, oldalt gyűjtővel ellátott aluljáró, valamint a hozzácsatlakozó mintegy másfél kilométer hosszúságú korszerű utszakasz megépítésénél a dolgozók derekas munkát végeztek. az építés során 160 ezer köbméter földet mozgattak meg, 25 ezer köbméter betont építettek be. /mti/

--

bb 25. korszerű forgalmi csomópont ózdon

vid ká/fné-ju ká cz

1967. december 20.

Ózd legforgalmasabb részén, az úgynevezett gyűjtőn, a közut, valamint a gyalogos közlekedés zavartalan lebonyolítására több épület lebontásával új, korszerű forgalmi csomópontot alakítottak ki. átépítették, kiszélesítették a csomópontba tartó kolló főutvonalak jelentős részét is. a mintegy 10 millió forintos beruházással megépített forgalmi csomópontot, illetve a hozzácsatlakozó utszakaszokat szerdán adták át a forgalomnak. /mti/

16.10/e

-- 12 --

bb 26. a kereskedelem karácsonyi nyitvatartási rendje

i kf/kf-ju cz

1967. december 20.

a fővárosi tanács közli a budapesti kereskedelem karácsonyi nyitvatartási rendjét.

az élelmiszerkereskedelem:

december 23-án szombaton az egy és a másfélműszakos élelmiszerboltok, az iparcikküzletek, a könyvesboltok, az áruházak, - a Lottó és a verseny áruház kivételével, amelyek 21 óráig üzemelnek - a vásárcsarnokok és a piacok 19 órakor zárnak. a kétfélműszakos élelmiszerüzletek, az édesség és a dohányboltok, valamint a vendéglátóipari helyek a szokásos szombati rendjük szerint tartnak nyitva.

december 24-én, vasárnap az élelmiszerüzletek, az édességboltok, a csarnokok és a piacok a szokásos nyitástól, legkésőbb azonban 8 órától 15 óráig, a főútvonalakon, a közlekedési gócpontokon, valamint a külső kerületek kereskedelmi központjaiban levő iparcikküzletek, könyvesboltok és áruházak 10-15 óra között tartanak nyitva. a vendéglátóipari helyek - a pályaudvarok környékén és a főútvonalakon levő néhány étterem kivételével - 17 órakor zárnak.

december 25-én hétfőn valamennyi élelmiszerüzlet, édességbolt, iparcikküzlet, könyvesbolt, áruház, csarnok és piac zárva tart. a vendéglátóipari üzemek a szombati, míg a dohányboltok a vasárnap rendjük szerint tartanak nyitva.

december 26-án kedden az élelmiszerüzletek - a vasárnap napi árusításra kijelölt boltok kivételével - a csarnokok és a piacok, az iparcikküzletek, a könyvesboltok és az áruházak zárva lesznek. a vendéglátóipari egységek, az édesség- és a dohányboltok a vasárnap rendjük szerint tartanak nyitva.

/ folyt. köv. /

16.15/e

- 13 -

17.12

bb 22. szív-tüdő gép debrecenben

a vid ká/fné-ju ká cz

1967. december 20.

az egészségügyi minisztérium segítségével korszerű orvosi gépet helyeztek üzembe a debreceni orvostudományi egyetem tüdőgyógyászati klinikájának mellkassebészeti osztályán. dr. schnitzler józsef egyetemi docens, kossuth-díjas tüdősebész, a mellkassebészeti osztály vezetője irányításával orvoscsoporthoz dolgozik az új géppel. egyelőre hosszabb kísérleti időszak következik, a műtéteket kutyákon végzik. a gép alkalmas arra, hogy a műtétek alkalmával a beteg testének vérkeringését, oxigénellátását biztosítsa. lényegében a tüdő és szív munkáját helyettesíti. /mti/

..

bb 23. átadták a forgalomnak a hejőcsabai aluljárót

a vid ká/fné-ju ká cz

1967. december 20.

hejőcsabánál, a 3-as számú budapesti főközlekedési útvonalon vasúti sorompó lassította a közúti forgalmat. ennek megszüntetésére mintegy 40 millió forint beruházással aluljárót építettek. a fontos létesítmény a beruházók és kivitelezők jól összehangolt munkája eredményeként az eredetileg tervezett határidőnél tíz hónappal előbb elkészült. az aluljárót szerdán kisszűz közlekedés- és postaügyi miniszterhelyettes ünnepélyesen átadta a forgalomnak. a tizennégy méter széles kocsipályájú, oldalt gyűjtőjáróval ellátott aluljáró, valamint a hozzácsatlakozó mintegy másfél kilométer hosszúságú korszerű utszakasz megépítésénél a dolgozók derekas munkát végeztek. az építés során 160 ezer köbméter földet mozgattak meg, 25 ezer köbméter betont építettek be. /mti/

..

bb 25. korszerű forgalmi csomópont ózdon

vid ká/fné-ju ká cz

1967. december 20.

ózd legforgalmasabb részén, az ugynevezett gyűjtőn, a közut, valamint a gyalogos közlekedés zavartalan lebonyolítására több épület lebontásával új, korszerű forgalmi csomópontot alakítottak ki. átépítették, kiszélesítették a csomópontba tartó főutvonalak jelentős részét is. a mintegy 10 millió forintos beruházással megépített forgalmi csomópontot, illetve a hozzácsatlakozó utszakaszokat szerdán adták át a forgalomnak. /mti/

..

16.10/e

17.12

bb 26. a kereskedelem karácsonyi nyitvatartási rendje

i kf/kf-ju cz

1967. december 20.

a fővárosi tanács közli a budapesti kereskedelem karácsonyi nyitvatartási rendjét.

az élelmiszerkereskedelem:

december 23-án szombaton az egy és a másfélműszakos élelmiszerboltok, az iparcikküzletek, a könyvesboltok, az áruházak, - a Lottó és a verseny áruház kivételével, amelyek 21 óráig üzemelnek - a vásárocsarnokok és a piacok 19 órakor zárnak. a kétműszakos élelmiszerüzletek, az édesség és a dohányboltok, valamint a vendéglátóipari helyek a szokásos szombati rendjük szerint tartanak nyitva.

december 24-én, vasárnap az élelmiszerüzletek, az édességboltok, a csarnokok és a piacok a szokásos nyitástól, legkésőbb azonban 8 órától 15 óráig, a főutvonalakon, a közlekedési gócpontokon, valamint a külső kerületek kereskedelmi központjaiban levő iparcikküzletek, könyvesboltok és áruházak 10-15 óra között tartanak nyitva. a vendéglátóipari helyek - a pályaudvarok környékén és a főutvonalakon levő néhány étterem kivételével - 17 órakor zárnak.

december 25-én hétfőn valamennyi élelmiszerüzlet, édességbolt, iparcikküzlet, könyvesbolt, áruház, csarnok és piac zárva tart. a vendéglátóipari üzemek a szombati, míg a dohányboltok a vasárnap rendjük szerint tartanak nyitva.

december 26-án kedden az élelmiszerüzletek - a vasárnapi árusításra kijelölt boltok kivételével - a csarnokok és a piacok, az iparcikküzletek, a könyvesboltok és az áruházak zárva lesznek. a vendéglátóipari egységek, az édesség- és a dohányboltok a vasárnapi rendjük szerint tartanak nyitva.

/ folyt. köv. /

16.15/e

17.12

- 13 -

bb 26. / a kereskedelem ... 1. folyt. /-ju

az utalványos tejellátásban részeseülők a december 26-ra, keddre érvényes szelvényre tejpontot kapnak annál a boltnál, ahol az egész hónapra érvényes tejjegyüket leadták. a tejpont árusítását már megkezdték.

a fodrászatok december 23-án szombaton a rendes hétköznapi nyitvatartás szerint üzemelnek. december 24-én vasárnap valamennyi üzlet 6-16 óra között nyitvatart. december 25-én és 26-án a fodrászüzletek zárva lesznek.

a fenyképész üzletek december 23-án hétköznapi, december 24-én pedig vasárnapi rendjük szerint üzemelnek. december 25-én és 26-án minden üzlet zárva tart.

a szikvizárusító üzletek december 23-án a szokásos hétköznapi rendjük szerint, december 24-én vasárnap pedig 8-15 óra között tartanak nyitva. december 25-én hétfőn valamennyi üzlet zárva lesz, december 26-án pedig 8-15 óra között tart nyitva.

a virágüzletek december 24-én és 25-én egységesen 9-17 óra között lesznek nyitva. december 26-án 9-től 17 óráig csak a vasárnapi árusításra kijelölt virágüzletek tartanak nyitva.

a fürdők december 23-án a rendes hétköznapi üzemmenet szerint működnek. december 24-én a melegfürdők 13 óráig, a strandok és az uszodák 15 óráig tartanak nyitva. december 25-én valamennyi fürdő zárva lesz. december 26-án a melegfürdők 13 óráig, a lukács és a rudas uszoda 15 óráig, a gellért pezsgőfürdő, a széchenyi és a szabadság strandfürdő egész nap nyitva tart. /mti/

16.20/e

17.15

- 14 -

bb. 24. gépjavitó üzemet vásárolt a mohácsi-sziget termelőszövetkezete

a vid-ká/fné/ká/gy/cz

1967. december 20.

az év legnagyobb tsz-üzletkötése zajlott le a napokban a mohácsi-szigeten. az itt gazdálkodó dunavölgye termelőszövetkezet 100 munkással dolgozó javítóüzemet vásárolt: épületestől, berendezésestől együtt. a volt homorudi gépjavitó állomás ilyen módon január elsejétől a tízezer holdas közös gazdaság központi javítóüzeméként működik tovább. mivel a teljes személyzetet - beleértve a műszaki vezetőket is - átvette a termelőszövetkezet, a munkát megszakítás nélkül folytatják. mindenki megmaradt a régi beosztásában. a javítóüzem 10 és félmillió forintjába került a dunavölgye tsz-nek, de a közös gazdaság vezetői elégedettek a vásárral, mert ha maguknak kellett volna javítóüzemet építeniük, annak beruházási költsége 30-40 millió forint lett volna. ezentúl itt javítják a termelőszövetkezet több mint száz traktorát, kombájnját, illetve gépkocsiját. a szigeten elszórtan működő kisebb javítóműhelyek helyi hibaelhárító részlegekként működnek tovább. /mti/

bb. 27. tasakolt finom kristálycukor az eszpresszóban és a cukrászdákban

a vid-szf/fné/ká/gy/cz

1967. december 20.

a szerencsi cukorgyár könnyen oldódó, finom kristálycukrot gyárt, papirtasakba csomagolva, kávé és tea izesítésére. a csehszlovák szocialista köztársaságból korszerű automata csomagológépet vásároltak, amelyet házilag a hazai igényeknek megfelelően átalakítottak. a gép emberi beavatkozás nélkül, különleges vegyianyaggal bevont papirtasakba egy dupla kávé izesítésére elegendő tíz gramm finom kristálycukrot csomagol be. naponta mintegy husz mázsa cukrot dolgoznak fel. az izléses tasakokat tíz kilogrammos gyűjtődobozban hozzák majd forgalomba. a könnyen olvadó, tasakos finom kristálycukor kilogrammja a csomagolt pikolócukoréval egyenlő. az új termékből mintakollekciót küldtek a különböző fűszért vállalatoknak és vendéglátóipari üzemeknek. eddig 15 vagon tasakolt cukrot gyártottak raktárra. az újszerű csomagolású cukor január első napjaiban jelenik meg a hazai cukrászdákban és eszpresszóban. /mti/

16.25/gy

17.12

- 15 -

bb. 28. hetvenötezer székesfehérvári televízió készülék exportra
vid-szf/fné/ká/gy/cz 1967. december 20.

a székesfehérvári villamossági- televízió és rádiókészülékek gyára az idén különösen nagy exportot bonyolít le: hetvenötezer televízió készüléket szállított, illetve szállít külföldre.

Szerdán az utolsó készülék is elkészült abból a 15 100 darabból, amelyet csehszlovákia rendelt. a balaton és favorit típusu robbanásbiztos képernyős készülékek az év vége helyett már a karácsonyi ünnepek előtt csehszlovákiában készültek. a szovjetunió által rendelt sztár készülékek sorozatgyártása is rövidesen befejeződik. a szovjet vevők az eddigi szállítmányokkal elégedettek.

a csehszlovák és szovjet exporton kívül romániába és lengyelországba szállított a székesfehérvári gyár nagyobb sorozatban televíziókat. svájc minivizor készülékeket vásárolt. hollandiába, svédországba és az nszk-ba mintakészülékeket küldtek./mti/

bb. 29. a ruházati szakszervezet központi vezetőségi ülése
t sz/gy/cz 1967. december 20.

Szerdán ülést tartott a ruházatipari dolgozók szakszervezetének központi vezetősége. Varga József főtitkár beszámolója alapján mérlegelték a ruházati ipar ezévi munkájának várható gazdasági eredményeit. az iparág a tavalyihoz mérten 12 százalékkal növelte termelését; a belkereskedelemnek a tervezettnél 8-9 százalékkal, a külkereskedelemnek 5-6 százalékkal több árut adott át mint amennyit eredetileg terveztek. a termelés gazdaságosabbá vált, s így átlagosan 23 napi bérnek megfelelő nyereségrészesedés várható.

az ülés résztvevői megvitatták hogyan készültek fel a ruhagyárnak az új gazdaságirányítási módszerek bevezetésére. a ruházati cikkek kereslete előreláthatólag tovább növekszik, s az iparágak gyorsabban kell követni az igényeket. ezért azt tervezik, hogy a ruhaipar 7,9 százalékkal növelje termelését 1968-ban s a közvetlen anyagi érdekelttség alapján jobb együttműködést alakít ki az alapanyagszállító textilgyárakkal.

az ülésen elfogadták a szakszervezet jövő évi munkatervét, munkaprogramját./mti/

16.35/11

16.35

- 16 -

bb. 30. elutaztak a kgst ülészakán résztvett külföldi delegációk
t sl/se/gy/cz 1967. december 20.

a kgst budapesti ülészakán résztvett valamennyi külföldi delegáció elutazott hazánktól.

Szerdán a szovjet küldöttség m.leszecsko miniszterelnök-helyettes vezetésével a keleti pályaudvarról, a d.gombozsv mongol, a g.weiss ndk, a g. radulescu román és a t. colov bolgár miniszterelnökhelyettes vezette delegáció a ferihegyi repülőtérről utazott el.

a vendégeket apró antal, a minisztertanács elnökhelyettese bucsúztatta./mti/

bb. 31. átadták a zalaegerszegi automata telefonközpontot -
két tv-adót építenek a megyében

b vid-szf/fné/ká/gy/cz 1967. december 20.

a belolannisz híradástechnikai gyár szerelői, tíz nappal az év végi határidő előtt, befejezték a zalaegerszegi automata telefonközpont építését és szerdán rákapcsolták az ugyancsak újonnan épített kábelhálózatra. az 1 500 előfizető bekapcsolására alkalmas központot felszerelték olyan berendezéssel is, amely automatikusan jelzi az esetleges hibákat. hasonló jelző berendezés eddig még nem működött magyar városokban. zalaegerszegen szerda óta öt számjegy tárcsázásával lehet telefonálni.

az üzembehelyezésen jelen volt horn dezső, a közlekedés- és postaiügyi miniszter első helyettese; elmondta, az mti munkatársának, hogy a zalaegerszegi automata telefonközpont része annak a gócnak, amely 30 zalaegerszeg környéki helységben teszi lehetővé az automatikus kapcsolást. ez a 30 körzeti kisközpont 88 községet szolgál majd ki. az ehhez szükséges kábelfektetési munkák elkezdődtek, s 1971-1973 között fejeződnek be. a miniszterhelyettes közölte, hogy megkezdődtek a zala megyei televízió adóállomások építésének előkészületei is. 1970-1971-ig elkészül a két, egyenként 5 kilowattos tv-adó. ezek az adók tökéletes vételt biztosítanak. építésükre 50-60 millió forintot költ a posta./mti/

16.35/gy

16.35

- 17 -

bb. 36. péter jános külügyminiszter,

fné/gy/cz

1967. december 20.

szerdán varsóba utazott, hogy részt vegyen az európai szocialista országok külügyminisztereinek ott folyó tanácskozásán. bucsuztatására a ferihegyi repülőtéren megjelent szarka károly és szilágyi béla külügyminiszterhelyettes, valamint ján kiljanczyk, a lengyel népköztársaság budapesti nagykövete./mti/

bb. 32. megemlékezés egerben a dnff megalakulásának 7. évfordulójáról - újabb felajánlások a vietnami népnek

a vid-szf/fné/ká/gy/cz

1967. december 20.

eger kisz szervezetei szerdán megemlékeztek a délvietnami nemzeti felszabadítási front megalakulásának 7. évfordulójáról és méltatták a vietnami nép hősi harcát az imperialista támadókkal szemben. ezzel egyidejűleg helyi kezdeményezés egy éves eredményeit is összegezték. pontosan egy évvel ezelőtt, december 20-án ugyanis a kisz városi bizottsága által rendezett szolidaritási nagygyűlésen a fiatalok számos felajánlást tettek a hős vietnami nép megsegítésére. felajánlásokat maradéktalanul teljesítették. egy év alatt 200 000 forintot gyűjtöttek a vietnami népnek. ezenkívül több mint négyezren vietnami műszakot teljesítettek, vagy önkéntes munkát vállaltak, amelynek értékét ugyancsak a nemes célra fordították.

a kisz városi bizottságán szerdán újabb felajánlásokat jelentettek be. több üzem, közöttük a finomszerelvénygyár és a traktorgyár fiataljai ünnepi műszakra vállalkoztak, a gárdonyi géza gimnázium diákjai pedig 10 000 forintot ajánlottak fel kulturális és társadalmi munkájuk bevételéből a vietnami ifjúság megsegítésére./mti/

17.08/11

- 18 -

le 17.11

bb. 42. nagygyűlés a délvietnami nemzeti felszabadítási front megalakulásának 7. évfordulója alkalmából

t di/se/gy/cz

1967. december 20.

a magyar szocialista munkáspárt budapesti bizottsága, a hazafias népfront budapesti bizottsága, a kisz budapesti bizottsága és a szakszervezetek budapesti tanácsa szerdán a délvietnami nemzeti felszabadítási front megalakulásának 7. évfordulóján nagygyűlést rendezett a ganz-márvag vörösmarty művelődési házában. résztvett az ünnepi megemlékezésen és az elnökségben foglalt helyet dr. korom Mihály igazságügyminiszter, dr. trautmann rezső építésügyi és városfejlesztési miniszter, továbbá a társadalmi és tömegszervezetek számos képviselője. ugyancsak az elnökség tagja volt phung manh cung, a vietnami demokratikus köztársaság magyarországi nagykövetségének ideiglenes ügyvivője.

tihanyi lászló, az mszmp 8. kerületi bizottságának titkára üdvözölte a megjelenteket, majd nemeslaki tivadar az mszmp központi bizottságának tagja, a vas- és fémipari dolgozók szakszervezetének főtitkára mondott ünnepi beszédet. egyebek között hangsúlyozta: ezekben a napokban újra tanulni lehetünk annak, hogy becsületes emberek százmilliói támogatják a vietnami nép gigászi harcát.

- elmondhatjuk - folytatta -, hogy a délvietnami nép egyetlen törvényes képviselője a délvietnami nemzeti felszabadítási front, amelynek politikája egységbe forrasztotta a soknemzetiségű délvietnami népet. ezt az egységet az amerikai agresszorok semmilyen katonai vagy politikai lépésekkel sem tudták megtörni. az ország területének négyötöde - a hódítók és bábjaik erőfeszítéseinek ellenére is - a hazafias erők ellenőrzése alatt áll. nincs délvietnamban egyetlen olyan terület, ahol a nemzeti erőknek ne lenne bázisa. sok esetben előfordul, hogy a bábrendszer katonái megtagadják a népeléles parancsok végrehajtását és egész egységek állnak át a szabadságharcosokhoz.

/folyt. köv./
17.10/gy

- 19 -

le 18.11

nemeslaki tivadar a továbbiakban rámutatott, hogy a nemzetközi russell bíróság, amely az amerikaiak és csatlósaiak bünelnek kivizsgálására alakult, a népek ítélőszéke elé idézte az agresszorokat, hogy az igazság feltárásával újabb százereket, milliókat ösztönözzön állásfoglalásra és kimondassa velük az elmarasztaló ítéletet. Ülésein szemtanuk vallottak arról, hogy délvietnam falvaiban nincs olyan ház, amelyet megkíméltek volna a bombák, nincs olyan család, amelynek legalább egy tagját el ne ragadták volna a bombatámadások, a deportálások, a kínzások, vagy a börtönök. az imperialisták vietnamban a szó szoros értelmében népiirtást követnek el, amely nem minősíthető másnak, mint a hirosimai, a nagaszaki, a lidicei tragédia megismétlésének. utalt arra, hogy az agresszorok barbár légitámadásokat intéznek a vietnami demokratikus köztársaság, egy szuverén szocialista ország ellen, majd így folytatta:

- az amerikai politika héjjái még mindig keveslik a pusztulást és a borzalmakat, amelyeket eddig okoztak. még nagyobb cselekvési szabadságot követelnek maguknak. totális háborút sürgetnek a vietnami demokratikus köztársaság ellen és nyíltan arról beszélnek, hogy kiterjesztik a háborút a semleges kambodzsára is. az agresszorok vereségeik ellenére is makacsul folytatják a veszélyes vietnami kalandot. erőfölénybe akarnak kerülni minden áron, hogy rákényszeríthessék feltételeiket az áldozatra, amely jogos önvédelmet folytat. a vietnami kérdésnek azonban csak politikai megoldása lehet, amelyhez az egyetlen kivetendő utat a délvietnami nemzeti felszabadítási front és a vietnami demokratikus köztársaság kormányának javaslatai mutatják meg. a rendezés alapja csak a vietnami nép önrendelkezési jogának elismerése a harci cselekmények beszüntetése, az idegen csapatok kivonása lehet.

- az egyesült államok a történelem egyik legkegyetlenebb hódító háborúját folytatja vietnamban. agressziója megmérgezte és tovább mérgezi a nemzetközi légkört. az emberiséggel el akarja fogadtatni az erőszak törvényét, a más országok belügyeibe való beavatkozást, az emberi méltóság semmibe vételét - fejtegette a szónok, majd nyomatékosan aláhúzta:

/folyt. köv./

- 20 -

17.35/e

el 18.30

- a magyar nép, a többi szocialista ország népeivel a világ haladó közvéleményével együtt tudatában van annak a felelősségnek, amelyet az emberiség sorsa, a világbéke védelméért rá. proletárinternacionalista hagyományainkhoz hiven a vietnami nép igaz ügye mellett teszünk hitet. cselekvő szolidaritással segítjük a sokat szenvedett vietnami népet. jogos önvédelmi harcát. teljes szívvel támogatjuk a délvietnami felszabadítási front és a vietnami demokratikus köztársaság erőfeszítéseit, a vietnami kérdés megoldásában. erőnkhez mérten továbbra is kivesszük részünket abból a nagy, világméretű küzdelemből, amelynek az amerikai csapatok kivonása, a vietnami nép önrendelkezési jogának megóvása, a népek biztonságának a védelme a célja. azt tartjuk: mindazoknak össze kell fogniuk, az amerikai agresszorok megfékezésére, a háboru tűzésére eloltására, akik felelősséget éreznek népükért a békéért. meggyőződésünk, hogy a vietnami föld és a vietnami nép szabad lesz - mondta többek között befejezésül nemeslaki tivadar.

dr. réczei lászló az országos béketanács alelnöke rámutatott: minden fegyvernél és katonai felkészültségnél erősebb a népek szabadságvágya, s az elnyomottak összefogása hatalmasabb, mint a legfejlettebb haditechnika. ahogy az egyén számára a szabadság, úgy a népek számára az önrendelkezés az egyetlen lehetőség és elképzelhető életforma. ez az egyetlen közeg, amelyben az emberiség élni képes és élni hajlandó. ennek az igazságnak a győzelme hozta a gyarmati rendszer bukását, s ítéli kudarcra mindazokat a kísérleteket, amelyek ezekkel a tényekkel nem számolnak. ezért nincs kétségünk aziránt sem, hogy a vietnami nép hősi harca a világ legerősebb imperialista hatalmával szemben győzelemmel végződik.

dr. réczei lászló köszönetet mondott azért az áldozatkészségért és teljes egységért, amely a magyar nép minden rétegében, falun és városban, az üzemekben és a földeken a vietnami nép hősi harca iránt megnyilvánul, majd hangsúlyozta: az országos béketanács elnöksége, minden magyar békeharcos nevében köszöntöm megalakításának 7. évfordulóján a délvietnami nemzeti felszabadítási frontot. csodálattal és tisztelettel szemléljük sikereiket és a jövőben is minden tőlünk telhetőt megteszünk, hogy hozzájáruljunk végső győzelmük kivívásához.

/folyt. köv./
17.30/gy

el 18.30

- 21 -

kárpáti sándor a kisz központi bizottságának titkára a magyar ifjuság üdvözlését tolmácsolta a harcoló vietnam hősnépnek, a délvietnami nemzeti felszabadítási frontnak.

- a magyar ifjuság már eddig is mintegy harmincmillió forint értékű segítséget adott harcoló vietnami testvéreinek. a mai napon e fórumról is kijelentjük: továbbra is készen állunk, hogy a szükségletekhez és lehetőségeinkhez mérten minden támogatást megadjunk a hősnépnek, a legerősebb és legkegyetlenebb ellenséggel vívott harcához. nagygyűlésünkéről és felhívunk minden magyar fiataalt, minden ifju kommunistát: folytassuk szolidaritási akcióinkat!

dinh ba thi, a délvietnami nemzeti felszabadítási front budapesti állandó képviselőjének a vezetője arról beszélt felszólalásában, hogy a vietnami nép, amelynek négyezer éves múltja van, s amely történelme során ezer évig harcolt az idegen feudális elnyomók ellen, majd mintegy száz évig a kapitalista hódítókkal szemben, soha sem fog térdet hajtani az amerikai imperialisták előtt. a kegyetlenkedések a vietnami népben megszázzszorozták az agresszorok iránti gyűlöletet, és még elszántabb, keményebb helytállásra ösztönözték a hazafiakat.

kifejtette, hogy a délvietnami nép minden területen keresztülhuzta ellenségeinek számításait. meggyőztette azt a tervet, amely a bábrendszert segítségével, adminisztrációs és rendőri intézkedéseivel akarta elfojtani a szabadságért, a demokráciáért a haza békés újra egyesítéséért vívott küzdelmeket. sikertelenségre kárhóztatta, az amerikai imperialisták különleges háborúját, amelyben a bábrendszert hétszáz ezer katonájával próbálták megtörni az igazságos ügyért küzdők erejét. végül pedig a nyílt amerikai beavatkozás óta is vereségek egész sora éri az idegen betolakodókat és zsoldosukat. délvietnamban kiuttalanná vált az amerikaiak és a bábkormány helyzete.

dinh ba thi befejezésül ezután részletesen beszámolt a délvietnami nép harcának és a felszabadított területek lakossága építőmunkájának sikereiről, majd így zárta beszédét:

- népünk nem áll egyedül. mellettünk van a szocialista országok népeinek ereje, a világ minden béke és igazságszerető népe, így az amerikai nép is.

/folyt. köv./

17.50/gy

- 22 -

18.40

barátaink napról-napra fokozzák támogatásukat, s egyre jobban elszigetelik a kardcsörtető amerikai imperialistákat. a magyar szocialista munkáspárt, a magyar kormány és a magyar nép is mélységes rokonszenvet tanúsít igazságos harcunk iránt. a magyar nép segítsége hatékonyan járult hozzá küzdelmes, de mind fényesebb győzelmekhez. a délvietnami nemzeti felszabadítási front és a délvietnami nép nevében ezúton is köszönöm értékes, internacionalista segítségüket, testvéri támogatásukat. éljen és viruljon a vietnami és a magyar nép barátsága!

ezután pham thi yen a délvietnami nemzeti felszabadítási front saigon-tartományi bizottságának tagja emelkedett szólásra. a dnff központi bizottsága, a délvietnami hazafiak hazánkban tartózkodó küldöttségének nevében üdvözölte a nagygyűlés résztvevőit, a magyar városok és falvak népét.

- meghatottan értesültünk harcoló hazánk földjén arról, hogy a magyar nép szívvvel és lélekkel mellettünk áll, támogatja nehéz, hosszú küzdelmünket. személyes tapasztalataink is meggyőzően bizonyították, hogy önök a saját ügyüknek érzik a mi ügyünket, harcunkat. velünk együtt ünneplik sikereinket, győzelmeinket, együtt gyűlölik közös ellenségeinket. veled vagyunk vietnam - ez a gondolat hatja át a lakosságot, s szerte magyarországon ezernyi formát ölt szolidaritásuk, proletárinternationalizmusuk. mi mindent megteszünk, hogy méltóak legyünk barátságukra, testvéri és harcos szolidaritásukra. elszántan küzdünk nemzeti céljainkért, délvietnam felszabadításáért, a népek megvédéséért, az ország újraegyesítéséért, és hiven akarjuk teljesíteni nemzetközi kötelességünket is. az agresszorok elleni küzdelemben védjük a társadalmi haladást, a világ békéjének nemes ügyét.

a nagy tapsal köszöntött felszólalás után felcsendült az internacionalé, majd vietnami filmek bemutatója zárta a nagygyűlést./mt1/

--

18.10;gy

- 23 -

18.40

bb. 46. 1968-ban 1 milliárd 200 millió rubeles forgalom - alá-
írták a magyar-szovjet árucsereforgalmi megállapodást
- n.sz. patolicsev és dr. biró józsef nyilatkozata

t sz/gy/cz

1967. december 20.

Szerdán délután a külkereskedelmi minisztériumban dr. biró józsef külkereskedelmi miniszter és n.sz. patolicsev külkereskedelmi miniszter a magyar és a szovjet kormányküldöttség tagjainak jelenlétében ünnepélyesen aláírta a magyar népköztársaság és a szovjetunió között 1968. évre vonatkozó árucsereforgalmi megállapodást. az aláírásán résztvett dr. szalai béla külkereskedelmi miniszterhelyettes, ott volt f.j. tyitov a szovjetunió magyarországi nagykövete.

az aláírás után a két kormánydelegáció vezetője az mtimunkatársának a következő nyilatkozatot adta.

- mind a magyar, mind a szovjet népgazdaság fejlesztése terén elért sikerek alapját képezik a két baráti ország közötti gazdasági kapcsolatok, a kölcsönös áruszállítások fokozásának - mondta n.sz. patolicsev. - 1967-ben a magyar-szovjet árucsereforgalom az előző évihez mérten 16 százalékkal növekedett. a ma aláírt 1968. évi árucsereforgalomra vonatkozó jegyzőkönyv 1,2 milliárd rubel összegű kölcsönös áruszállításra vonatkozik. a forgalom tehát 20 százalékkal nagyobb lesz annál, mint amennyit 1967-re terveztünk. az árucsereforgalom ilyen gyors ütemű növekedése nemcsak a két ország gazdasági erejének fokozódásáról tesz bizonyosságot, hanem arról a mély barátságról és kölcsönös megértésről is, amely népeinket összefűzi.

- mint ismeretes, a közelmúltban moszkvában tartózkodott fock jenő elvtárs, a magyar kormány elnöke. látogatása alkalmával az országaink közötti együttműködés további elmélyítésére vonatkozó kérdések széles köre volt napirenden. a megbeszélések érintették a külkereskedelmet is, és ez tükröződik a most aláírt jegyzőkönyvben.

- megelégedéssel állapíthatjuk meg, hogy az országaink közötti gazdasági kapcsolatokat a szoros együttműködés és a kölcsönös támogatás szelleme hatja át. ezt jelzi az a tény is, hogy a szovjetunióba irányuló magyar exportnak mintegy fele gépekből és berendezésekből áll.

/ folyt. köv. /

18.20/gy

- 24 -

19.15 Z

bb. 46. /- 1968-ban.... 1. folyt./ g

a szovjet megrendelések hozzájárulnak a magyar gépipar különböző ágának fejlesztéséhez, szakosításához. mint ismeretes magyarországon a bauxit kivételével nem rendelkezik nagy nyersanyagforrásokkal és az országaink közötti testvéri együttműködés abban is kifejezésre jut, hogy a szovjetunió hatalmas beruházásokat eszközöl a bányáiparban, hogy kielégítse magyarországon és a többi szocialista ország szükségletét. a most aláírt jegyzőkönyv magába foglalja a szovjet nyersanyag szállítások további jelentős növelését, ez vonatkozik többek között a nyersolaj, hengereltáru, réz, cellulóz, papír és több más nyersanyag szállítására. a jövő évben a magyarországra irányuló szovjet exportnak több mint felét a nyersanyagok képezik. reméljük, hogy ezek a szovjet termékek hozzájárulnak a magyar ipar folyamatos munkájához, a magyar népgazdaság további fejlesztéséhez.

- a szovjet és a magyar kormány képviselői, a külkereskedelmi minisztériumok vezetői és munkatársai, keresik az országok közötti gazdasági kapcsolatokat további bővítéséhez a kooperációk és gyártás-szakosítások szélesítéséhez vezető utat. jó példaként szolgálhat e téren a timföld és bauxit feldolgozás terén kialakult együttműködés. a megállapodásunk alapján a szovjetunióba szállított magyar timföldet feldolgozott formában teljes egészében - alumíniumként vagy hengerelt áru formájában a magyar ipar visszakapja. eredményes együttműködés alakult ki az autóbusz és gépkocsi alkatrészek gyártásában és az együttműködés területét kiterjednek a mezőgazdaságra is. hosszulejártu megállapodás szolgálja a szovjetunióba irányuló magyar gyümölcs és konzerv-félék szállításának fokozását. jövőben is árucsereforgalmunk fejlődése - különösen a gépek és berendezések exportjának, importjának fokozása nagy mértékben attól függ, milyen gyorsan tudjuk megvalósítani a gyártásszakosításokat és a termelési kooperációkat.

- a most aláírt árucsereforgalmi megállapodás végrehajtásában az export-importárak készítésében, felhasználásában, illetve fogyasztásában a magyar és a szovjet dolgozók milliói érdekeltek. a megállapodás aláírásának ünnepélyes alkalmát szeretném felhasználni arra, hogy a közelgő újév alkalmából sikereket kívánjak magyar barátainknak, népgazdaságuk fejlesztéséhez, a szovjetunió és a magyar népköztársaság közötti testvéri együttműködés elmélyítéséhez.

/folyt. köv./

18.40/gy

- 25 -

19.15 Z

mint ismeretes Magyarország legnagyobb külkereskedelmi partnere a Szovjetunió - mondta dr. Biró József. - a Szovjetunióval bonyolódik összkülkereskedelmi forgalmunk több mint egyharmada. a Szovjetunióval folytatott kereskedelmünk fontosságát és jelentőségét népgazdaságunk számára nemcsak a forgalom nagysága határozza meg, hanem a kölcsönösen szállított áruk összetétele is. a Szovjetunió részére szállított áruink zöme feldolgozott késztermék és a Szovjetunióból importált áruk nagy részét feldolgozó iparunk részére szükséges nyersanyagok képezik. ez az áruforgalom Magyarország részére kedvező és nagymértékben elősegíti népgazdaságunk fejlődését.

- az 1967-es év végéhez közeledünk, tehát két év telt el az 1966-1970. évekre szóló magyar-szovjet hosszulejáratu árucsereforgalmi megállapodás érvénybelépése óta. jelenleg már megközelítő pontossággal látjuk, miként teljesülnek a megállapodás céljai az első két évben. megelégedéssel állapíthatjuk meg, hogy áruforgalmunk ez alatt az idő alatt kedvezően fejlődött, a hosszulejáratu árucsereforgalmi megállapodás 1966-1967. évekre szóló előirányzatai sikeresen teljesülnek és várhatóan mintegy 10 százalékkal nagyobb lesz a forgalom, mint amennyit a megállapodás ezen évekre előirányzott.

- az 1968. évi magyar-szovjet árucsereforgalmi jegyzőkönyv aláírásával a magyar-szovjet külkereskedelmi kapcsolatok újabb jelentős állomásához érkeztünk. a most aláírt, 1968. évre szóló árucsereforgalmi jegyzőkönyv értelmében a két ország közötti kereskedelemre jellemző dinamikus fejlődési folyamat tovább folytatódik. a forgalom 1968-ban eléri az 1,2 milliárd rubelt, s az 1967. évre előirányzott teljes forgalmat több, mint 20 százalékkal haladja meg. a megállapodás alapján a Szovjetunió részesedése a magyar külkereskedelemben tovább nő. az 1968. évi magyar-szovjet árucsereforgalom eléri az 1968. évi magyar külkereskedelmi forgalomnak csaknem 40 százalékát.

- áruforgalmunk strukturája 1968-ban is számunkra kedvezően alakul, míg exportunk mintegy 60 százaléka gép és gyógyszer, importunk mintegy 70 százalékát az energia és nyersanyag szállítások teszik ki.

/folyt. köv./

14.50/gy

19.20/gy

le

1968-ban többek között 1 655 autóbusszt, 1 000 darab dumperi, 18 000 darab motorkecskét, 40 motorvonatot, 20 különféle típusú hajót, 10 uszódarut szállítunk a Szovjetunióba. továbbra is jelentős volumenben szállítunk komplett gyárberendezéseket: szállítványokat és szállításokat, háromfelfelolgozó vonalakat, kondenzgyárakat, gyümölcstárolókat, hűtőberendezéseket, vegyipari komplett berendezéseket, rádió-, tv- és híradástechnikai készülékeket. hagyományos piaca a Szovjetunió különböző műszereinknek, orvosi és laboratóriumi berendezéseinknek is.

iparunk a következő évben is igen nagy mennyiségű gyógyszerrel készíti a Szovjetunió részére. könnyűipari és mezőgazdasági cikkeink kivitele is növekszik.

a Szovjetunióból származó behozatalunkban 1968-ban is tovább növekszik a legfontosabb ipari nyersanyagok mennyisége 2,7 millió tonna vasérc, 3,2 millió tonna nyersolaj, 268 000 tonna hengereltáru, több mint 2 millió köbméter faféleség, alumínium és egyéb színesfémek, cellulóze, papír és karton, gypot, stb. mezőgazdaságunk számára az eddiginél nagyobb mennyiségű, mintegy 800 000 tonna nitrogén- és egyéb műtrágyát, valamint 200 000 tonna takarmánygabonát importálunk.

- a lakosság ellátását szolgáló, illetve a lakásépítkezéshez szükséges cikkek közül a legjelentősebbek: a 400 000 tonna sertészsír és 5 000 tonna zsír, valamint a más hagyományosan ismert tartós fogyasztási cikkek: a fényképező- és filmező gépek, 45 000 darab tranzisztoros rádió, valamint különféle háztartási gépek. a jövő évben jelentős mértékben növekszik személygépkocsi importunk is. 1968-ban megismerkedhetnek a magyar vásárlók a Szovjet butorokkal, illatszerekkel és kozmetikumokkal is.

- behozatalunk egyötödét továbbra is a Szovjet gépek, berendezések, járművek és műszerek alkotják. a már ismert gépi és finommechanikai cikkek kivételével ekskavátorok és utépitő berendezések, szivattyúk, elektronikai és rádiótechnikai termékek, traktorok és mezőgazdasági gépek, tehergépkocsik, tróliuszok, stb. a Szovjet ipar legújabb termékeivel is megismerkedhetünk, mint pl. az új típusú elektronikus számítógépek, valamint a tu-134 típusú repülőgépek.

/folyt. köv./

- 27 -

1968-ban

közkedveltséget bizonyítja, hogy a cikkeknek

II cement, 2,8 millió köbméter pala, 3 millió köbméter kátránypapír, illetve 40.000 tonna

le
21.3

mint ismeretes Magyarország legnagyobb külkereskedelmi partnere a Szovjetunió - mondta dr. Biró József. - a Szovjetunióval bonyolódik összkülkereskedelmi forgalmunk több mint egyharmada. a Szovjetunióval folytatott kereskedelmünk fontosságát és jelentőségét népgazdaságunk számára nemcsak a forgalom nagysága határozza meg, hanem a kölcsönösen szállított áruk összetétele is. a Szovjetunió részére szállított áruink zöme feldolgozott késztermék és a Szovjetunióból importált áruk nagy részét feldolgozó iparunk részére szükséges nyersanyagok képezik. ez az áruforgalom Magyarország részére kedvező és nagymértékben elősegíti népgazdaságunk fejlődését.

- az 1967-es év végéhez közeledünk, tehát két év telt el az 1966-1970. évekre szóló magyar-Szovjet hosszulejáratu árucsereforgalmi megállapodás érvénybelépése óta. jelenleg már megközelítő pontossággal látjuk, miként teljesülnek a megállapodás céljai az első két évben. meglelégedéssel állapíthatjuk meg, hogy áruforgalmunk ez alatt az idő alatt kedvezően fejlődött, a hosszulejáratu árucsereforgalmi megállapodás 1966-1967. évekre szóló előirányzatai sikeresen teljesülnek és várhatóan mintegy 10 százalékkal nagyobb lesz a forgalom, mint amennyit a megállapodás ezen évekre előirányzott.

- az 1968. évi magyar-Szovjet árucsereforgalmi jegyzőkönyv aláírásával a magyar-Szovjet külkereskedelmi kapcsolatok újabb jelentős állomásához érkeztünk. a most aláírt, 1968. évre szóló árucsereforgalmi jegyzőkönyv értelmében a két ország közötti kereskedelemre jellemző dinamikus fejlődési folyamat tovább folytatódik. a forgalom 1968-ban eléri az 1,2 milliárd rubelt, s az 1967. évre előirányzott teljes forgalmat több, mint 20 százalékkal haladja meg. a megállapodás alapján a Szovjetunió részesedése a magyar külkereskedelemben tovább nő. az 1968. évi magyar-Szovjet árucsereforgalom eléri az 1968. évi magyar külkereskedelmi forgalomnak csaknem 40 százalékát.

- áruforgalmunk strukturája 1968-ban is számunkra kedvezően alakul, míg exportunk mintegy 60 százaléka gép és gyógyszer, importunk mintegy 70 százalékát az energia és nyersanyag szállítások teszik ki.

/folyt. köv./

14.50/gy

19.20/gy

le

1968-ban többek között 1 653 autóbusszt, 1 000 darab humpert, 18 000 darab motorkerékpárt, 40 motorvonatot, 20 különféle típusú hajót, 10 uszócarral szállítunk a Szovjetunióba. továbbra is jelentős volumenben szállítunk komplett gyárberendezéseket: szövőgépeket és szaitálókat, háromfelfelolgozó vonalakat, konzervgyárakat, gyümölcstárolókat, hűtőberendezéseket, vegyipari komplett berendezéseket, rádió-, tv- és híradástechnikai készülékeket. hagyományos piaca a Szovjetunió különböző műszereinknek, orvosi és laboratóriumi berendezéseinknek is.

iparunk a következő évben is igen nagy mennyiségű gyógyszerrel készíti a Szovjetunió részére. könnyűipari és mezőgazdasági cikkeink kivitele is növekszik.

a Szovjetunióból származó behozatalunkban 1968-ban is tovább növekszik a legfontosabb ipari nyersanyagok mennyisége 2,7 millió tonna vasérc, 3,2 millió tonna nyersolaj, 268 000 tonna hengereltáru, több mint 2 millió köbméter fafésű, alumínium és egyéb színesfémek, cellulóze, papír és karton, gyapot, stb. mezőgazdaságunk számára az eddiginél nagyobb mennyiségű, mintegy 800 000 tonna nitrogén- és egyéb műtrágyát, valamint 200 000 tonna takarmánygabonát importálunk.

- a lakosság ellátását szolgáló, illetve a lakásépítkezéshez szükséges cikkek közül a legjelentősebbek: a 400 000 tonna sertéshús és 5 000 tonna zsír, valamint a más hagyományosan ismert tartós fogyasztási cikkek: a fényképező- és filmező gépek, 45 000 darab tranzistoros rádió, valamint különféle háztartási gépek. a jövő évben jelentős mértékben növekszik személygépkocsi importunk is. 1968-ban megismerkedhetnek a magyar vásárlók a Szovjet butorokkal, illatszerekkel és kozmetikumokkal is.

- behozatalunk egyötödét továbbra is a Szovjet gépek, berendezések, járművek és műszerek alkotják. a már ismert gépi és finommechanikai cikkek mellett exkavátorok és utépitő berendezések, szivattyúk, elektronikai és rádiótechnikai termékek, traktorok és mezőgazdasági gépek, tehergépkocsik, traktorok, stb. a Szovjet ipar legújabb termékeivel is megismerkedhetünk, mint pl. az új típusú elektronikus számítógépek, valamint a tu-134 típusú repülőgépek.

/folyt. köv./

- 27 -

közkeveltséget bizonyítja, hogy ezeknek a cikkeknek

II cement, 2,8 millió köbméter pala, 3 millió köbméter kátránypapír, illetve 40.000 tonna

le
21.3

bb. 46. / 1966-ban... 4. folyt./ gy

- a megállapodás előkészítése a szállító és felhasználó vállalatok közreműködésével történt. az a létrejött kontingen-
sek realizálásának biztosítéka. a szovjet partner részéről a ma-
gyar igények kielégítése szempontjából a legnagyobb megértést
és segítőkészséget tapasztaltuk. a megállapodásban foglaltak
ugyan kormány szintű kötelezettséget jelentenek, de az előírán-
yzatok realizálása a vállalatok eredményes tevékenységétől függ.
ehhez mind a magyar, mind a szovjet vállalatok aktívabb piaci
és kereskedelmi munkájára van szükség.

a jövőben tovább kívánjuk szélesíteni és erősíteni a magyar
és szovjet szállítók és felhasználók közvetlen kapcsolatát a
külkereskedelmi szervek közreműködésével, kölcsönösen új pi-
aci módszereket vezetünk be, ilyen módon is megteremtve az
áruforgalom további növekedéséhez az előfeltételeket./mti/

se

21. 35

bb. 33. közlekedési dolgozók a magyarországi munkásmozgalomban
címmel kiállítás nyílt miskolcon

a vid ká/fné/ká/il/cz

1967. december 20.

szekdán miskolcon, a mtesz székházában nagyszabású
kiállítás nyílt, közlekedési dolgozók a magyarországi munkás-
mozgalomban címmel. budapest után a első alkalommal
mutatták be vidéken az anyagot, amely a magyar vasuti- és
hajózási dolgozók munkásmozgalmi tevékenységét érzékelteti
1845-től a felszabadulásig.

a vasutas dolgozók több mint száz éves küzdelmének törté-
netében előkelő helyet foglal el a miskolci vasuti műhelyek,
cátlyaépítő munkások és a vasutnál szolgálatot teljesítő ér-
telmiségek küzdelme a szabad szervezkedésért. a kiállítás
bemutatja többek között az 1850-ben a miskolci vasuti műhely-
ben alakult első szervezett csoport tevékenységét, azokat a
miskolci internacionalistákat, akik a tanácsköztársaság leveré-
se után a szovjetunióban telepedtek meg. érdekes dokumentuma
a kiállításnak az az üzenet, amelyet damok andrás asztalos,
a máv miskolci műhelyének dolgozója 1920-ban rejtett el és
amelyet 1965-ben a pécsi máv igazgatóság egyik osztályve-
zetője talált meg a szobájában függő ingaóra tokjában. az üze-
netben megírja damok andrás, hogy az órát 1920 áprilisában
a kegyetlen terror idején javította és meggyőződését fejezi ki,
hogy amikor e levelet megtalálják már „szociális világ lesz...
/mti/

..

bb. 34. évi 220 ezer tonna teljesítményre bővítették a pere-
martonai szuperfoszfát műtrágyagyárat

a vid szf/fné/ká/il/cz

1967. december 20.

a peremartonai ipari robbanóanyag gyárban, a huszas évek
végén üzembehelyezett szakaszos feltárási technológiával működő
szuperfoszfát műtrágya üzem az évtizedek során elavult az utób-
bi években már igen gazdaságtalanul termelt. a régi gyárat most
teljesen újjáépítették, kibővítették és modernizálták. elkészült
a folyamatos feltáró berendezés, amely a peremartonai gyárat évi
220 ezer tonna szuperfoszfát műtrágya előállítására teszi képes-
sé.

a háromszintes új üzemen megkezdték a próbákat. legfontosabb
vegyi berendezéseit és a kiszolgáló műszereit a szovjetunió
szállította, a szereléseknél a baráti ország szaktanácsadói mű-
ködték közre. az első munkanapokon szovjet technológus irányítja
a termelést. a peremartonai szuperfoszfát gyárból kikerült első
mintaanyag, a laboratóriumi ellenőrzések során a „kitűnő, -minő-
sítést kapta./mti/

..

se

21. 35

bb. 35. együttműködés az egri és krasznodári tanárképző főiskola között

vid szf/fné/ká/il/cz

1967. dec. 20.

az egri tanárképző főiskola tanácsának szerdai ünnepi ülésén részt vett k. a. novikov, a krasznodári pedagógiai főiskola rektora és g. p. ivanov rektorhelyettes. a tanácskozáson megállapodtak a két intézmény tervszerű és folyamatos együttműködésében. kölcsönösen kicserélik a szocialista tanárképzéssel összefüggő oktatási és nevelési tapasztalataikat, valamint tudományos eredményeiket. a tanácsülésen elkészítették az együttműködési szerződést és kidolgozták az 1968 évre szóló közös munkatervet./mti/

bb. 37. tanácskozás az ország egyik legnagyobb cipőgyárának kollektív szerződés-tervezetéről

vid szf/fné/ká/il/cz

1967. december 20.

az ország egyik legnagyobb cipőgyárának, a szombathelyinek kollektív szerződés-tervezetéről tanácskozott szerdán a szakszervezetek vas megyei tanácsának elnöksége. a vas megyei üzemek közül ez a több mint háromezer embert foglalkoztató, naponta 14 000 pár lábbelit előállító üzem készítette el elsőként a gyárak „alkotmány„ tervezetét.

a műhelyekben széleskörű felmérés előzte meg a tervezet összállítását és tizenhárom albizottság dolgozta ki az egyes fejezeteket. a testületekben a fizikai dolgozók szép számmal képviseltették magukat. az ilymódon társadalmi ügygé vált kollektív szerződés-tervezet a központi jogszabályokhoz igazodva érvényre juttatja a munkaviszonnyal kapcsolatos helyi sajátosságokat.

eddig husz módosító indítvány érkezett a tervezetre a gyár dolgozóitól. ezek zömét magáévá tette a tervezet szerkesztőbizottsága./mti/

19.22/e

fr

21. *fr*

- 30 -

bb. 38. tűz a miskolci istván malomban

k bm/ká/il/cz

1967. december 20.

szerdán délután kigyulladt miskolcon az istván malom tetőszerkezete. a tüzet megfeszített munkával eloltották, de a tetőszerkezetben és a berendezésekben jelentős anyagi kár keletkezett. személyi sérülés nem történt. a tűz keletkezési okának vizsgálatát és az anyagi kár felmérését a rendőrség a tűzrendészeti szakértők bevonásával folytatja./mti/

bb. 39. czabán samu emlékülés

k kf/kf/il/cz

1967. december 20.

czabán samu halálának negyedszázados évfordulója alkalmából szerdán emlékülést tartott a magyar pedagógiai társaság. czabán samu életútját bihari mór méltatta, majd illés béla és győri dezső emlékezett meg a forradalmár tanítóról./mti/

bb. 40. megtartották a tv könyvbarátok körének ajándéksorsolását

l kf/kf/il/cz

1967. december 20.

a tv könyvbarátok körének karácsonyi ajándéksorsolását szerdán tartották meg.

a huzás főnyereményét, kétszemélyes ibusz utazási utalványt bozsik zoltánné, szolnoki, a második díjat - 2 000 forintos utazási utalványt - kapori józsefné látrányi lakos nyerte. az ezer forintos könyvutalványt rácz mihályné gádorosi lakosnak juttatta a szerencse. ezenkívül kétszáz és százforintos könyvutalványokat sorsoltak ki, amelyeket postánk küldenek el a nyerteseknek./mti/

bb. 44. a dél-vietnami nemzeti felszabadítási front

il/cz

1967. december 20.

megalakulása 7. évfordulója alkalmából üdvözlő táviratot küldött a szakszervezetek országos tanácsa elnöksége nevében gáspár sándor főtitkár a délvietnami ~~-----~~ felszabadításáért küzdő szakszervezeti szövetség elnökének, phan xuan thai elvtársnak./mti/

19.30/gy

fr

21. *fr*

- 31 -

bb. 43. n. sz. patolicsev látogatása fock jenőnél

il/cz

1967. december 20.

fock jenő a minisztertanács elnöke szerdán fogadta n. sz. patolicsevet, a szovjetunió külkereskedelmi miniszterét, akit a látogatásra elkísért f. j. tyitov, a szovjetunió magyarországi nagykövete. a megbeszélésen résztvett dr. bíró józsef külkereskedelmi miniszter./mti/

bb. 41. ganz ábrahám emlékkiállítás nyílt a műszaki egyetem könyvtárában

k kf/kf/il/cz

1967. december 20.

ganz ábrahám halálának 100. évfordulója alkalmából kiállítás rendeztek a budapesti műszaki egyetem központi könyvtárában. a kiállítást szerdán varga józsef egyetemi tanár, a gépészmérnöki kar dékánja nyitotta meg. az ünnepélyes megnyitón megjelent werner fuchs svájci budapesti nagykövete, ott voltak a külügyminisztérium, a műszaki egyetem, s a ganz gyárak képviselői.

a kiállítás eredeti dokumentumokkal ismerteti ganz ábrahám munkásságát. bemutatja egyebek között, hogy az első pesti vasöntő már az 1842-ben magyar iparmű kiállításon is kiváló munkákkal szerepelt. láthatók ganz ábrahám 1863-ból való budai díszpolgári oklevele és a párizsi, a londoni, a bécsi világkiállításokon nyert képes diplomái, érméi. a kiállítás megemlékezik a ganz gyárak világhírű mérnökeiről, bemutatja tudományos munkásságukat./mti/

bb. 45. ifjúsági nagygyűlés szekszárdon

vid ká /fné/ká/il/cz

1967. december 20.

szekszárdon szerdán este ifjúsági nagygyűlést rendeztek a délvietnami nemzeti felszabadítási front megalakulásának hetedik évfordulója alkalmából. király ernő, a tolna megyei kisz bizottság első titkára méltatta az évforduló jelentőségét. közölte, hogy tolna megye lakossága a szolidaritási akciók során csaknem egymillió forintot gyűjtött a vietnami nép segítségére.

az ünepeken a megye legkiválóbb ifjúsági tánczenekarai a vietnami nép hősiességével foglalkozó pol-beat számokat adtak elő./mti/

19.33/e

21. 75

- 32 -

bb. 47. meghalt dr. novobáitzky károly

il/cz

1967. december 20.

dr. novobáitzky károly a magyar szocialista munkáspárt központi bizottságának tagja, kétszeres kossuth díjas akadémikus az eötvös loránd tudományegyetem tanszékvezető egyetemi tanára életének 84. évében december 20.-án elhunyt. temetéséről később történik intézkedés./mti/

bb. 48. fogadás a dnff megalakulásának 7. évfordulója alkalmából

t sr/se/il/cz

1967. december 20.

szerdán este a délvietnami nemzeti felszabadítási front megalakulásának 7. évfordulója alkalmából dinh ba thi a dnff budapesti állandó képviselőjének vezetője fogadást adott a gundelben. a fogadáson megjelent gáspár sándor az elnöki tanács helyettes elnöke, kállai gyula az országgyűlés elnöke, a hazafias népfront országos tanácsának elnöke, az mszmp politikai bizottságának tagjai, cseterki lajos, az elnöki tanács titkára, dr. lévárdi ferenc nehézipari miniszter, dr. szabó zoltán egészségügyi miniszter, dr. erdei ferenc a hazafias népfront országos tanácsának főtitkára, csémi károly altábornagy, a honvédelmi miniszter első helyettese, bojti jános külügyminiszterhelyettes, dr. rosta endre a kulturális kapcsolatok intézetének ügyvezető elnöke, társadalmi és kulturális életünk számos képviselője. ott volt a diplomáciai testület több vezetője és tagja.

a fogadás szívélyes, baráti légkörben zajlott le./mti/

bb. 49. időjárásjelentés

se/il/cz

1967. december 20.

szeles hideg idő.

várható időjárás csütörtök estig: időnként felhősödés, szórnyos futó havazással, élénk helyenként erős északi északkeleti szél. hideg idő. várható legmagasabb nappali hőmérséklet mínusz öt fok./mti/

- 33 -

19.40/il

de
21. 75

M.T.I.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda. Budapest, I. Fém-utca 5-7. Telefon: 159-490, 359-500

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.

p a r l a m e n t

bkk. 1. péter jános beszéde

a szerkesztőségek rendelkezésére bocsátjuk péter jános külügyminiszter beszédét, amely az országgyűlés szerdai ülésén hangzik el. a beszéd

e m b a r g ó s, csak j e l z é s r e

használható fel!

k z s/e b s

1967. december 20.

a mai nemzetközi helyzetnek sajátos eseménye az, hogy országgyűlésünk az új magyar-szovjet barátsági szerződés törvénybe iktatásával foglalkozik. az országgyűlésnek ez az aktuális nemcsak a magyar népköztársaság és a szovjetunió kapcsolatát érinti, hanem kihat szélesebb nemzetközi összefüggésekre is.

ebben a szerződésben - annak törvénybe iktatásában - átfogó körvonalakkal tükröződik mindannyiunk személyes sorsa, Magyarország történelmének alakulása, a magyar népköztársaság és a szovjetunió népei életének fejlődése és az az általános nemzetközi helyzet, amely a termonukleáris háborús katasztrófa és az emberiség békés, virágzó jövőjének határmesgyéjén ingadozik.

kormányunk gondos vizsgálat eredményei alapján döntött úgy, hogy a közel husz évvel ezelőtt kötött barátsági szerződést nem bízza az automatikus megújulás sorozatára, hanem az első husz éves ciklus lejártával új szerződés kötésére tesz javaslatot a szovjetunióknak. a szovjetunió kormánya egyetértett ezzel a magyar kezdeményezéssel.

így történt, hogy ez év szeptember hetedikén kádár jános és fock jeno elvtársak, valamint leonyid iljics brezsnyev és alekszej nyikolajevics koszigin elvtársak aláírták itt, ebben az épületben a magyar népköztársaság és a szovjet szocialista köztársaságok szövetségének új barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződését.

mi vezette kormányunkat abban, hogy az 1948-ban aláírt első barátsági szerződés lejártával ne az automatikus meghosszabbításra hagyatkozzék, hanem új szerződés megfogalmazására és megkötésére tegyen javaslatot?

/folyt.köv./

- 1 -

He

bkk. 1. /péter jános...1.folyt./e

döntő oka ennek a kezdeményezésnek az volt, hogy szükségesnek láttuk új szerződésben megfogalmazni, államközi szerződésben is kifejezni az elmúlt két évtized történelmi változásait a két ország egymáshoz való viszonyában, belső társadalmi, gazdasági fejlődésében és a gyökeresen új nemzetközi viszonyokban. mindezzel együtt ennek a kezdeményezésnek az is oka volt, hogy szükségét láttuk a mai nemzetközi viszonyok között a fegyveres konfliktusok növekvő veszélyei ellen az új szerződés kötésével együttjáró tárgyalások, a nyilvánosság előtt történő kötelezettségvállalások erejével megerősíteni a világméretű katonai stratégiai változások szempontjából jelentős földrajzi helyzetű magyarországi és környéke és biztonságát.

mik ezek a történelmi változások és melyek a veszélyek?

amikor majdnem husz évvel ezelőtt, 1948. februárjában a magyar delegáció vonata budapestről moszkvába indult a barátsági szerződés aláírására, az ország még a romokat takarította és éppen csak megkezdte az új élet alapjainak lerakását. de moszkva körül is láthatók voltak még moszkva ostromának maradványai, s a magyar delegáció kijevben egy újjáépülő romváros omladékaival és történelmi emlékei között botorkált. európa is romokban volt még. magyarán és lényegében így mondható: össze-visszaság volt Európában. a magyar delegáció moszkvai útja, a szovjet-magyar barátsági szerződés is szerves része - mégpedig nem jelentéktelen része - lett annak a folyamatnak, amely a zürichből a mai európa biztonsági rendszerének építésében - szerény lehetőségei között - hatékony feladatokat vállalt magára.

husz évvel ezelőtt a hagyományos gyarmati rendszer lényegében érintetlen volt. kína, indonézia, india, egyiptom kezdte mutatni az új kor hajnalát, de általában még nem volt világos a gyarmati országok felett és nem lehetett tudni, hogy meddig tart még a gyarmati sors sötét éjszakája.

/folyt.köv./

- 2 -

He R bekejezt

bkk. 1. /péter jános...2.folyt./e

az elmúlt két évtized alatt a gyarmati hatalmi rendszer lényegében felbomlott. vannak ugyan még maradványai itt-ott, sőt vannak kísérletek új gyarmatosításra is, de ezek csak elütrített jelenségek. eltűnésük azzal magyarázható, hogy a függetlenségükért küzdő népek fő támasza, a szovjetunió és annak minden szövetségese a nemzetközi élet vitás kérdéseinek rendezéséből ki akarta és ki akarja zárni a termonukleáris háború veszélyét. a termonukleáris háború veszélye elleni küzdelem a szocializmusból, a világtörténelem eddigi legmagasabb rendű humanizmusa lényegéből fakad. egyébként minden erő rendelkezésre állna, hogy véget vessünk a vietnami agressziónak, a közel-keleti izraeli támadás következményeinek, a dél-afrikai faji elnyomásnak, a dél-rhodesiai, dél-koreai, dél-vietnami, angolai, hongkong-i és más gyarmati unalmaknak.

husz évvel ezelőtt már kezdett kitűnni, hogy a második világháború romjaiból két nagyhatalom döntő jelentőségű szerepe bontakozik ki: a szovjetunió és az amerikai egyesült államoké. a szovjetunió akkor a világméretű fasiszta veszély ellen kivívott győzelem döntő erejű bajnokaként, az egész nemzetközi élet - elsősorban az egyesült nemzetek szervezete - alakulásának egyik döntő tényezőjévé lett. az egyesült nemzetek szervezetének létrehozásában, a ma is érvényes alapokmány megfogalmazásában döntő jelentőségű szerepet játszott a szovjetunió, a békés egymás mellett élés politikájának a világtörténelem későbbi meneteiben való következetes érvényesítése céljából. ma, a két évtized sokféle külső és belső megpróbáltatásai után a szovjetunió az emberiség jövőjét képviselő legmodernebb hatalomként vesz részt a mai nemzetközi élet formálásában.

az amerikai egyesült államok ebben a husz évben éppen az ellenkező irányba haladt. a második világháború vérzivatarából úgy emelkedett ki az egyesült államok, mint a legsértetlenebb nagyhatalom. minden szövetségese mérhetetlenül nagyobb veszteségeket szenvedett a kivívott győzelemért, mint az egyesült államok. a második világháború részesei közül gazdasági tekintetben az egyetlen nyertes és nyereséges az egyesült államok volt. majd a gyarmati rendszer felbomlásának folyamatában a hagyományos gyarmati hatalmak elvesztett befolyási övezeteit az egyesült államok kísérlette meg hatalmi büvkörébe vonni.

/folyt.köv./

- 3 -

He

bkk. 1. /péter jános...3.folyt./e

ma pedig - a szovjetunió az antifasiszta szövetség tapasztalataira, s a békés egymás mellett élés elveire épült, sok biztatást nyújtó kísérleteinek viszonylagos sikerei után - főleg 1963. őszétől kezdve, az egyesült államok felelőtlen akciókkal halad az új világháború veszélyeinek szakadéka felé. provokációival és agresszióival az egyesült államok - amely valaha maga is gyarmati uralom alatt volt - magára vette mindazt a gyűlöletet és megvetést, amelyet korábban a hagyományos gyarmati hatalmak hordoztak magukon. a spanyol és portugál gyarmatosítók latin-amerikában, ázsziában, afrikában, a hollandok holland kelet-Indiában, az angolok elő- és hátsó-Indiában, amerikában, afrikában, a francia gyarmatosítók indokínában, afrikában, a belga gyarmatosítók kongóban, a németek gyarmatosítási kísérleteikkel Európában és Afrikában soha nem voltak gyűlöltebbek, mint az egyesült államok intervenciós alakulatai és bombázói ma Vietnámban.

a fokozódó agressziók és a növekvő háborús veszélyek ellen a szovjetunió jelenti a béke megmenekedésének fő biztosítékát. a varsói szerződés tagállamainak megállapodásai alapján ideiglenesen Magyarországon állomásozó szovjet alakulatok is jelentős őrszolgálatot töltenek be az európai és a világbéke fontos frontszakaszán.

ilyen nemzetközi helyzetben, s a növekvő feszültségek ellen tartottuk szükségesnek barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződésünk új megkötését a szovjetunióval.

ez a szerződés a barátság okmánya, a szerződés első cikkelye a szovjetunió és a magyar népköztársaság népeinek örök barátsága további erősítéséről szól. az örök barátság okmánya ez. azt jelenti, hogy itt, a duna-tisza táján, a duna-völgyén, itt közép-Európában nemcsak tartós, hanem végérvényes békére törekszünk, s ennek megvannak a reális alapjai.

amikor husz év eltelt az első világháború befejezése után, Európa már a második világháború küszöbén volt. Ausztriát bekebelezte a hitleri Németország, Csehszlovákia lényegében felbomlott, s Európa kormányai fokozott iramban haladtak a második világháború katasztrófái felé.

/folyt.köv./ *He*

bkk. 1. /péter jános...4. folyt./e

Édy Endre és
József Attila ~~szavai~~ ezeknek az eseményeknek a küszöbén, a kilitástalanságok sötét völgyében hagyta itt örökségét. arról, hogy dunának, oltnak egy a hangja, hogy a duna mentén élő népeknek rendezniük kell végre közös dolgaikat -, az itt élő népek közös szabadsághősei, közös államférfiai, közös írói, festői sokat álmodtak, álmaikért közülük sokan vérüket is ontották. de azt, hogy magyar, cseh, szlovák, ruszin, román, szerb, horvát, osztrák, német tud élni közös fedél alatt is, s mindenképpen egymást segítve -, most tanuljuk igazán, s ennek most rakjuk le igazi alapjait.

a történelemben gyakoriak a tisztavirág-éltű államközi szerződések; Magyarország története is sok ilyen ismer. ennek a mostani szerződésnek alapfogalmazványa husz évvel ezelőtt készült, de eleven gyökerei visszanyulnak a nagy októberi forradalom, a magyar tanácsköztársaság, az ellenünk és a szovjetunió ellen folytatott intervenciós háborúk idejére. honfoglaló eleink olyan helyen telepedtek meg kényszerítő körülmények folytán, ahol az európai nagy hadiutak kereszteződnek. így volt ez évezredek óta. buda ormai sok hódító göggyét nyögték, s budának tornyai sok századoknak vérzivatarai között állottak - olykor-olykor romokban. most van itt igazán a lehetősége annak, hogy a nagy hadiutakat a béke útjává tegyük, s a nemzetközi viszályok egyik fő forrását, közép-Európát a népek és nemzetiségek barátságának példamutató színelhelyévé változtassuk. ez a szerződés, a szovjetunió és Magyarország népeinek benne kifejezett örök barátsága - tartós biztosítékot nyújt közép-Európa békés fejlődéséhez. nemcsak az államoknak, az államok között kötött szerződéseknek is van osztálytartalmuk. sorsuk, létük, érvényük tartóssága osztálytartalmuk időálló képességétől függ. ennek a mi szerződésünknek a végérvényes, a szerződés szavai szerint: örök barátsági jellegét az az új osztálytartalom adja meg, amely a szovjetunióban és Magyarországon, s velük együtt az egész szocialista világrendszerben véglegesen érvényre jutott. amiként ez a hatalmi rendszer rendíthetetlen, éppen úgy rendíthetetlen az a barátság, amelyet ez a szerződés kifejez.

ez a szerződés a nemzetközi együttműködés okmánya. a függetlenség, a szuverenitás, az egymás belügyeibe való be nem avatkozás elveinek tiszteletben tartása alapján a gazdasági, kulturális és politikai együttműködés gazdag lehetőségeit iktatja törvénybe ez a szerződés.

/folyt.köv./ *He*

bkk. 1. /péter jános...5. folyt./e

a mai nemzetközi élet nagyarányú gazdasági versenyében magyarországnak a szovjetunió gigantikus méretű gazdasági életével való egybeszőődése a nemzetközi feszültségek hullámzásaitól védett, jól megalapozott fejlődést biztosít népgazdaságunk számára. ez is magyarázata annak, hogy a nemzetközi piacon megbecsült partnerek vagyunk. ki is fejezzük ebben a szerződésben a szovjetunióval együtt készségünket arra, hogy együttműködünk más országokkal, függetlenül gazdasági rendszerüktől, hogy ezáltal is erősítsük a nemzetközi békét és biztonságot. a feszültségek növekvő veszélyei ellen ma a különböző rendszerű országok gazdasági kapcsolatainak a fejlesztése nyújtja az egyik legjelentősebb biztosítékot.

a napokban hetvenhét ázsiai, afrikai, latin-amerikai ország képviselőiben a szenegáli külügyminiszter vezetésével gazdaságpolitikai delegáció járt nálunk a jövő évben új-delhiben tartandó második világgazdasági konferencia előkészítése céljából. a velük folytatott megbeszélések is világossá tették, hogy ha nem sikerül a gyarmati sorsból felszabadult országok gazdasági problémáit megoldani, abból súlyos károk keletkeznek az egész földkerekség számára, - ha viszont nem sikerül politikai megoldást találni a vietnami háború és más fegyveres konfliktussal fenyegető válságok kérdésében, akkor nem lehet megoldást találni a gyarmati sorsból felszabadult és fejlődő országok problémáira.

országgyűlésünk nyári ülészakán szó volt arról, hogy kormányunk a jövőben nagyobb figyelmet kíván fordítani a latin-amerikai gazdasági kapcsolatokra. szurdí István belkereskedelmi miniszter elvtárs vezetésével négy országot látogatott meg a múlt hetekben kormánydelegációnk, s ehhez a látogatáshoz kapcsolódva, szarka károty külügyminiszterhelyettes elvtárs vezetésével, további négy országot keresett fel jószolgálati delegációnk. a küldöttségeket mindenütt megfelelő fogadtatásban részesítették. a tárgyalások mindenütt a nemzetközi békét és biztonságot szolgáló gazdasági kapcsolatok fejlesztését segítették elő. ezt az alkalmat is felhasználom, hogy kifejezzem köszönetünket a vendéglátóknak és a tárgyaló partnereknek.

ez a szerződés a kölcsönös segítségnyújtás okmánya. indokolt ma segítségnyújtásról beszélni, s ez nekünk nemzeti érdekünk. vietnamban az egyesült államok növekvő agressziója szélesebb arányú nemzetközi fegyveres összeliiközések veszélyét érleli. közel-keleten még nincs béke, s ennek körvonalai még messze távolban vannak.

/folyt.köv./

ke

bkk. 1. /péter jános...6. folyt./e

a délkelet-ázsiai és közel-keleti konfliktusból eredő veszélyek behatárolják az egész világot. a görögországi puccsok sorozata növeli a feszültségeket a balkánon és a földközi-tenger térségében. a nyugatnémet neonáci törekvések új gyújtóanyagként veszélyeztetik az európai béke és biztonság megteremtésére irányuló folyamatokat.

ebben a rosszabbodó helyzetben a szovjetunióknak az a szövetségi rendszere, amelynek a mi barátsági szerződésünk is része, a veszélyek ellen felsorakozó erőket szilárdítja, s a béke megmenekésének esélyeit növeli. mi békét akarunk vietnamban, ezért a szovjetunióval, más szocialista országokkal, minden békeszerető, hatadó mozgalommal együtt megadunk minden támogatást a megtámadott vietnami népnek katonai, gazdasági, politikai és diplomáciai téren egyaránt. mi békét akarunk a közel-keleten. ezért követeljük az agresszor visszavonulását és olyan politikai rendezést az egész térségben, amely biztosíthatja a népek békés együttélését. mi békét akarunk Európában. ezért lépünk fel a nyugatnémet revansizmus és militarizmus minden megnyilvánulása ellen. mi az összes európai országok egymáshoz való viszonyának normalizálása mellett vagyunk - ideértve a két német állam egymáshoz való viszonyának rendezését is.

a szovjetunióval megkötött szerződésünk olyan okmány, amelynek tartalma a nato és a varsói szerződés megszüntése után következő időszakra is kihat majd. mi, a varsói szerződés tagállamai, nem szűnünk meg hangoztatni nyugati partnereinknek, hogy téves az a nézet, amely európa biztonságát a két katonai szervezet léteire akarja alapozni. mi erősítjük a varsói szerződést, annak hatékonyságát, mindaddig, amíg fennáll a nato katonai szervezete, s amíg fenyeget a revansizmus és militarizmus veszélye. de már most tárgyalni és tervezni kell az európai biztonságnak arról a rendszeréről, amelyen a katonai szervezetek feleslegessé válása után a népek és országok békés együttműködése alapszik. a magyar-szovjet szerződés olyan okmány, amely erre az elkövetkező új korszakra is példamutatóan fejezi ki a barátság, az együttműködés és a kölcsönös segítségnyújtás békés alkotó elveit.

azt a megbízást kaptam a kormánytól, hogy tegyek javaslatot az országgyűlésnek a magyar-szovjet szerződés törvénybe iktatására. az elmondottak és a képviselőtársaknak írásban átadott indoklás alapján kérem az országgyűlést, hogy a magyar-szovjet barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződést iktassa az ország törvényei közé. /mti/

ke

parlament

a szerkesztőségek rendelkezésére bocsátjuk komócsin zoltán beszédét, amely az országgyűlés szerdai ülésén hangzik majd el.

a beszéd **am b a r g ó s**, csak jelzésre használható fel.

bkk. 2. komócsin zoltán beszéde

gy/bs

1967. december 20.

tisztelt országgyűlés!

a magyar népköztársaság nemzetközi politikai céljainak megvalósításában elért eredményeket az is bizonyítja, hogy államunk igen sok két- és többoldalú, valamint egész sor nemzetközi szerződésnek részese. az ez év szeptember 7-én aláírt, és most törvénybe iktatásra javasolt magyar-szovjet barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződés hazánk, népünk számára összes egyezményeink közül a legfontosabb, a legnagyobb jelentőségű. ebből következik, hogy az országgyűlés törvényalkotó munkájával a mai napon a szokásosnál nagyobb, jelentősebb tettet hajtott végre.

a magyar-szovjet együttműködés, pártjaink, kormányaink, népeink testvéri szövetsége érezteti hatását az élet minden területén. a kapcsolatok, a sokféle magyar-szovjet megegyezésnek összefoglaló alapokmánya a barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződés. ilyen szerződést első ízben 1948 februárjában írtak alá moszkvában, és most újrólag husz évre, szeptember 7-én kötötték meg budapesten. ezt a nagyjelentőségű okmányt iktatjuk a mai nappal törvényeink közé.

a szovjet és a magyar nép barátsága, valamint a kapcsolatainkat, együttműködésünket szabályozó szerződés azonos elvekből fakad és egyazon célt szolgál. a szerződő feleket megbontathatlan szövetségben fűzi egymáshoz a marxista-leninista világnézet, a szocializmus és a kommunizmus megvalósításának közös nagy célja. szerződésünkben és annak gyakorlati megvalósításában a proletárinternacionalizmus eszméi tükröződnek. éppen ezért a magyar népköztársaság és a szovjet szocialista köztársaságok szövetségének szerződése egyaránt szolgálja népeink nemzeti érdekeit és internacionalista céljait.

/folyt. köv./

- 8 -

parlament

bkk. 2. /komócsin... 1. folyt./ gy

ez a szerződés, mint ahogyan általában az élet minden területén érvényesülő magyar-szovjet baráti együttműködés, nem irányul egyetlen nép ellen sem, éppen ellenkezőleg, jól szolgálja a szocialista világrendszer országainak közös érdekeit, a társadalmi haladás, a demokrácia, a békéért harcoló erők, a béke megmenntésében érdekelt minden nép ügyét. szerződésünk minden tekintetben összhangban van azokkal a kötelezettségekkel és jogokkal, amelyek abból fakadnak, hogy országaink tagjai a varsói szerződés szervezetének és a kölcsönös gazdasági segítség tanácsának.

a magyar nép számára 1945-ben a szovjet hadsereg győzelmei nyomán vált lehetővé az ország önállóságáért és függetlenségéért vívott négy évszázados harc sikeres befejezése. ma rendíthetetlen erők védik és biztosítják hazánk nemzeti önállóságát és függetlenségét. magyarország önálló, független államként köt nemzetközi szerződéseket, lép szövetségre más országokkal, így a szovjetunióval is. a nemzetközi és a kétoldalú szerződések, mindenekelőtt hazánk szövetsége a szovjetunióval, a legnagyobb külső biztosítéka nemzeti önállóságunknak és függetlenségünknek. a magyar-szovjet szövetségben kifejezésre jut országaink szuverénitásának tiszteletbentartása, az egymás belügyeibe való be nem avatkozás elve. barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződésünkben megvalósul magyarország és a szovjetunió kölcsönös, egymás iránti elkötelezettségének elve és gyakorlata. ez azt is jelenti, hogy hazánk és a szovjetunió kétoldalú kapcsolatai érvényesülnek, hatásukat éreztetik közös külpolitikai feladatainkban is a nemzetközi helyzet javítása érdekében. mindezek az elvek és törekvések külön-külön és együttesen ebben a szerződésben, olyan világnézetben jutnak kifejezésre, amikor újult erővel jelentkezik a szükségessége annak, hogy hitet tegyünk a proletárinternacionalizmus eszméje, a szovjetunió iránti barátság, a szocializmus és a béke győzelmét szolgáló nemzetközi összefogás mellett.

a világ reakció, imperialista erőinek ötven év óta, a nagy októberi szocialista forradalom győzelme, a szovjetunió megszületése óta nyíltan hirdetett legfőbb célja a szovjet rendszer, a kommunizmus erőinek megsemmisítése. fél évszázada - és az előttünk álló évtizedekben is - a barátság a szovjet néppel, szövetség és együttműködés a szovjetunióval szerves, élő alkotó eleme annak a harcnak, amelyet az emberiség legjobbjai folytatnak minden dolgozó ember boldogságáért, valamennyi nemzet szabadságáért, a népek közötti békéért, a szocializmusért.

/folyt. köv./

- 9 -

parlament

bkk. 2. / komócsin... 2. folyt./ gy

ezért is fogadta országunk lakossága helyeslő egyetértéssel a szovjet-magyar barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződés aláírását. ezért is tekinti valamennyi országgyűlési képviselő megtisztelő, ünnepi kötelességének az örök, megbonthatatlan magyar-szovjet barátság alapokmányának törvénybe iktatását.

a magyar-szovjet barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződés alapján bontakoznak ki politikai, gazdasági, kulturális, társadalmi kapcsolataink. barátságunknak ez a kibontakozása hathatósan segíti pártunkat, kormányunkat, népünket fő politikai célja, a szocializmus teljes felépítésében.

politikai kapcsolatainknak az a fő jellemzője, hogy a szocializmus és a kommunizmus építésének, a nemzetközi politikának, és a nemzetközi munkásmozgalomnak minden lényeges kérdésében teljes az egyetértés pártjaink és kormányaink között. kapcsolataink rendszeresek, együttműködésünk szoros és bensőséges. kapcsolataink szoros, baráti jellegét mutatják a gyakori találkozások is a legmagasabb párt- és állami személyiségektől kezdve, a gazdasági, kulturális, társadalmi vezetőkön keresztül népeink kölcsönös, tömeges turista látogatásáig bezárólag.

a magyar-szovjet barátság, szövetség és együttműködés erejét megsokszorozza, hogy megvalósításában, gyakorlati érvényesítésében mindkét oldalon a nép széles tömegei vesznek részt. magyarországon és a szovjetunióban is a munkások, a parasztok, az értelmiségiek saját életükben, munkájukban, alkotásaikban tükrözik ennek a barátságnak a szellemét. erősíti kapcsolatainkat egymás eredményeinek, kulturális, technikai és tudományos sikereinek kölcsönös megismerése.

„többet ér valamit egyszer látni, mint százszor hallani róla,„ - tartja egy népi mondás. ennek igazát bizonyítja, hogy a turizmus keretében mind gyakoribbá és tömegesebbé válik magyaroknak a szovjetunióba és szovjet embereknek magyarországra látogatása. szinte nincsen nap, és a napnak órája - különösen a nyári hónapokban -, hogy a moszkvai vörös téren - na meg az áruházakban -, ne hallatszanék magyar beszéd, ne mutatkoznának hol itt, hol ott kisebb vagy nagyobb csoportokban a szovjet étellel ismerkedő magyar turisták.

/folyt. köv./

parlament

bkk. 2. / komócsin... 3. folyt./ gy

országaink lakosságának szélesedő és mélyülő személyes kapcsolatai a magyar-szovjet barátság erejének és továbbfejlődésének egyik legfőbb forrása.

a mai, a korszerű magyar hazafiság, nemzeti büszkeség abból is táplálkozik, hogy az ipar, a mezőgazdaság dolgozóit, a szellemi élet alkotói népünk életének jobbátételén, hazánk felvirágoztatásán fáradozva egyidejűleg a magyar-szovjet barátságot is ápolják.

a magyar-szovjet gazdasági kapcsolatok hazánk felszabadulásától kezdve elsődleges jelentőségűek és semmi másval nem pótolható szerepük van nagy célunk, a szocializmus teljes felépítésének előadásában. a szovjetunióból érkező sokféle nyersanyag, a technikai, műszaki és tudományos segítségnyújtásnak fontos szerepe van népgazdasági terveink szilárd megalapozásában. cserébe a szovjet termékekért magyarországi gépeket, műszereket, elektrotechnikai, gyógyszer-, könnyű- és konzervipari termékeket szállít.

képviselő elvtársak!

a magyar-szovjet szerződés hetedik cikkelye így hangzik: „a magas szerződő felek a mindkét ország érdekeit érintő, minden fontos nemzetközi kérdésben tanácskoznak egymással, és a kölcsönös érdekeknek megfelelően egyeztetett, közös álláspont szerint járnak el,„

e cikkelyben vállalt kölcsönös kötelezettség szerves része a két ország külpolitikai, nemzetközi tevékenységének. nemzetközi kérdésekben a magyar-szovjet tanácskozások arra irányulnak, hogyan lehet még hatékonyabban dolgozni közös céljainkért.

a szerződésnek ezt a pontját, amelyben kölcsönösen kötelezettséget vállalunk a nemzetközi kérdésekben közös álláspont kialakítására és együttes eljárásra, politikai ellenfeleink gyakran támadják, úgy szeretnék beállítani, mintha ez a kölcsönös kötelezettségvállalás magyarország részéről az önállóság és függetlenség feladását jelentené. a nyugati országok állam és kormányfői, külügyminiszterei és más magas rangú diplomatái külpolitikai lépéseiket szüntelenül egyeztetik egymással két és többoldalú megbeszéléseken, valamint agresszív nemzetközi szervezeteikben.

/folyt. köv./

bkk. 2. / komócsin... 4. folyt./ gy

ha viszont a szocialista országok egyeztetik lépéseiket, az az ő szemükben a függetlenség feladását jelenti. világos, hogy miről van szó: a szocialista országok erejét, súlyát, erőfeszítéseik hatását növeli az, ha az álláspontokat egymással egyeztetve, egységesen lépnek fel a nemzetközi életben. ettől félnek nyugati politikai ellenfeleink. a mi lépéseink egyeztetéseiben kifejezésre jutnak azok az új típusú kapcsolatok, amelyek csak a szocializmust építő országok között lehetségesek. ezeket egymás önállóságának, az egymás belügyeibe való be nem avatkozás elvének tiszteletben tartása; a kölcsönös segítségnyújtás; a politikai, gazdasági és katonai nyomás módszerének kiküszöbölése jellemzi. ezeknek az elveknek az érvényesülése, a szocialista országok között megvalósult új típusú kapcsolatok mind nagyobb hatást gyakorolnak a tőlünk eltérő társadalmi berendezkedésű, nemzeti önállóságukra és függetlenségükre érzékeny nemzetek vezetőire is. a magyar népköztársaság népe kívánja a nyugati tőkés országok dolgozóinak, hogy minél előbb szabaduljanak meg a nemzetközi monopóliumok gazdasági és politikai hatalmától. amikor ez sikerül, akkor országuk olyan függetlenné és önállóvá válhat mint a mi hazánk.

elvtársak!

a nemzetközi politikai helyzet változatlanul bonyolult és kiélezett. ennek legfőbb oka - amint az minden gondolkodó ember számára világos - az amerikai imperialisták agresszivitásának növekedése, a felforgató és katonai puccsok sorozata, de legfőképpen a vietnami nép ellen fokozódó embertelen, katonai agresszió. az amerikai imperialisták célja: megállítani a történelem elkerülhetetlen, szükségszerű fejlődését, a demokrácia, a nemzeti függetlenség és önállóság, a szocializmus világerőinek előretörését. azok a helyi és átmeneti jellegű sikerek, amelyeket az imperialisták elértek, nem változtatták meg a szocialista és a kapitalista világrendszer közötti erőviszonyokat, nem képesek megállítani a történelem szükségszerű fejlődését. különös módon ennek éppen a vietnami helyzet alakulása az egyik legfőbb bizonyítéka.

/folyt. köv./

bkk. 2. / komócsin... 5. folyt./ gy

az amerikai katonai körök dél- és észak-vietnamban egyaránt fokozzák erőfeszítéseiket. a vietnami nép szenvedései, áldozatai, veszteségei növekedtek, mégis, az amerikai imperialisták nem közelebb, hanem egyre nyilvánvalóbban távolabb kerülnek attól a céljuktól, hogy vietnamban katonai győzelmet érjenek el. sőt, ma már az is egyre nyilvánvalóbb, hogy az idő a vietnami nép és a velük szolidáris erők javára dolgozik. az amerikai agresszoroknak előbb vagy utóbb fel kell ismerniük, hogy számításaik nem várhatnak valóra.

a katonai nyomás észak- és dél-vietnamban nemcsak hogy nem törte meg, de gyenesen növelte a nép ellenállását, állhatatosságát. a napok multával egyre világosabb, hogy a súlyos megpróbáltatások ellenére sem hajt fejet és térdet az agresszor előtt a vietnami nép. igaz, ereje, támogatói hűségének tudatában kitart egészen a végső győzelem kivívásáig. az amerikai agresszorok elszámolták magukat, amikor azt hitték, hogy a katonai nyomás fokozásával megadásra kényszeríthetik vietnam népét. ma már az amerikai hadjelentések is mind gyakrabban kénytelenek beismerni, hogy délen és északon egyaránt gyorsuló tempóban növekszenek veszteségeik. ennek oka a vietnami nép hősi ellenállása mellett az a gazdasági, katonai, politikai és erkölcsi segítség, amelyet a szocialista országok, mindeneke előtt a szovjetunió nyújt.

az amerikai politikai és katonai vezetés rosszul számolt, amikor abban bízott, hogy a kínai vezetők miatt a szocialista országok között megbomlott egység közrejátszhat az agresszor céljainak elérésében. az nyilvánvaló, hogy egységünk hiánya, az a körülmény, hogy a kínai vezetők magatartása gyakorlatilag az agresszor malmára hajtja a vizet, nagy nehézségeket jelent. ezek a nehézségek azonban nem változtattak azon, hogy a szovjetunió és a szocialista országok - közöttük hazánk is - évről-évre fokozódó mértékben és egyre nagyobb hatékonysággal nyújtsanak segítséget hősiességgel harcoló vietnami testvéreinknek.

az amerikai imperialisták számításai hibája egyre nyilvánvalóbbá válik abban is, hogy nem képesek a délvietnami bábrendszer helyzetének megszilárdítására és arra sem, hogy növeljék szövetségeseik közvetlen részvételét vietnami büns agressziójukban. az amerikai politikai és katonai vezetés számításai hibát követett el, amikor lebecsülte az egyszerű amerikaiak, a fehér és néger dolgozó tömegek politikai és erkölcsi tudatát.

/folyt. köv./

parlament

bkk. 2. /komócsin... 6. folyt./ gy

anélkül, hogy eltuloznánk a mind szélesebbé és élesebbé váló társadalmi összeütközések arányait, bizton állíthatjuk: egyre nyilvánvalóbbá válik, hogy a becsületes emberek amerikában is ellenzik a számukra mind nagyobb anyagi megterhelésekkel és mind több veszteséggel járó vietnami háborút.

az egyesült államok imperialistái egyelőre konokul szembeállnak a valósággal. nem hajlandók tudomásul venni a tényleges katonai helyzetet vietnamban, a valóságos erőviszonyokat a szocialista és kapitalista világrendszer között, süketeknek és vakoknak tetetik magukat az egész világon erősödő tiltakozásokkal szemben. az amerikai egyesült államoknak - az idő múlása ezt egyre nyilvánvalóbbá teszi - nincs más választása, mint elfogadni a vietnami demokratikus köztársaság és a délvietnami nemzeti felszabadítási front vezetőinek ajánlatát a békés megoldásra, a politikai megoldásnak, a konfliktus tárgyalásos rendezésének útja csak akkor nyíthat meg, ha az egyesült államok feltétel nélkül véget vet a vietnami demokratikus köztársaság bombázásának.

tisztelt országgyűlés!

a szovjetunió és magyarország együttműködése kiterjed minden közös külpolitikai célunk eléréséért történő erőfeszítésre. együttesen teszünk lépéseket a szocialista világrendszer fejlesztéséért, egységének helyreállításáért és megszilárdításáért, a nemzeti önállóságért és függetlenségéért harcoló népek megsegítésére, a különböző társadalmi rendszerű országok békés együttélésének megvalósítására. a magyar népköztársaság népünk ezeréves történelmének legszebb hagyományait ápolja, amikor a szocialista erővel és az egész haladó emberiséggel szövetségben jobban-rosszban kitarva, hűséggel vesz részt az egész emberiség legnagyobb ügyeinek szolgálatában. soha a történelem folyamán nem volt, nem lehetett a magyar népnek olyan hű szövetségese, mint ma nekünk a szovjetunió és a többi szocialista ország. ennek a ma élő magyar nemzedéknek jutott osztályrészül a nagy lehetőség: a szovjetunióval és a többi szövetségeseinkkel együtt, egymást kölcsönösen segítve, felépítjük a szocialista és a kommunista társadalmat, a szocialista világrendszer közösségének erejével hozzájárulunk a kommunizmus előretöréséhez egész földkerekségünkön, s a béke ügyének győzelméhez.

/folyt. köv./

parlament

bkk. 2. /komócsin... 7. folyt./ gy

elvtársak!

a magyar-szovjet barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződésben kifejezésre jut az a teljes elvi, politikai és cselekvési egység, amely a szovjetunió kommunista pártja és a magyar szocialista munkáspárt között van. a magyar és a szovjet kommunisták immár félévszázada menetelnek együtt a testvéri barátság, a proletár internacionalizmus útján. pártjaink teljesen azonos módon ítélik meg a nemzetközi kommunista mozgalom mai helyzetét és együttes erőfeszítést fejtenek ki az egység helyreállítása és megszilárdítása érdekében.

az elmúlt egy, másfél év leforgása alatt a kommunista- és munkáspártok körében megerősödött az egység iránti igény. a testvérpártok túlnyomó nagy többsége különösen fontosnak tartja az akcióegység fokozását a vietnami nép harcának támogatásában. napirendre került valamennyi kommunista- és munkáspárt egységének, valamint a nemzetközi kommunista mozgalom és az összes antiimperialista erők egységének megerősítése az imperializmussal szemben folytatott harcban. a kommunistákra háruló feladatok eredményesebb megoldását segítené elő, ha a különböző kontinenseken harcoló testvérpártok nagy nemzetközi tanácskozásán demokratikusan, kollektívan megvitatnák a helyzetet és a szükséges tennivalókat.

a kommunista- és munkáspártok nagy nemzetközi tanácskozásának megvalósítása útján új szakaszt nyitott a 18 testvérpárt november 25-én nyilvánosságra hozott közleménye, amelyben javasolják a testvérpártok konzultatív találkozájának összehívását jövő év februárjában budapestre. a magyar kommunisták számára öröm és megtiszteltetés, egyben internacionalista kötelességvállalás is az, hogy budapesten kerül sor a testvérpártok konzultatív találkozájára. pártunk központi bizottsága mindent elkövet, hogy jövő év februárjában jó feltételek között biztosítsa a demokratikus, kollektív eszmecsere lehetőségét, a konzultatív találkozó összes résztvevőjének számára. megvagyunk róla győződve, hogy a budapesti találkozó a résztvevők kollektív erőfeszítése révén nagy lépéssel viszi előre a kommunista és munkáspártok nagy nemzetközi tanácskozásának megvalósítását.

/folyt. köv./

parlament

bkk. 2. /komócsin... 8. folyt./ gy

kedves képviselő elvtársak!

az országgyűlés olyan időpontban tűzte napirendjére a magyar-szovjet szerződés törvénybe iktatását, amikor világ-szerte megemlékeztek a nagy októberi szocialista forradalom győzelmének félszázados jubileumáról. a moszkvai ünnepek az ötven év alatt elért történelmi jelentőségű eredmények számbavételével az egész világon kiváltották a szocializmus híveinek örömet és büszkeségét. a világ majd minde országából a jubileumi ünnepekre a szovjetunióba érkezett küldöttségek részeseivé váltak annak az általános atmoszférának, amelyet a nyugodt magabiztosság, a jövőt illető optimizmus jellemzett. tanúi lehettek a nagy októberi szocialista forradalom szellemét kifejező emelkedett, ünnepélyes hangulatban megnyilvánuló egységnek, a szovjetunió népei, kommunista pártja és kormánya összeforrottságának, a moszkvai jubileumi ünnepeken a nemzetközi kommunista mozgalom részéről minden eddiginél erőteljesebben és hangsúlyozottabban jelentkezett az októberi forradalom szelleméhez való hűség, a szovjetunió iránti rokonszenv és szolidaritás.

a nagy októberi szocialista forradalom 50. évfordulójának ünnepei hazánkban az utóbbi hónapok legjelentősebb politikai eseményei voltak. népünk, a haladó világgal együtt a jubileum jelentőségének megfelelően emlékezett, ünnepelt és dolgozott. az áldozatos, de győzelmes és dicsőséges harcok áttekintése, a történelmi távlat, az internacionalizmus, a szovjetunióhoz való viszony, saját harcunk megbecsülése - mindez együttvéve nagy politikai iskola volt mindannyiunk számára. a nagy októberi szocialista forradalom 50. évfordulójának megünneplése a szovjetunióban és az egész világon nagy politikai és erkölcsi erőforrásként hatott. így hatott nálunk is. megújult erővel dolgozunk nagy nemzeti művünkön, a szocializmus teljes felépítésén, hűen a proletárinternacionalizmushoz, egységben, együtt a szovjetunióval, a világ összes haladó, demokráciát, szabadságot és függetlenséget, békét és szocializmust akaró embereivel.

a magyar országgyűlés nem csupán alkotmányos jogát és köteleességét teljesíti, hanem ünnepélyes keretek között előre tekint a magyar-szovjet barátság jövődjére, amikor törvénybe iktatja a magyar-szovjet barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződést. ezeknek a gondolatoknak a jegyében, abban a meggyőződésben, hogy képviselői munkánk egyik legnagyobb tetteit hajtjuk végre, a beterjesztett törvényjavaslatot elfogadom és a magyar szocialista munkáspárt központi bizottsága nevében is képviselő társaimnak elfogadásra ajánlom. /mti/

- 16 -

parlament

a szerkesztőségek figyelmébe!

rendelkezésre bocsátjuk németh károly képviselőnek, a budapesti pártbizottság első titkárának az országgyűlés szerdai ülésén elhangzó felszólalását. a beszéd e m b a r g ó s!

bkk. 3. németh károly beszéde

zs/11

1967. december 20.

tisztelt országgyűlés!
kedves elvtársak!

a jövő évi állami költségvetést olyan időpontban tárgyaljuk, amikor három esztendő előkészítő munka eredményeként közvetlenül a gazdaságirányítás új rendszerének bevezetése előtt állunk. ez indokolja, hogy az 1968-as népgazdasági terv megvalósítását szolgáló állami költségvetés tárgyalásakor figyelmünket elsősorban a reform előkészítésével és bevezetésével összefüggő kérdésekre irányítsuk.

a reform bevezetésére való felkészülés a főváros üzemeiben, intézményeiben és a tanácsoknál is a befejezés előtt áll. a kormány és szerveink döntésein alapuló helyi intézkedési tervek elkészültek. ezek sok ember együttes munkáját, gondolatait, javaslatait foglalják magukba és tapasztalataink szerint alkalmasak a reform alapvető célkitűzéseinek fokozatos megvalósítására.

határozottan állíthatjuk, hogy dolgozó népünk a reform sikeres bevezetéséhez jó alapokat teremtett az 1967-es tervek eredményes teljesítésével. a reform bevezetését szolgáló előkészítő munkát úgy sikerült elvégezni, hogy a gazdasági helyzet a budapesti üzemekben általában a terveknek megfelelően, sok helyen annál kedvezőbben alakult. a termelés növekedési üteme felülmúlta az előző évit és csaknem teljes egészében a termelékenység növekedéséből származik elsősorban az olyan termékek előállításának növekedett, amelyekből mind a bel-, mind a külkereskedelmi igények jelentősek.

- 17 -

/folyt.köv./

bkk. 3. / németh károly ... 1. folyt/ il

a vállalatok gazdálkodásában fokozatos fejlődés tapasztalható. a reform bevezetését szolgáló előkészítő munka eredményei mutatkoznak abban, hogy a fővárosi üzemekben a termelési költségszint mintegy 1,5 százalékos csökkenése várható. a készletek nem növekedtek nagyobb mértékben az indokoltnál, a vállalati jövedelmezőség ugyancsak kielégítően alakul.

a budapesti lakosság pénzbevétele is nagyobb lesz a tervezettnél, mintegy 7 százalékkal haladja meg az előző évit, az árszínvonal pedig előzetes számítások szerint 1 százalékkal növekszik.

az összességében jó gazdasági eredmények forrásait vizsgálva nyilvánvaló, hogy pártunk központi bizottságának 1964. decemberi határozata, majd a 9. kongresszus helyes irányt szabott népgazdaságunk fejlődésének, és a reform bevezetésének előkészületei is kedvezően hatottak gazdasági életünkre.

a jövő évi tervek már a reform szellemében készültek, s megvalósításuk feltételei a korábbi évekénél kedvezőbbek. a vállalatok nagyobb gondot fordítottak a fogyasztói igények megismerésére és figyelembevételére, a rendelések biztosítására, lehetőségeik ésszerűbb kihasználására helyenként jóval több az igény, mint a rendelkezésre álló kapacitás, igaz, hogy némely esetben ennek az ellenkezője tapasztalható. vannak olyan vállalatok, ahol a meglévő kapacitások egésze még nincs rendeléssel lekötve. ebben persze tükröződik a vevői igények pontosabb érvényesítése, de az is, hogy különböző megmondások miatt egyes vállalatok nem adták fel időben rendeléseiket, vagy az, hogy a termelő vállalatok viszont nem fogadták el a kért termékekben a rendelést. figyelmeztet ez arra, hogy a vállalatok közötti együttműködésre a reform kezdeti időszakában különösen nagy gondot kell fordítani.

tisztelt országgyűlés!

a széleskörű felvilágosítás nyomán a dolgozók százezrei jutottak el budapesten is a kezdeti idegenkedéstől a reform szükségességének felismeréséig. azonban tudjuk azt is, hogy a dolgozók jelentős rétegeivel még nem sikerült eléggé megismertetni a reform szoros összefüggését saját munkájukkal és életkörülményeikkel.

/folyt.köv./ #c

bkk. 3 ./ németh károly ... 2. folyt/ il

dolgozónk a fővárosban még jórészt a párt és a kormány iránt megnyilvánuló általános bizalom alapján támogatják a reformot. ez kedvező dolog, de egyrésztől azt a feladatot és felelősséget hártja ránk, hogy folytassuk a reform elveit és céljait ismertető felvilágosító és tájékoztató munkát, másfelől a megnyilvánuló bizalmat azzal is erősítsük tovább, hogy a reform célkitűzéseit következetesen megvalósítsuk. a meglévő kételyekre, aggodalmakra, bizonytalanságra is a legmeggyőzőbb választ ezzel adhatjuk.

a budapesti dolgozók érdeklődése a reformmal összefüggésben érthetően elsősorban a fogyasztói árak és a jövedelmek viszonyára, a foglalkoztatottságra és az életszínvonal alakulására irányul. azok a különböző híresztelések és találgatások, amelyek az utóbbi hetekben szárnyra keltek a fővárosban, elsősorban a fentiekkel függnek össze. a közvéleményben megnyilvánuló aggodalomban elsősorban az jut kifejezésre, hogy féltik és becsülik szocialista vívmányainkat és az elért életszínvonalat.

ezzel összefüggésben ismételten szükséges megemlíteni azt a szoros kapcsolatot, amely a szocializmus építéséért folytatott munkánk utolsó évtizedének eredményei, tapasztalatai és gazdasági életünk irányításának bevezetésre kerülő reformja között fennáll. nyilvánvaló, hogy a gazdaságirányítás átfogó reformjának bevezetését azok az erőfeszítések alapozták meg, amelyeket pártunk vezetésével munkásosztályunk, dolgozó népünk a hatalom megvédéséért és megszilárdításáért, iparunk mezzőgazdaságunk, kultúránk fejlesztéséért, az életszínvonal általános javításáért tett. teljes bizonyossággal állíthatjuk: ha erre a társadalmilag szükséges és időszerű lépésre nem határozzuk el magunkat, hosszabb távon nemhogy fejleszteni, de tartani is nagyon nehéz lett volna az elért életszínvonalat. a reform tehát azt a célt szolgálja, hogy eredményeinket, szocialista vívmányainkat, életszínvonalunkat tartóssá tegyük és biztos alapokon tovább is fejlesszük. a reform folytatását jelenti eddigi fő politikai vonalunknak, szorosan kapcsolódik ahhoz a meggingathatatlan elvünkhöz, hogy a szocializmus építésének együtt kell járnia az életszínvonal rendszeres emelkedésével. ezt éppen a reform következetes megvalósításától várhatjuk.

/folyt.köv./ #c

bkk. 3./ németh károly ... 3. folyt/ 11

a reform persze nem jelent valamiféle mechanikus folyamatot, amelyben csak be kell vezetni az új módszereket és automatikusan megoldódik minden probléma, születnek a mind nagyobb sikerek, számolni kell előre nem látható, átmeneti nehézségekkel, de a lényeg az marad, hogy a reform módot ad a szocialista termelési viszonyokban rejlő nagy lehetőségek jobb kihasználására. elősegíti, hogy a rendelkezésünkre álló termelő berendezésekkel, szellemi tőkével, alkotó energiával okosabban, jobb határfokkal gazdálkodjunk.

mindenki biztos lehet abban - és ezt utolsó évtizedes gyakorlatunk is alátámasztja -, hogy a párt és a kormány nem késik a népjólét emelését célzó intézkedésekkel, míhelyt annak anyagi alapjait közös munkával létrehoztuk. a párt és a kormány életszínvonal-politikája változatlan. a tervezett fogyasztói árvaltozásokkal összefüggésben is az a lényeges, hogy az alapvető dolgozó rétegek életszínvonala hogyan alakul. a kormány beszámolójából világosan látható, hogy 1968-ban - ha szolid mértékben is - de tovább nő a dolgozók reálbére és reáljövedelme, ami természetesen feltételezi a népgazdasági tervekben kitűzött feladatok teljesítését.

árpolitikánk és a sorra kerülő fogyasztói árrendezések is arra hívatottak, hogy a piaci és vásárlói igényeknek jobban megfelelő termelési tevékenységre ösztönözzenek a népgazdaság termelő ágazataiban és az árak jobban igazodjanak a megtermelt javak valódi értékéhez. nem kell különösebb képzettség annak felismeréséhez, hogy a szüntelen változó termelési feltételek és az állandóan változó igény, növekvő kereslet hosszabb távon nem férhet össze a változatlan árakkal. termékeink árainak egyre inkább tükröznie kell a termelés feltételeinek változásait a kereslet és kínálat változó igényét mégpedig oly módon, hogy a legalapvetőbb dolgozó rétegek életszínvonalának biztonsága, illetve tervezett növekedése biztosítva legyen. a kormány által javasolt árpolitikai intézkedések mindezek messzemenő figyelembevételével és adott lehetőségeink realitásával számolnak.

fontos hangsúlyozni, hogy az árak mozgásának megfelelő határok között tartásáért nemcsak a kormányé és az árszerveké a felelősség.

/folyt.köv./

bkk. 3. / németh károly ... 4. folyt/ 11

az árak alakulásában illetékes állami szerveknek, vállalatoknak, minden kereskedelmi szervnek egyértelmű a felelőssége. senki nem engedheti meg magának, hogy szó nélkül eltűri, vagy éppen szorgalmazza saját vállalatát termékeinek indokolatlan ár-emelését, az indokolatlan árfelhajtó és tisztességtelen gazdaságra irányuló törekvéseknek - ha ilyenek mégis jelentkeznek - mindenütt és időjében gátat kell vetnünk alapos ellenőrzéssel, a gazdasági okok megkeresésével és kiküszöbölésével, de ha szükséges, anyagi és egyéb büntető szankciókkal is. a különböző területeken dolgozó vezetőkkel szemben támasztott fontos követelmény, hogy a vállalat érdekeit úgy érvényesítsék, mint az egyben a népgazdaság és az egyes emberek érdekeinek is megfelelő legyen. az a vezetők erkölcsi, politikai felelőssége.

na nem is nagy számban, de léteznek olyan törekvések, amelyek ellentétesek a reform célkitűzéseivel. tapasztaltuk, hogy helyenként anyereség növelését a termelői árak egyszerű növelésével, vagy az állami szubvenció igénylésével akarják elérni, nem tájékoznak fel viszont azokat a helyi tartalékokat, amelyekkel az állami költségvetést termelő dotációt csökkenteni lehetne. következetasségre és kellő szigorra van szükség, hogy elejét vegyünk minden olyan törekvésnek, amely a reform céljaival ellentétesen munka nélkül, vagy mások rovására akar meg nem érdemelt előnyhöz jutni. nem szabad félreértést engedni abban, hogy a reform csakis becsületes munkával, hatékonyabb gazdálkodással elérhető nagyobb anyagi és erkölcsi megbecsülés számára nyit utat, nem az „ügyeskedést”, hanem a fegyelmet, jobb minőségű produktív munkát serkenti és honorálja.

nem kétséges, hogy az eredmény, amelyet joggal várunk e nagy-horderejű társadalmi, gazdasági lépéstől, csak akkor következhet be, ha népünk egésze a gyakorlati megvalósítás tudatos részesevé válik. előrehaladásunk rugója, az életviszonyok javításának legfőbb biztosítéka a reform viszonyai között sem lehet más csakis a becsületes munka.

a dolgozók között, - bár csökkenő mértékben - de tapasztalható a munkanélküliségtől való féltelém. a jövő évi népgazdasági tervből, az üzemek, vállalatok munkaerőgazdálkodási elképzeléseiből világos és meggyőző választ kaphatunk arra, hogy a reform nem a munkanélküliség, hanem a dolgozók széleskörű foglalkoztatásának a programja.

/folyt.köv./

parlament

bkk. 3. / németh károly ... 5. folyt/ 11

együttal azonban az ésszerűbb, munkaerőgazdálkodásra is ösztönöz. nyugtalanság tapasztalható a vidékről budapestre bejáró dolgozók körében, pedig erre nincs okuk, hiszen annak ellenére, hogy 180 ezer a vidékről budapestre bejáró dolgozók száma, a fővárosban jelenleg is mintegy 20 ezer munkahely nincs betöltve. a csepeli vasmű különböző üzemeiben ép-pugy, mint az építőiparban, a textiliparban és sok más helyen várják a munkára jelentkezőket. mivel a főváros munkaképes lakossága csaknem teljes egészében foglalkoztatva van, nyilvánvaló, hogy a budapestre bejárók munkájára a jövőbeni is szükség lesz.

ami viszont az egyes dolgozóknak esetleges más munkahelyre történő átirányítását illeti, az a reform során bekövetkezhet. fontos célunk, hogy fokozatosan elérjük az ipari termelés szerkezetének kedvező irányu változását, megvalósítsuk a szükségletre történő gazdaságos termelést. társadalmunk egyetemes érdeke, hogy megszűnjön az az állapot, amikor pénzt, anyagot, munkabért és időt fordítunk olyan termékek előállítására, amelyek sem a hazai sem a külföldi piacon nem keresettek, gazdaságtalanul értékesíthetők, vagy eladhatatlan készletként felhalmozódnak. az ipar szerkezetében és termékösszetételében kívánatos változások esetenként minden bizonnyal a munkaerő ésszerű átcsoportosítását is szükségessé teszik, elsősorban az egyes üzemeken belül, de egyes ágazatok és üzemek között is.

egyed dolgozók nyugtalansága abból is származik, hogy a gazdasági vezetők önállóságának növekedésével kapcsolatban éppen a fentiekkel összefüggésben - félnek az indokolatlan áthelyezésektől. bár ilyen egyedi esetek ellen nem vagyunk ,,bebiztosítva,, meggyőződésem: az üzemek intézmények vezetőinek nagy többsége eddigi munkájával és a reform előkészületei során is tanúsított pozitív magatartásával részszolgált arra, hogy bizalommal viseltessünk irántuk. a helytelen, igazságtalan intézkedésekkel szemben a kellő védelmet minden dolgozónak meg kell kapnia. mindannyiunk és a társadalmi szervek fontos feladata is öröködni e felett.

/folyt.köv./ *ke*

parlament

bkk. 3. / németh károly ... 6. folyt/ 11

tisztelt országgyűlés!

két fővárosi feladat gyorsabb megoldásához kérem a kormány elbírálóitól nagyobb pénzügyi támogatást. az egyik budapesti csatornahálózat állapotával, az itt jelentkező elmaradással, a másik a belvízrendezéssel kapcsolatos.

a belvízrendezési feladatok megoldására a főváros igen jelentős összegeket fordít. a vízfolyások korszerű kiépítésének jelentős része ennek ellenére rendkívül lassú. a csatornázás és a vízfolyások rendezésének elmaradása, valamint az ivóvíz hálózat növekedése a talajvíz szintjét nagyon megemelte. ez a város külső kerületeiben sok gondot és kárt okoz a lakosságnak. ezekben a kerületekben sok a nedves, egészségtelen lakás. nem ritka, hogy lakóépületek a magas talajvíz és belvizek következtében megrongálódnak és összeomolnak. a kutak elszennyeződnek, fertőzési veszélyt jelentenek. értetnő, hogy ezekben a kerületekben megválasztott képviselőkhez - választókerületünkben, újpesti kerületemhez is - nagyon sok ilyen irányú panaszot és a helyzet javítását célzó kéréssel fordulnak.

a fővárosi tanács 1968. évi költségvetéséből belvízkár elhárítására 27 millió forintot tud csak biztosítani, ugyanakkor 48 millióra lenne szükség a rendkívül indokolt és részben folyamatban lévő munkák elvégzéséhez. a tervek és a kapacitás a kivitelezéshez biztosítható. kérem annak lehetőségét megvizsgálni, hogy a hiányzó mintegy 20 millió forintot a főváros a fenti célra 1968-ban megkaphassa.

még rosszabb azonban a helyzet a csatornahálózat tekintetében. a mátyásföldön kilométer hosszu törzs-csatornahálózat együttese 70 évvel idős, 21 százaléka pedig az ismert rossz tulajdonságokkal rendelkező bauxit cementből készült. ezek már nem igen bírják el a tömegét és súlyát tekintve is gyorsan növekvő közuti forgalmat. a csatornahálózat fokozott igénybevétele mutatja, hogy 1960. óta 70 százalékkal nőtt az elvezetett szennyvíz mennyisége, míg a csatornahálózat hossza ugyanezen időszak alatt csak 10 százalékkal.

feltétlenül indokolt a több évtizede épített csatornahálózat rekonstrukciója, valamint a magas talajvízű ipari és lakóterületek csatornázásának meggyorsítása.

/folyt.köv./ *ke*

parlament

dkk. 3. / németh károly ... 7. folyt. / il

kérem a kormányt, hogy a jövő évben a legszükségesebbnek ítélt csatornázási feladatok elvégzéséhez biztosítson az előirányzaton felül 40 millió forintot a főváros számára. a kivitelezéshez szükséges feltételek biztosíthatók. ugyanakkor kérem a kormányt, vizsgálta meg, hogy a főváros saját erőfeszítései mellett a csatornahálózat felújításához és fejlesztéséhez az 1969-70-es években milyen módon kaphatna nagyobb támogatást.

tisztelet országgyűlés!

a jövő évi állami költségvetést elfogadom és elfogadásra ajánlom.

ke

parlament

bkk 5. megkezdte tanácskozását az országgyűlés

t hi-pr-kz-tf-di-zs/tm s szb bs 1967. december 20.

szerdán délelőtt 11 órakor megkezdte tanácskozását hazánk legfőbb törvényhozó testülete, az országgyűlés. részt vett az ülésen losonczi pái, a népköztársaság elnöki tanácsának elnöke, kádár jános, a magyar szocialista munkáspárt központi bizottságának első titkára, focs jeno, a forradalmi munkás-paraszt kormány elnöke, továbbá biszku béla, gáspár sándor, kállai gyula, komócsin zoltán és nyers rezső. az mszmp politikai bizottságának tagjai, valamint a politikai bizottság póttagjai, a központi bizottság titkárai és a kormány tagjai, a diplomáciai páholyokban a budapesti diplomáciai képviselők számos vezetője foglalt helyet.

az ülést kállai gyula,

az országgyűlés elnöke nyitotta meg. megállapította, hogy az országgyűlés tagjai határozatképes számban jelentek meg. ezután kegyeletos szavakkal emlékezett meg dr. münnich ferencnek, a fejér megyei 4. számú választókerület országgyűlési képviselőjének, a magyar és a nemzetközi forradalmi munkásmozgalom kimagasló egyéniségének elhunytáról. vázolta fél évszázadot felölelő kiemelkedő tevékenységét, s hangsúlyozta, hogy dr. münnich ferenc elvtárs élete összeforrott a szocializmussal, az emberek boldogságáért vívott küzdelemmel példakép mindazok számára, akik folytatják a munkát, amelynek münnich elvtárs életét szentelte.

a kegyelet szavaival emlékezett meg kállai gyula dr. török lajos, a zala megyei 5. számú választókerület képviselőjének, a zala megyei tanács vb-elnökének elhunytáról is. a képviselők néma felállással adóztak dr. münnich ferenc és dr. török lajos emlékének, s az országgyűlés jegyzőkönyvében is megőrkítették emléküket.

kállai gyula ezután bejelentette, hogy a népköztársaság elnöki tanácsa az országgyűlés legutóbbi ülésének óta alkotott törvényerejű rendeleteiről szóló jelentését - az alkotmány rendelkezésének megfelelően - bemutatta, s a jelentést a képviselők kezébe kapta. az országgyűlés a dokumentumot tudomásul vette. az országgyűlés elnöke ezután arról számolt be, hogy a forradalmi munkás-paraszt kormány megbízásából benyújtotta hozzá péter jános külügyminiszter a magyar népköztársaság és a szovjet szocialista köztársaságok szövetsége között aláírt barátsági, együttműködési, és kölcsönös segítségnyújtási szerződés törvénybeiktatásáról szóló törvényjavaslatot; vályi péter pénzügyminiszter pedig az 1968. évi költségvetésről szóló törvényjavaslatot. mindkét törvényjavaslatot megkapták előzetes tárgyalás céljából az országgyűlés állandó bizottságai és szétosztották az országgyűlés tagjai között.

/folyt.köv./
11.25/ju

132f

parlament

bkk. 3. / német király ... 7. folyt. / 11

kérem a kormányt, hogy a jövő évben a legszükségesebbnek ítélt csatornázási feladatok elvégzéséhez biztosítson az előirányzaton felül 40 millió forintot a főváros számára. a kivitelezéshez szükséges feltételek biztosíthatók. ugyanakkor kérem a kormányt, vizsgálta meg, hogy a főváros saját erőfeszítései mellett a csatornahálózat felújításához és fejlesztéséhez az 1969-70-es években milyen módon kaphatna nagyobb támogatást.

tiszelt országgyűlés!

a jövő évi állami költségvetést elfogadom és elfogadásra ajánlom.

he

..

- 24 -

parlament

bkk 5. megkezdte tanácskozását az országgyűlés

t hi-pr-kz-tf-di-zs/tm s szb bs

1967. december 20.

Szerdán délelőtt 11 órakor megkezdte tanácskozását hazánk legfőbb törvényhozó testülete, az országgyűlés. részt vett az ülésen Losonczy páli, a népköztársaság elnöki tanácsának elnöke, Kádár János, a magyar szocialista munkáspárt központi bizottságának első titkára, Fock Jenő, a forradalmi munkás-paraszt kormány elnöke, továbbá Biszku Béla, Gáspár Sándor, Kállai Gyula, Komócsin Zoltán és Nyers Rezső, az MSZMP politikai bizottságának tagjai, valamint a politikai bizottság póttagjai, a központi bizottság titkárai és a kormány tagjai, a diplomáciai páholyokban a budapesti diplomáciai képviselők számos vezetője foglalt helyet.

az ülést Kállai Gyula,

az országgyűlés elnöke nyitotta meg. megállapította, hogy az országgyűlés tagjai határozatképes számban jelentek meg. ezután kegyeletos szavakkal emlékezett meg dr. Münnich Ferencnek, a Fejér megyei 4. számú választókerület országgyűlési képviselőjének, a magyar és a nemzetközi forradalmi munkásmozgalom kimagasló egyéniségének elhunytáról. vázolta fél évszázadot felölelő kiemelkedő tevékenységét, s hangsúlyozta, hogy dr. Münnich Ferenc elvtárs élete összeforrott a szocializmussal, az emberek boldogságáért vívott küzdelemmel példakép mind azok számára, akik folytatják a munkát, amelynek Münnich elvtárs életét szentelte.

a kegyeletos szavaival emlékezett meg Kállai Gyula dr. Török Lajos, a Zala megyei 5. számú választókerület képviselőjének, a Zala megyei tanács vb-elnökének elhunytáról is. a képviselők néma felállással adóztak dr. Münnich Ferenc és dr. Török Lajos emlékének, s az országgyűlés jegyzőkönyvében is megőrizték emléküket.

Kállai Gyula ezután bejelentette, hogy a népköztársaság elnöki tanácsa az országgyűlés legutóbbi ülészaka óta alkotott törvényerejű rendeleteiről szóló jelentését - az alkotmány rendelkezésének megfelelően - bemutatta, s a jelentést a képviselők kezébe kapták. az országgyűlés a dokumentumot tudomásul vette. az országgyűlés elnöke ezután arról számolt be, hogy a forradalmi munkás-paraszt kormány megbízásából benyújtotta hozzá Péter János külügyminiszter a magyar népköztársaság és a szovjet szocialista köztársaságok szövetsége között aláírt barátsági, együttműködési, és kölcsönös segítségnyújtási szerződés törvénybeiktatásáról szóló törvényjavaslatot; vályi Péter pénzügyminiszter pedig az 1968. évi költségvetésről szóló törvényjavaslatot. mindkét törvényjavaslatot megkapták előzetes tárgyalás céljából az országgyűlés állandó bizottságai és szétosztották az országgyűlés tagjai között.

/folyt. köv./
11.25/ju he

1330f

-25-

parlament

bkk 5. /megkezdte... 1. folyt./-szb

az országgyűlés ezután - kállai gyula javaslatára - elfogadta az ülészak tárgysorozatát, amely a következő:

1/ a magyar népköztársaság és a szovjet szocialista köztársaságok szövetsége között budapesten 1967 szeptember 7-én aláírt barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződés törvénybe iktatásáról szóló törvényjavaslat tárgyalása;

2/ a magyar népköztársaság 1968. évi költségvetéséről szóló törvényjavaslat tárgyalása.

ezután - napirend szerint - megkezdődött a tárgysorozat első tárgyalása. péter jános
----- külügyminiszter emelkedett szólásra.

/folyt.köv./

He

11.25/ju

13^{sz}

-26-

parlament

bkk 4. vályi péter beszéde

bs/s

a szerkesztőségek rendelkezésére bocsátjuk vályi péter pénzügyminiszter beszédét, amely az országgyűlés szerdai ülésén hangzik el. a beszéd szövege

embargós, csak jelzésre használható fel!

x x x

tisztelt országgyűlés!

a közvetlemény mindig nagy érdeklődéssel várja a gazdasági tervekről és az állami költségvetésről szóló tájékoztatást. különösen nagy a várakozás most, amikor széleskörű, történelmi jelentőségű gazdasági reformot hajtunk végre. ismeretes, hogy a jövő év elején bevezetésre kerülő reform célja az, hogy meggyorsítsuk hazánk szocialista fejlődését. ehhez arra van szükség, hogy biztosítsuk a fejlődés nagyobb tervszerűségét és korszerűsítsük a gazdálkodás módszereit.

az elmúlt néhány évben gazdaságirányítási rendszerünk a reform egyes elemeivel már korszerűsödött. csökkent a kötelező tervmutatók száma, egyszerűsödött beruházási rendszerünk, kötetlenebbé és ösztönzőbbé vált a létszám- és bérgazdálkodás, új szállítási szerződési rendszer lépett érvénybe. ezek az intézkedések már növelték a gazdálkodó szervek önállóságát, ugyanakkor a reform kidolgozásának előrehaladtával megélték a vállalatoknál folyó közzgazdasági elemző munka, új önálló elképzelések megvalósítására készülnek fel üzemeinkben. ennek az újszerű, pezsgő és kezdeményező légkörnek is szerepe volt abban, hogy 1967-ben a fejlődés üteme meghaladta a korábbi éveket.

a gyorsabb gazdasági fejlődés tükröződik az 1967. évi költségvetés végrehajtásában is. a vállalatoktól származó bevételek növekedtek, ugyanakkor emelkednek a beruházásokkal és a központi tartalékkészletek gyarapodásával összefüggő kiadások is. a vállalatok várható eredményei alapján a költségvetésben bevételi többletre számítunk.

/ folyt.köv./

12.00/Lm

13^{sz}

- 27 -

bkk 4./vályi péter .../ 1. folyt./s

az 1968-as év gazdasági terveinek, költségvetésének és a gazdasági szabályozó eszközök rendszerének kidolgozása - az említett kedvező jelenségek mellett - figyelembe kellett venni azokat az aránytalanságokat is, amelyek több év során kialakultak. Közéletből azt, hogy

- a magasabb fogyasztási, felhalmozási és termelési szint miatt megnövekedett az import igény is, de az exportnövekedés ezzel nehezen tartott lépést;
- a lakosság vásárlóereje gyorsan nőtt, az árkereslet a korszerűbb ipari termékek irányába toldott el, s a termelés ezt a keresletváltozást nem követte megfelelő ütemben;
- a tervezettnél többet fordítottunk beruházásokra, mégis néhány jelentős üzem termelésbe lépése elhúzódt; a beruházások hatékonysága sem javult kielégítően.

munkánk során számolnunk kell ezekkel a problémákkal. de azzal is, hogy a gazdaságirányítási rendszer reformjának kedvező hatásai csak fokozatosan bontakoznak ki. az első években az egyensúlyi helyzet, a szerkezeti arányok csak lépésről-lépésre fognak változni, sőt a piacon átmenetileg kisebb zökkenők is jelentkezhetnek. ezért a gazdasági vezetés fő feladatának azt tekintti, hogy tovább haladva a gazdaság fejlődésének a harmadik ötéves tervben meghatározott útján, biztosítsa az egyensúlyi követelmények és a reform kibontakozásához szükséges feltételek olyan összehangolását, amely fokozatosan és következetesen a feszültségek feloldása irányába hat. ennek a célkitűzésnek szolgálatába állítjuk pénzügyi politikánkat.

tisztelt országgyűlés!

az 1968. évi állami költségvetés összeállításánál mindenképp előtt arra törekedtünk, hogy érvényesítsük a népgazdasági tervekbe foglalt gazdaságpolitikai célokat; az állam pénzügyi forrásait gondosan vegyük számba, a kiadásokkal kapcsolatos javaslataink pedig a lehetőségek reális megítélésén alapuljanak. fontosnak tartottuk azt is, hogy az állami költségvetés jóváhagyásáról szóló törvényjavaslatot - a korábbi évek gyakorlatától eltérően - a tárgyévet megelőzően terjesszük elő, hogy a gazdálkodásra ésszerűen és időben fel lehessen készülni, az országgyűlés részére pedig a szükséges megítéléshez és döntéshez kedvezőbb feltételeket biztosítsunk.

/ folyt.köv./
12.08/Lm

- 28 -

5

le 14.8

bkk 4./ vályi péter / 2. folyt./s

az új közgazdasági szabályozók közvetlenül hatnak a költségvetési rendszerre. e hatások közül a legjelentősebb, hogy a gazdálkodásban az állam és a vállalatok között új típusú kapcsolatok jönnek létre. a vállalati önállósághoz saját anyagi eszközök kellene, tehát a jövedelem egy része ott marad a vállalatoknál, vagyis kisebb lesz a társadalmi tisztajövedelemnek az a része, amelyet az állami költségvetés összpontosít. csökkennek a vállalati beruházásokra adott költségvetési juttatások, mert ezeket nagyobb részben saját eszközökből és hiteltől kell fedezni. mindez újabb feladatok elé állítja a gazdaságvezetést és a költségvetést. a költségvetéshez kapcsolódó adózási és támogatási rendszernek aktívan kell serkentenie a jobb, előrelátóbb és hajlékonyabb vállalati gazdálkodást és a vállalati források mozgósítását. a költségvetés e megnövekedett és sokoldalú szerepét természetesen csak a hitelpolitikával szoros összhangban képes betölteni.

a költségvetési javaslat összeállításánál a szokásosnál nagyobb gondot okozott a bevételek és kiadások összehangolása, mert a reform kezdetén a szükséges nagyobb vállalati önállóság feltételeit a költségvetés terhére lehetett csak megteremteni. 1968-ban decentralizált fejlesztési és részesezési alapokat hozunk létre és emiatt a nemzeti jövedelemből 8-10 százalékkal kisebb hányad kerül be a központi pénzalapba. ugyanakkor a költségvetés ilyen arányban egyelőre még nem mentesült a kiadásoktól. így például a költségvetés vállalja a már folyamatban lévő beruházások finanszírozásának számottervvő részét. emellett a társadalmi közös fogyasztással kapcsolatos kötelezettségeink tovább növekednek, ami természetes is, hiszen az emberekről való gondoskodás kötelességünké teszi, hogy - ha viszonylag szerényebb mértékben is, de - tovább fejlődjenek ezekben is a szociális, egészségügyi és kulturális juttatások.

a költségvetés egyensúlyának javítására megfelelő erőfeszítések történtek, amelyek a bevételek fokozására és a kiadások mérséklésére irányultak. ezeket az előterjesztett törvényjavaslat indokolása ismerteti. a törvényjavaslatból az is látható, hogy ésszerű takarékosságra törekedtünk és nem törekedtünk minden áron arra, hogy a bevételek haladják meg a kiadásokat; az előterjesztett költségvetés 1,4 milliárd forint hiányt mutat, az volt a célunk, hogy a költségvetés egyensúlyával szemben támasztott követelményt alapos mérlegelés után kellő összhangba hozzuk azzal a fontos, politikai jelentőségű várakozással, hogy az új gazdálkodási rendszerre való átmenet gazdasági és társadalmi zökkenők nélkül menjen végbe.

/ folyt.köv./
12.16/Lm

- 29 -

le 14.8

parlament

bkk 5. /megkezdte... 2. folyt./-szb

péter jános külügyminiszter beszédét mai bkk 1. számú kiadásunkon közöltük. a beszéd embargóját feloldjuk, és a beszédre a következő javításokat adjuk:

a 2. folytatás első bekezdésének harmadik sora helyesen így kezdődik: vannak kísérletek - veszélyesek is - uj...

a 4. folytatás első bekezdésének első sorában kimaradnak a következő szavak: ady endre és.

a 4. folytatás második bekezdésének kilencedik sorában, közepe a helyes szöveg.... s rongált budának tornyai...

x x x

péter jános beszéde után mihályfi ernő,

----- budapesti képviselő, az mszbt elnöke, a törvényjavaslat előadója emelkedett szólásra. bejelentette: az országgyűlés külügyi bizottsága megtárgyalta, elfogadta és úgy döntött, hogy az országgyűlésnek elfogadásra ajánlja a magyar-szovjet barátsági, együttműködési és kölcsönös segélynyújtási szerződés törvénybe iktatásáról szóló törvényjavaslatot. hangsúlyozta: ez az aktus nemcsak ünnepélyesen kinyilvánítja majd egész népünk egyetértését, hanem minden magyar állampolgárnak törvényes kötelességévé is teszi a magyar-szovjet barátság szolgálatát, erősítését, szellemének érvényesítését és a barátsági szerződés pontjainak végrehajtását. utalt arra, hogy 1948 március 4-1 ülésén iktatta törvénybe az országgyűlés az első magyar-szovjet barátsági szerződést.

- ennek a szerződésnek a megkötése történelemalkító jelentőségű eseménye volt nemzeti életünknek, ünnepélyes megpecsételése volt a szovjet és a magyar nép örök barátságának. akkor is a teljes egyenjogúság jegyében szövegeződött az első szerződés minden paragrafusa, s azóta is ez az egyenjogúság, kölcsönösség jellemzi a szovjetunióhoz fűződő kapcsolatainkat.

/folyt.köv./

12.22/lm

- 30 -

14.2

parlament

bkk 5. /megkezdte... 3. folyt./-szb

az első barátsági szerződés aláírása óta több mint hetven gazdasági, kulturális, tudományos megállapodásunk, egyezményünk, szerződésünk született. e megállapodások a külső és belső biztonság nyugalmát jelentették magyarország számára. de talán még a paragrafusok tartalmánál is nagyobb jelentőségű volt az az önbizalom, amelyet a megvalósult egyenjogúság keltett népünkben, -mondotta, majd így folytatta:

- az új barátsági szerződés paragrafusai az elmúlt két évtized fejlődését is magukban foglalják. ennek a fejlődésnek örömteljes tényeit, gazdasági, kulturális, tudományos, társadalmi kapcsolataink részleteit és eredményeit lehetetlen itt most felsorolni, de feltétlenül meg kell említeni, hogy a szovjet-magyar gazdasági együttműködés során megépítettük a barátság olajvezetékét, a béke elektromos távvezetékét és egyébek között megkötöttük a nagyjelentőségű timföld-alumínium egyezményt.

- az első szerződés aláírása óta dinamikus fejlődött a magyar-szovjet külkereskedelem. a szovjetunió a mi első, legfontosabb külkereskedelmi partnerünk, s mi a szovjetunióhoz az ötödik legnagyobb kereskedelmi partnere vagyunk. lényeges területe gazdasági együttműködésünknek a termelési kooperáció és szakszervezetek, amelyek értelmében a szovjetunió segítségével atomerőművet építünk a duna mentén. mindkét fél részére gyümölcsöző együttműködést alakítottunk ki a gépkocsi-autóbuszgyártás területén is. nagy jelentőségű mezőgazdaságunk és mezőgazdasági iparunk számára az a megállapodás, amely állandó piacot biztosít exportálható mezőgazdasági terményeink számára. a legújabb aláírt három évre szóló kulturális megállapodás értelmében évente 50 esztendőnek megfelelő időt tölthetnek professzoraink, tudósaink, kutatóink egymás országában. évről-évre nő a szovjet egyetemeken és főiskolákon tanuló magyar ösztöndíjasok száma. jelenleg 1370 egyetemistánk készül hivatására a szovjetunióban. kütönösen fontosá teszi irodalmi, művészeti kapcsolatainkat, íróink, képzőművészeink, filmművészeink, zeneművészeink találkozásait és együttműködését az a tény, hogy ma már világosan látjuk: a xx. századi európai avantgard forradalmi kezdeményezéseinek túlnyomó része a nagy forradalmat előkészítő oroszországból és a szovjetunióból indult el. rendkívül tanulságos és gazdagító számunkra az a folyamat, amely a szovjetunióban már fél évszázad művészeti korszakainak, kísérleteinek, irányzatainak szintézisét valósítja meg a szocialista realizmus jegyében.

/folyt.köv./

12.33/ju

-31-

14.2

parlament

bkk 5. /megkezdte... 4. folyt./-szb

mihályfi ernő a továbbiakban a magyar-szovjet baráti társaság elnökének minőségében folytatta felszólalását.

- a mi munkánk, az mszbt vezetőinek munkája tulajdonképpen a legkönnyebb és egyben az egyik legszebb feladat ma magyarországon. nem kell mást tennünk, mint mederbe irányítani, keretbe foglalni az egész magyar nép spontán, őszinte érzéseit, csokorba kötni a szovjetunió iránti barátság, szeretet és hűség virágait, amelyek népiünk szívében az egész országban gazdagon nyílnak.

beszámolt arról, hogy az mszbt a szovjet-magyar baráti társasággal és annak tagozataival együttműködve évek óta megrendezi hazánkban az egyes köztársaságok kulturális neteit. eddig hét ilyen eseménysorozat zajlott le, s viszonzásul mindenütt megrendezték a magyar kultúra ünnepi hetét. azt is elmondta, hogy az 1966-67-es tanévben 60 ezer általános iskolai és 15 ezer középiskolai tanuló vett részt az orosz nyelvi tanulmányi versenyeken.

- tisztelt országgyűlés! szinte szimbolikus, hogy husz esztendővel ezelőtt az országgyűlésnek ugyanazon az ülészakán nyújtották be az 1848-49-es forradalom és szabadságharc emlékének megörökítéséről szóló centenáriumi törvényjavaslatot, mint amelyen törvénybe iktatták az első magyar-szovjet barátsági szerződést. a mostani szerződésnek pedig az a tény ad külön jelentőséget, hogy a nagy októberi szocialista forradalom jubileumának évében írták alá és iktatjuk törvénybe. ünnepi évünknek kiemelkedő eseménye ennek a szerződésnek a megkötése, - hangsúlyozta.

megemlékezett arról, hogy százezer magyar internacionalista fogott fegyvert a fiatal szovjethatalom védelmére, s az 50. évforduló alkalmából több mint 1250 honfitársunk kapott magas szovjet kitüntetést. a magyar internacionalisták harca nemcsak a szovjetunió történelmének része, hanem egyúttal az egyik legdicsőségesebb magyar szabadságharc is. nagyon büszkék vagyunk erre a százezer magyarra, - mondotta, majd befejezésül hangsúlyozta:

- a külügyi bizottság nevében ajánlom az országgyűlésnek, fogadja el a törvényjavaslatot.

/folyt.köv./

12.50! /ju

de 14.2

-32-

parlament

bkk 5./megkezdte.../ 5. folyt./s

hárász gyula
----- művezető, debrecen 1. választókerületének képviselője hangoztatta:

- választóim - debrecen város és a magyar gördülőcsapágy-művek dolgozói - azzal bíztak meg, hogy juttassan kifejezésre: az előttünk lévő szerződést nemcsak nemzetközi jogi dokumentumnak, hanem egyszerűen külpolitikánk egyik fontos alkotóelemének, hanem szocialista társadalmunk építése s egyben nemzetközi létünk alappilléreinek tekintik.

- a gyár, melynek dolgozóit képviselem, a szovjetunió önzetlen segítségének is köszönheti létét. a szovjetunió által rendelkezésünkre bocsátott dokumentációkkal vetettük meg alapjait 1952-ben. szovjet szakemberek segítettek a bonyolult gyártási folyamatok megszervezésében. a gépeket, műszereket, alapanyagokat - a csapágyacélt - a szovjetunió szállította, s ma is sokrétű segítséget kapunk szovjet barátainktól. az üzem amely az iparilag elmaradt hajdu-bihar megye továbbfejlesztésének egyik műszaki bázisa, 1962-től napjainkig 75 százalékkal növelte termelését. gyártmányait ma már nemcsak a szocialista országok, de 17 tőkés ország is vásárolja.

- debrecen felsőoktatási intézményei közül a kossuth lajos tudományegyetem épített ki különösen szoros kapcsolatokat szovjet társintézményekkel. a kijevei sevcsenko-egyetem lenin-dijas rektorát és egyik professzorát a közelmúltban avatták az egyetem disz doktorává. az agrártudományi főiskola hasonlóképpen eleven és sokrétű kapcsolatokat tart fenn a kijevei mező-gazdasági akadémiaival, az orvostudományi egyetem pedig az utóbbi időben indult el ugyanezen az úton.

- a törvényjavaslatot elfogadom és a tisztelt országgyűlésnek is elfogadásra ajánlom.

/folyt.köv./

12.55/ju

de 14.2

-33-

parlament

bkk 5. /megkezdte... 6. folyt./-szb

szurgyi istvänné,

----- tanítónő, szolnok megye 4. számú választókerületének képviselője arról beszélt, hogy az elmúlt 20 év alatt - az első magyar-szovjet együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződés megkötése óta - hatalmas fejlődés ment végbe, párhuzamban országunk, néplünk egyetemes előrehaladásával, szolnok megyében. a második ötéves terv idején például csaknem két és félmilliárd forint értékű beruházás valósult meg ebben az országrészben. szovjet segítséggel épült meg a tiszamenti vegyikombinát, amely ma a népgazdaság egyik legfontosabb vegyipari bázisának számít: innen származik az ország kén-savtermelésének 74 százaléka, az előállított szuperfoszfátnak csaknem a fele. szolnokon papírgyári erőmű létesült, terebélyesedett a martfői tiszai cipőgyár. országos híre, rangja van a jászberényi hűtőgépgyárnak. a ganz villamossági művek itteni gyáregysége, az alföldi kőolajfűrő üzem és a nagyalföldi kőolajtermelő vállalat ugyancsak a megye ipari büszkeségei közé tartozik. e hatalmas létesítmények a magyar-szovjet baráti együttműködésnek részeként születtek meg, testet öltöttek bennük a gondolat, amelyet a szerződés úgy fogalmazott meg, hogy „a kölcsönös baráti segítségnyújtás alapján és a nemzetközi szocialista munkamegosztás elveinek megfelelően minden eszközzel fejlesztik és mélyítik a kölcsönösen előnyös, kétoldali és sokoldali gazdasági és tudományos műszaki együttműködésüket,„

taglalta a képviselő megyéje mezőgazdaságának föllendülését is, kitért egyebek között a tiszaföldvári Lenin, a mezőháki táncsics és a rákóczi falvai rákóczi tsz-ben született ki-magasló munkásokra, mérnökökre, agronómusokra, más mezőgazdasági szakemberekre, orvosokra és pedagógusokra népes csoportja szerzte meg szakmai végzettségét, illetve fejlesztette tovább tudását az elmúlt két évtizedben a szovjetunió egyetemén, főiskoláin. jelenleg is számos szolnok megyei üzem és kutatóintézet kollektívája tart és ápol szoros kapcsolatokat szovjet testvérvállalatokkal, intézményekkel. esztendőről-esztendőre szívesen látott vendégek nálunk - mondta szurgyi istvänné - azok a szovjet pedagógusok, akik orosz nyelvű tanfolyamok vezetésére, az iskolákban folyó orosz nyelvoktatás segítésére érkeznek hozzánk. végezetül hangsúlyozta, hogy a közelmúltban megújított és most törvényerőre emelkedő magyar-szovjet barátság szerződés a két ország és nép egységének további erősítését szolgálja, s ezen túlmenően hozzájárulást jelent az európai béke és biztonság megszilárdításához is.

a törvényjavaslatot a képviselő elfogadta, s az országgyűlésnek elfogadásra ajánlotta.

/folyt.köv./

13.00/ju

se 14.8

-34-

parlament

bkk 4./ vályi péter.../ 3. folyt./s

a hiány a költségvetés volumenéhez viszonyítva nem mondható jelentősnek, mégis arra figyelmeztet, hogy az átmenet bonyolult szakaszában nagyon körültekintően és takarékosan kell gazdálkodnunk és többletkiadásokat nem vállalhatunk..

a költségvetés egyensúlyi helyzetének megítéléséhez meg kell még jegyezni: a költségvetés hiányában szerepe van annak is, hogy a bevételek és kiadások alakulását több új tényező befolyásolja, ezért forrásaink az átlagosnál nagyobb bizonytalansággal voltak csak tervezhetők. tényleges bevételeink jó gazdálkodás esetén az előirányozottnál valamivel magasabbak lehetnek. de ami ennél jelentősebb: meg vagyok győződve arról, hogy a reform nyomán kibontakozó változások kedvezően érzé- tetik majd hatásukat nemcsak a vállalatoknál, hanem a költségvetés bevételeiben is. erre a bizakodásra már az 1967. évi eredmények is feljogosítanak, amelyből származó többleteket fel kívánjuk használni az átmeneti hiány finanszírozására.

1968 január elsejétől kezdve az elmondottak szerint módosul a költségvetés jövedelemelosztó szerepe, megváltozik a költségvetés bevételeinek és kiadásainak mértéke és összetétele.

az 1968. évi költségvetés bevételi előirányzata kerekén 137 milliárd forint, ami a központosítható társadalmi tisztajövedelem csökkenése ellenére több mint 30 százalékkal magasabb az 1967. évi bevételi előirányzatnál. a bevételek növekedése és a költségvetési volumen emelkedése - a képződő jövedelmek tényleges emelkedése mellett - elszámolási okokra vezethető vissza. az 1968. évi költségvetésben következetesebben érvényesül a teljes - bruttó - elszámolás elve. a korábbi években a vállalati nyereségbefizetést a dotációkkal csökkentettük, a forgalmi adót az árkiegészítésekkel, a beruházási kiadásokat pedig a vállalatoktól elvont amortizációval csökkentett - netto - összeggel számoltuk el. a költségvetésnek ez az új felépítése világosabbá teszi a központi pénzalapok képződésének és felhasználásának áttekintését, a költségvetés volumene összehasonlítható szerkezetben nagyjából az előző évivel azonos.

az állami költségvetés bevételeinek túlnyomó része továbbra is a vállalatoktól és szervezetektől származik, annak ellenére, hogy a vállalatok és szervezetek a náluk realizálódó nyereségnek mintegy 60 százalékát fizetik csak be a központi pénzalapba, az eddigi 85 százalékkal szemben. a költségvetést megillető jövedelmek több mint 42 százaléka a lekötött eszközök és kifizetett bérek utáni járulék. a forgalommal arányosan képződő jövedelmek - forgalmi adó, termelési adó, vám és import forgalmi adó - címén az összes befizetés 28 százaléka, a nyereségadó címén pedig közel 30 százaléka kerül a költségvetésbe.

/folyt.köv./

13.15/ju

se 14.95

-35-

bkk 5. /megkezdte... 6. folyt./-szb

szurgyi istvänné,

----- tanítónő, szolnok megye 4. számú választókerületének képviselője arról beszélt, hogy az elmúlt 20 év alatt - az első magyar-szovjet együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződés megkötése óta - hatalmas fejlődés ment végbe, párhuzamban országunk, népünk egyetemes előrehaladásával, szolnok megyében. a második ötéves terv idején például csaknem két és félmilliárd forint értékű beruházás valósult meg ebben az országrészen. szovjet segítséggel épült meg a tiszamenti vegyikombinát, amely ma a népgazdaság egyik legfontosabb vegyipari bázisának számít: innen származik az ország kén-savtermelésének 74 százaléka, az előállított szuperfoszfátnak csaknem a fele. szolnokon papírgyári erőmű létesült, terebélyesedett a martfői tiszai cipőgyár. országos híre, rangja van a jászberényi hűtőgépgyárnak. a ganz villamosági művek itteni gyáregysége, az alföldi kőolajfúró üzem és a nagyföldi kőolajtermelő vállalat ugyancsak a megye ipari büszkeségei közé tartozik. e hatalmas létesítmények a magyar-szovjet baráti együttműködésnek részeként születtek meg, testet öltözt bennük a gondolat, amelyet a szerződés úgy fogalmazott meg, hogy „a kölcsönös baráti segítségnyújtás alapján és a nemzetközi szocialista munkamegosztás elveinek megfelelően minden eszközzel fejlesztik és mélyítik a kölcsönösen előnyös, kétoldali és sokoldali gazdasági és tudományos műszaki együttműködésüket,„

taglalta a képviselő megyéje mezőgazdaságának föllendülését is, kitért egyebek között a tiszaföldvári Lenin, a mezőháki táncsics és a rákóczi falvai rákóczi tsz-ben született ki-magasló munkásokra, mérnökök, agronómusok, más mezőgazdasági szakemberek, orvosok és pedagógusok népes csoportja szerezte meg szakmai végzettségét, illetve fejlesztette tovább tudását az elmúlt két évtizedben a szovjetunió egyetemlein, főiskoláin. jelenleg is számos szolnok megyei üzem és kutatóintézet kollektívája tart és ápol szoros kapcsolatokat szovjet testvérvállalatokkal, intézményekkel. esztendőről-esztendőre szívesen látott vendégek nálunk - mondta szurgyi istvänné - azok a szovjet pedagógusok, akik orosz nyelvű tanfolyamok vezetésére, az iskolákban folyó orosz nyelvoktatás segítésére érkeznek hozzánk. végezetül hangsúlyozta, hogy a közelmúltban megújított és most törvényerőre emelkedő magyar-szovjet barátsági szerződés a két ország és nép egységének további erősítését szolgálja, s ezen túlmenően hozzájárulást jelent az európai béke és biztonság megszilárdításához is.

a törvényjavaslatot a képviselő elfogadta, s az országgyűlésnek elfogadásra ajánlotta.

/folyt.köv./

13.00/ju

-34-

de 14.8

bkk 4./ vályi péter..../ 3. folyt./s

a hiány a költségvetés volumenéhez viszonyítva nem mondható jelentősnek, mégis arra figyelmeztet, hogy az átmenet bonyolult szakaszában nagyon körültekintően és takarékosan kell gazdálkodnunk és többletkiadásokat nem vállalhatunk..

a költségvetés egyensúlyi helyzetének megítéléséhez meg kell még jegyezni: a költségvetés hiányában szerepe van annak is, hogy a bevételek és kiadások alakulását több új tényező befolyásolja, ezért forrásaink az átlagosnál nagyobb bizonytalansággal voltak csak tervezhetők. tényleges bevételeink jó gazdálkodás esetén az előirányozottnál valamivel magasabbak lehetnek. de ami ennél jelentősebb: meg vagyok győződve arról, hogy a reform nyomán kibontakozó változások kedvezően érzékelik majd hatásukat nemcsak a vállalatoknál, hanem a költségvetés bevételeiben is. erre a bizakodásra már az 1967. évi eredmények is feljogosítanak, amelyből származó többletkeletet fel kívánjuk használni az átmeneti hiány finanszírozására.

1968 január elsejétől kezdve az elmondottak szerint módosul a költségvetés jövedelemelosztó szerepe, megváltozik a költségvetés bevételeinek és kiadásainak mértéke és összetétele.

az 1968. évi költségvetés bevételi előirányzata kerekén 137 milliárd forint, ami a központosítható társadalmi tisztajövedelem csökkenése ellenére több mint 30 százalékkal magasabb az 1967. évi bevételi előirányzatnál. a bevételek növekedése és a költségvetési volumen emelkedése - a képződő jövedelmek tényleges emelkedése mellett - elszámolási okokra vezethető vissza. az 1968. évi költségvetésben következetesebben érvényesül a teljes - brutto - elszámolás elve. a korábbi években a vállalati nyereségbefizetést a dotációkkal csökkentettük, a forgalmi adót az árkiegészítésekkel, a beruházási kiadásokat pedig a vállalatoktól elvont amortizációval csökkentett - netto - összeggel számoltuk el. a költségvetésnek ez az új felépítése világosabbá teszi a központi pénzalapok képződésének és felhasználásának áttekintését, a költségvetés volumene összehasonlítható szerkezetben nagyjából az előző évivel azonos.

az állami költségvetés bevételeinek túlnyomó része továbbra is a vállalatoktól és szövetkezetektől származik, annak ellenére, hogy a vállalatok és szövetkezetek a náluk realizálódó nyereségnek mintegy 60 százalékat fizetik csak be a központi pénzalapba, az eddigi 85 százalékkal szemben. a költségvetést megillető jövedelmek több mint 42 százaléka a lekötött eszközök és kifizetett bérek utáni járulék. a forgalommal arányosan képződő jövedelmek - forgalmi adó, termelési adó, vám és import forgalmi adó - címén az összes befizetés 28 százaléka, a nyereségadó címén pedig közel 30 százaléka kerül a költségvetésbe.

/folyt.köv./

13.15/ju

-35-

de 14.95

parlament

bkk 4./ vályi péter/ 4. folyt./s

a kisipari szövetkezeteket az iparvállalatokéhoz, a fogyasztási szövetkezeteket a kereskedelmi vállalatokéhoz hasonló költségvetési befizetési kötelezettségek terhelik. átmenetileg a szövetkezetek által fizetett eszközlekötési járulékot az okisz, illetve a szövetség kapja a költségvetés helyett, hiteltörlesztéseik és fejlesztési céljaik megvalósítására.

a költségvetési bevételek 3 százalékáa származik a lakossági adókból. az adóztatás rendszerében nem történik lényeges változás. az arányosabb közteherviselés érdekében azonban teszünk lépéseket. a háztáji gazdaságok adóterhe számottevően nem változik, de a jövőben a terület nagysága és a művelési ág szerint differenciált adót kell majd fizetni. a kisiparosok, kiskereskedők és szabadfoglalkozásuak adóztatásánál a tanácsai adóügyi szervek törekedni fognak a tényleges jövedelmek megadóztatására. a pénzügyminisztérium és a tanácsai adóügyi szervek messzemenő figyelmet kívánnak szentelni a spekulációs, a végzett munkával nem arányos jövedelmek igazságos, nagyobb mértékű megadóztatásának.

a költségvetés kiadási előirányzatainak közel fele közvetlenül összefügg a gazdasági tevékenységgel. a beruházások a kiadások kerekén 20 százalékát igénylik, a termeléssel és a forgalommal összefüggő támogatásokra és fogyasztói árkiegészítésekre pedig a kiadások 27 százalékát fordítjuk.

az új beruházási rendszert az jellemzi, hogy a vállalatok termelőberendezésük felújításában, pótlásában és kisebb fejlesztésében maguk dönthetnek, s az ehhez szükséges pénzalapokkal is rendelkeznek majd. saját hatáskörben megvalósítható fejlesztéseikre a vállalatok hitelt is vehetnek igénybe, amit fejlesztési alapról fizetnek vissza. a beruházások finanszírozásában megnő tehát a vállalati alapok és a hitel szerepe, csökken a központi források részaránya és megszűnik a beruházások ingyenessége. a mezőgazdasági termelőszövetkezetek hatásköre is tovább nő a pótlási és fejlesztési célú beruházások elhatárolásában, amelyet az amortizációs alap fokozatos kiterjesztése és a beruházási ártámogatási rendszer segít elő. a beruházások újrendjétől azt várjuk, hogy a vállalatok és szövetkezetek gondosabban, körültekintőbben veszik igénybe és hatékonyabban használják fel az erőforrásokat.

/ folyt.köv./ t

13.25/ju

-36-

14.45/3

parlament

bkk 4./ vályi péter./ 5. folyt./s

a jövőben is a költségvetésből fogjuk finanszírozni a népgazdaság fejlesztésében kiemelkedő jelentőségű termelő, a termelési szerkezet átalakítását eredményező beruházásokat, az infrastrukturális, a szociális és kulturális beruházásokat.

az 1968. évi beruházási terv viszonylag kevés számú ilyen nagy beruházás kezdésével számol. ezek között legjelentősebbek a beremendi cementgyár, mely 120 ezer tonna égetett mész és 1 millió tonna cement előállítására lesz alkalmas évenként; a százhatombattai kőolajfinomító 11. üteme, évi 3 millió tonna feldolgozó kapacitással; évi 8,5 millió négyzetméter kapacitású sikkvegygyár orosházán; kincsesbányán 350.000 tonna kapacitású bauxitbánya; 150 ezer tonna évi kapacitású kénsavgyár szolnokon. a kevés számú nagyberuházás megindításában az a törekvés nyilvánul meg, hogy koncentráljuk a központi beruházási erőforrásainkat. ez a nagyon helyes szándék azonban csak fokozatosan valósulhat meg, mert gondoskodnunk kell a folyamatban lévő beruházások befejezéséről.

éppen ezért a költségvetési beruházási kiadások túlnyomó részét a korábbi években megkezdett, folyamatban lévő beruházások minél gyorsabb befejezésére fordítjuk. az ipari nagyberuházások közül 1968-ban befejeződik a borsodi ércelőkészítőmű, a péti nitrogénművek bővítése, a dunaujvárosi író-nyomó-papírgyár beruházása. az élelmiszeripar beruházásai közül befejeződik a szegedi és a székesfehérvári tejüzem építése, szabadegyházán üzembe lép egy paradicsomsűrítő üzem.

a mezőgazdaságban az építési beruházások zömét az állattenyésztés fejlesztésére, valamint a tárolótér növelésére és utépitésre fordítják. a gépi beruházások elsősorban a munkaligényes terménybetakarítás gépesítését szolgálják. az év során folytatódik a kisköreai - tiszai - vízlépcső építése.

a szállítás és hírközlés beruházásai közül kiemelkednek a budapest közlekedését javító beruházások és a nemzetközi kapcsolatokat bővítő létesítmények. az előterjesztett költségvetés az előző évinél magasabb összegeket irányoz elő a távolsági és helyi utak, hidak, valamint a vízügyi létesítmények fenntartására és korszerűsítésére. a jelentős fejlesztés ellenére az előirányozatból nem biztosítható a korszerűsítés kívánatos üteme.

/ folyt.köv./

13.37/ju

-37-

14.45/3

parlament

bkk 4./vályi péter / 6. folyt./s

a kereskedelem jelentős új beruházása a mátészalkai hűtött almatároló és feldolgozó. tovább folytatódik az év folyamán a balatonfüredi szálló és az új duna szálló építése.

a kormány célkitűzéseinek megfelelően az építőipari tevékenység egyik legfontosabb feladata a lakásépítési program megvalósítása. a terv - lényegében a harmadik ötéves terv ez évi ütemének megfelelően - több mint 61.000 lakás megépítésével számol. ennek közel egyharmada állami erőforrásokból valósul meg. ezen túlmenően a lakosság anyagi eszközeiből végzendő lakásépítkezésekhez az állam mintegy 2,5 milliárd forint hitel-támogatással járul hozzá. az állami lakásépítés előirányzata 3,9 milliárd forint. mintegy 14.800 lakás - az állami lakások többsége - tanácsi beruházásként épül meg, melyből kb 6.800

szövetkezeti lakásként kerül értékesítésre. az értékesítésre kerülő öröklakások száma 860.

a lakásépítési program teljesítését szolgálják az építőipari beruházások: termelésbe lép a budapesti ii. házgyár és az egyenként 4.200 lakás éves kapacitású győri és miskolci házépítő kombinát, befejeződik az évi 42 millió db. téglá előállítására alkalmas fehérgyarmati téglagyár rekonstrukciója, megkezdődik a debreceni házépítő kombinát beruházása.

a jövő évtől a vállalatok a lakásépítéshez saját alapjaikból hozzájárulhatnak : erre a célra nyereségből képzett fejlesztési alapjuk 5 százalékát vehetik igénybe.

tisztelt országgyűlés !

a nemzetközi helyzet alakulása arra figyelmeztet, hogy fokozott gondot fordítsunk hazánk védelmi képességének fenntartására és erősítésére. az 1968. évi költségvetésben - az előző évinél valamivel nagyobb összeget - 6,4 milliárd forintot irányoztunk elő erre. a honvédelem fejlesztése, néphadseregünk erkölcsi-politikai egységének növelése, hazafias és egyuttal internacionalista köteleességünk.

a jogrend és törvényesség további megszilárdítása érdekében nagy feladat várul rend- és jogbiztonsági szerveinkre. gyorsan növekvő idegenforgalmunk vámügyi szerveinktől, örvendetesen gyarapodó gépkocsiparkunk pedig közlekedésrendészetünktől kíván nagyobb szervezettséget és technikai felkészültséget. mindezek figyelembevételével rend- és jogbiztonsági kiadásokra 4,1 milliárd forintot kívánunk fordítani.

/ folyt.köv./

13.45/ju

-38-

14.45/7

parlament

bkk 4./vályi péter / 7. folyt./s

jogalkotásunknak lépés kell tartania a gazdaságirányítás fejlődésével. a sok új jogszabály kidolgozása és összehangolása nagy feladatot ró az igazságszolgálati szervezetre is.

az igazgatási szervezet fenntartási költségeire 2,6 milliárd forint, a kiadások 1,9 százaléka szükséges. az államigazgatási munka olyan irányban fejlődik tovább, hogy a gazdasági minisztériumok tevékenységében csökken az operatív jellegű munkájuk egyre inkább általános közgazdasági, műszaki fejlesztési kérdésekre irányul. a gazdasági minisztériumok létszáma és fenntartási költsége csökken. a fokozatosan megvalósuló nagyobb gazdasági önállóság talaján tanácsapparátusunk tevékenységében is új vonások bontakoznak ki, amelyek elősegítik, hogy a helyi társadalmi és gazdasági kérdésekben a lakosság érdekei jobban érvényesüljenek.

tisztelt országgyűlés !

a költségvetési kiadásaink egynegyedét az állam társadalombiztosítási, szociális, egészségügyi, kulturális célokat szolgáló kiadások teszik ki. e közös társadalmi szükségletekre előirányzott összeg növekedése 5,9 százalék. a fejlődés megítéléséhez rá kell mutatni arra, hogy a második ötéves terv és a harmadik ötéves terv első éveinek átlagában a közös társadalmi fogyasztás céljait szolgáló kiadások növekedési üteme meghaladta a nemzeti jövedelemét. e kiadások növekedése az 1968. évben azonos a nemzeti jövedelemével. a gazdaság belső stabilitásának és kiegyensúlyozott további fejlődésének biztosítása végett kell törekednünk a közös társadalmi fogyasztás nemzeti jövedelemmel összehangolt arányainak kialakítására.

a költségvetési szervek gazdálkodási rendszerében számos változtatást vezetünk be. megnöveked a költségvetési szervek önállósága mind a tervezésben, mind a gazdálkodásban. javítja a gazdálkodás feltételeit, hogy az intézmények a felújításra szükséges összegeket állóeszközök értékével arányosan kulcsok segítségével képezhetik és alapszerűen kezelhetik. rugalmasabb lesz a bér-gazdálkodási rendszer is.

a költségvetési szervek pénzügyi szükségletét nagyrészt életszínvonalpolitikánk határozza meg. ezzel összhangban a második és harmadik ötéves tervperiódus eddig eltelt ideje alatt a kiadások közül a társadalombiztosításé nőtt legnagyobb mértékben. a jövő évben 9 milliárd forinttal többet fordítunk társadalombiztosításra, mint a második ötéves terv elején,

/ folyt.köv./

13.55/ju

-39-

14.45/7

parlament

bkk 5. /megkezdte... 7. folyt./-szb

szurgyi istvánné beszéde után szünet következett, majd komócsin zoltán

csongrád megyei képviselő, az mszmp politikai bizottságának tagja, a központi bizottság titkára emelkedett szözlásra.

/komócsin zoltán beszédét mai bkk 2-es kiadásunkon közöltük, az embargót feloldjuk, és a következő változtatásokat adjuk:/

az 1. folytatás első bekezdésének ötödik és hatodik sorában kimaradnak a következő szavak: a béke megmentésében érdekelt minden nép. ennek figyelembevételével a helyes szöveg tehát:.... harcoló erők nagy ügyét.

az 5. folytatás harmadik bekezdésének utolsóelőtti sorában a „nyujtsanak,, szó helyett nyujtanak irandó.

a 6. folytatás utolsó bekezdésében az alulról számított hetedik sorában a „magyar,, szó törlendő.

ugyanebben a bekezdésben az alulról számított negyedik sorban a helyes szöveg a következő: ... segítve, országainkban felépítjük...

a 7. folytatás második bekezdése kilencedik sorának végén a „segítené,, szó helyett segíti, az utolsó sorban a „megvitatná,, helyett megvitatják szó irandó.

x x x

tamás jános

----- főépítésvezető, komárom megye 6. választókörzetének képviselője emlékeztetett arra, hogy a korábbi husz éves szerződés úgy vonult be nemzetközi kapcsolataink történetébe, mint önálló nemzeti létünket megalapozó okmány, amely függetlenségünk és szuverenitásunk biztosítója. e szerződés létrejötté óta új világ épült magyarországon, országunk és népünk olyan eredményeket ért el, amelyek megbecsülést, tiszteletet ébresztenek szerte a világon. a magyar-szovjet barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződés újabb husz évre történő megújítása nagyjelentőségű politikai esemény volt. nincsen olyan tája, megyéje, járása, üzeme, intézménye az országnak, ahol ne lehetne lemérni ennek az együttműködésnek, barátságának az előnyeit.

/folyt.köv./

13.55/Lm

- 40 -

14. 45 7

parlament

bkk 5. /megkezdte... 8. folyt./-szb

a képviselő ezután szólt arról, hogy a nagy októberi szocialista forradalom félszázados évfordulóját a magyar nép is sajátjaként ünnepelte. száma sincs azoknak a bensőséges ünnepi megemlékezéseknek, amelyekkel népünk adózott a nagy október hőseinek. kimagasló eredmények születtek a jubileumi munkaversenyekben - erre saját megyéjéből hozott példát tamás jános. ragyogó munkasiker volt például a tokodi üvegyár 200 százalékos exportterv-teljesítése, s alig maradt el mögötte a nyergesujfai viscosagyár, amely 174 százalékos teljesítményt mondhat magának. elmondotta, hogy az 50. évforduló jelentőségét méltóképpen tükrözték a kulturális és művészeti rendezvények - ugyanúgy, ahogy a jubileumi évnek a megbonthatatlan barátság jegyében fogant minden eseménye.

kálazi józsef

----- vezérőrnagy, fejér megye 6. számú választókörzetének képviselője a szovjetunió nyújtotta önzetlen testvéri segítség számtalan példája közül azt a támogatást emelte ki, amelyet a magyar néphadsereg megeremtéséhez, fejlesztéséhez nyújtott. elmondotta, hogy 1945-ben, amikor a legelső teendők egyike az új, demokratikus hadsereg megeremtése volt, a szovjetunió teljes politikai súlyával, tekintélyével állt mellettünk. bizonyon számíthattunk segítségére akkor is, amikor az ellenforradalmi támadás visszaverése után napirendre került fegyveres erőink átszervezése, fejlesztése. hadseregszervezési tapasztalatokkal, a legkorszerűbb fegyverekkel és technikai eszközökkel segítette hadseregünk ütőképességének, harckésztségének növelését, s lehetővé tette, hogy megismerjük, katonáink kiképzésében, nevelésében hasznosítsuk a szovjet hadtudomány eredményeit, a szovjet hadsereg gazdag harci tapasztalatait.

a képviselő a következőkben szólt arról, hogy bár a nemzetközi méretekben folyó osztályharc végső kimenetele nem kétséges, az imperializmus még elég erővel rendelkezik ahhoz, hogy mérhetetlen szenvedést okozzon az emberiségnek, s megpróbálja feltartóztatni a társadalmi haladást. ezért történelmi fontosságú feladat népeink függetlenségének, szabadságának, szocialista építő munkánk eredményeinek védelme. ezt szolgálja a varsói szerződés, a szocialista országok közötti kétoldalu szerződések,

s ez tükröződik egyértelműen a betervezett törvényjavaslatban is.

/folyt.köv./

14.05/Lm

- 41 -

14. 45 7

parlament

bkk 5. /megkezdte... 9. folyt./-szb

meggyőződés - mondotta -, hogy a szovjetunióval kötött barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződés a jövőben is tovább erősíti az államainkat összefűző proletárinternacionalista kapcsolatainkat, javára válik népeinknek, s a szocializmus, a béke ügyének - mondotta befejezésül és javasolta képviselőtársainak a szerződés törvénybe iktatását.

nádasi józsef

----- zala megye 1. számú választókerületének képviselője, a kish központi bizottságának titkára hangsúlyozta, hogy a törvényjavaslat szövegét a marxista-leninista elvek, a hazafias és internacionalista érdekek egységének jegyében fogalmazták meg.

- az okmány jól példázza - mondotta -, hogy valóban teljes bizalom, megértés, egyenlőség és egyenjogúság alakulhat ki egyfelől a szocialista nagyhatalom, másfelől a lélekszámmát, területét, a világon elfoglalt helyét tekintve viszonylag kis szocialista ország között a marxizmus-leninizmus elveinek következetes és alkotó alkalmazása alapján. mindkét ország népeinek érdekeit szolgálja az a törekvés, hogy a jövőben még erőteljesebben fejlesszük a két ország közötti minden irányú együttműködést. mindent az állami szuverenitás kölcsönös tiszteletben tartásának, az egymás belügyeibe való be nem avatkozás elvének alapján tesszük. természetes vonása ez a szocialista országok elvszerű, testvéri kapcsolatainak.

- nagy politikai hordereje van például a szerződés 5. cikkelyének, amely az európai béke és biztonság biztosítása, az európai államok közötti kölcsönös megértés és együttműködés megszilárdítása érdekében a két szocialista ország külpolitikai lépéseinek összehangolását helyezi kilátásba a jövőben is. a képviselő utalt arra, hogy a bonni „új keleti politika”, fő célja a szocialista országok egységének bomlasztása, „lazítása”,.

/folyt.köv./

14.15/Lm

- 42 -

de

14.45*

parlament

bkk 5./ megkezdte.../ 10. folyt./s

- népköztársaságunk kormánya nemzeti létünk és állami szuverenitásunk alapvető védelmét szolgálja, amikor a szovjetunióval és más szocialista országok kormányával összehangolja külpolitikai lépéseit, s ezáltal is igyekszik gátat vetni a militarizmus és a revansizmus erőinek Európában - fejtegette, majd ezzel kapcsolatban kiemelte a 7. cikkely jelentőségét.

- nem kell bizonyítani, hogy milyen horderejű lenne, ha a cikkely betűje és szelleme ma akadálytalanul érvényesülhetne az összes szocialista ország között. ha például lehetőség nyílna arra, hogy az összes szocialista ország minden fontos nemzetközi kérdésben tanácskozzon egymással, ha a kölcsönös érdekeknek megfelelően egyeztetett közös álláspont szerint járnának el például a vietnami nép vagy az arab népek, a haladó arab mozgalmak támogatásában. az alapvető kérdésekben való tanácskozás, a kölcsönös érdekeknek megfelelően egyeztetett közös álláspont kialakítása s az eszerinti cselekvés valamennyi szocialista ország elsődrendű és alapvető nemzeti, s az egész nemzetközi kommunista és munkásmozgalom közös, internacionalista érdeke, - mondotta.

a továbbiakban kifejtette, hogy a szocializmus teljes felépítése nemzeti fölemelkedésünk egyetlen lehetséges programja, amelynek valóráváltása közben formálódik és fejlődik egész népünk új, szocialista nemzeti öntudata. egyik bővizű forrása az a felismerés, hogy a megújuló szocialista haza igaz emberséget adott és ad a dolgozó magyar embernek, új, szabad életet a nemzeté vált népnek. a másik: szocialista nemzetköziségünk. a nemzetköziség eszméje lendítette munkásosztályunkat a hatalom csúcsaira 1919-ben, s emelte a nemzet igazi jogos vezető erejévé, a nemzeti problémák megoldásának hordozójává. a következetesen internacionalista politika emelte nemzetünket a népek és nemzetek egyenrangú társává, s szerez egyre nagyobb megbecsülést a szocialista magyar hazánknak. szocialista nemzetköziségünk magva ma is a szovjetunióhoz fűződő testvéri viszonyunk, a magyar-szovjet barátság és testvériség ápolása.

- szocialista nemzeti öntudatunk kettős forrását, annak helyes belső arányait és összhangját nem véletlenül hangsúlyozzuk. a nemzetközi gyakorlatban ugyanis azt tapasztalhatjuk, hogy a marxista-leninista felfogás e régen elfogadott, s a történelem példáival is újra igazolt helyes elveit részben nagyhatalmi- sovinszta, részben nacionalista, vagy éppen betegesen érzékeny nemzeti-szeparatista inspirációk miatt itt-ott kérdőjelezzik. a szocialista nemzeti öntudat „nemzeti”, és „nemzetközi”, forrásainak, illetve oldalának szétválásától csak egy lépés e kettő szembeállítás.

/folyt.köv./
14.22/Lm

- 43 -

de

14.45*

parlament

bkk 5./ megkezdődött.../ 11. folyt./s

ezután következik, ha a nemzeti forrást és oldalt a nemzetközi fölé és elé helyezik. az újabb lépés pedig : a nemzetköziség elvének félredobása. hazafias és internacionalista érdekünk, hogy illúziók nélkül felismerjük, szépítés nélkül megnevezzük ezeket a káros jelenségeket, s erősítsük azokat a tendenciákat, amelyek együttes erővel törekszenek gátat vetni e káros jelenségek további burjánzásának.

nádasdi józsef végül bejelentette: örömmel elfogadja a törvényjavaslatot, a nemzeti és nemzetközi érdekeink harmónikus egységét szolgáló okmányt és az országgyűlésnek is elfogadásra ajánlja.

ezután határozathozatal következett. az országgyűlés a magyar-szovjet barátsági, együttműködési és kölcsönös segélynyújtási szerződés törvénybeiktatásáról szóló törvényjavaslatot egyhangulag elfogadta.

felcsattant a taps, majd az elnöklő kállai gyula népünk testvéri üdvözlését, forró jókívánságait tolmácsolta a szovjetunió kommunista pártja központi bizottságának, a szovjetunió legfelső tanácsának, a szovjet kormánynak és a szovjet népnek a nemzetközi béke és biztonság megszilárdításáért vívott küzdelemhez, a kommunizmus építéséhez.

ezután ebédszünet következett.

/ folyt.köv./ t

14.30/ju

-44-

de
14.45

parlament

bkk 4./vályi péter/ 8. folyt./s

ami azt jelenti, hogy e költségvetési előirányzat hét év alatt megkétszereződött. a lakosság mind nagyobb hányadára terjesztettük ki a társadalombiztosítást, bővítettük a szolgáltatások körét és mértékét. ebben az időszakban a nyugdíjkiadások 4,6 milliárd forinttal emelkedtek, amiben a nyugdíjasok számának növekedése mellett számottevően közrehatottak az állagnyugdíjak növekedése és az alacsony összegű nyugdíjak emelésére hozott intézkedések is. a családi pótlék összegének ismételt emelése 1,4 milliárd forint többletet rótt az államháztartásra. a kifizetett bérek növekedése jelentősen növelte a betegségi készpénzsegélyeket. az 1967. évben került bevezetésre a gyermekgondozási segély, amelyet az év végéig mintegy 30.000, jövő év végéig pedig várhatóan 65.000 dolgozó nő vesz igénybe. államunk fokozott gondoskodása jut kifejezésre abban is, hogy a költségvetés biztosítja a csökkent munkaképességűek rendszeres segélyezését.

a társadalombiztosítás keretében a mezőgazdasági termelő - szövetkezeti tagok fokozatosan hasonló jogokat nyernek, mint a munkaviszonyban állók. 1968. év közepén sor kerül a termelő - szövetkezeti tagoknál a családi pótlék összegének további növelésére, a munkaviszonyban állókéval azonos korhatárok megállapítására.

ezek a tényezők befolyásolták a társadalombiztosítási kiadások jövő évi előirányzatát, amely kerekén 17 milliárd forintot tesz ki, s a társadalmi közös fogyasztásra fordított kiadások 50 százalékát jelenti. a szakszervezeti társadalombiztosítás bevételei emelkednek, az állami támogatás pedig csökken, mert a vállalatok által fizetett járulékot 10 százalékról 17 százalékra emeltük. a vállalatok illetményadó terhei azonos mértékben csökkennek.

az egészségügyi célokra előirányzott 6,9 milliárd forint fele a fekvőbetegellátást, csaknem egynegyede a járóbetegellátást szolgálja.

egészségügyi politikánkat az a törekvés határozza meg, hogy a mezőgazdaság szocialista átszervezésének befejezésével az ingyenes egészségügyi ellátásra jogosultak számának hirtelen növekedéséből adódó problémákat fokozatosan megoldjuk.

/folyt.köv./

14.35:ju

-45-

de 15³⁰

bkk 4./vályi péter../ 9. folyt./s

ezért csaknem minden anyagi erőt az intézményhálózat bővítésére, új kórházak és rendelők létesítésére és működtetésére kellett és kell fordítani még néhány évig a jövőben is.

az elmúlt években a járóbetegellátás hálózata - elsősorban a fatusi lakosság jobb ellátása végett - az átlagosnál gyorsabb ütemben nőtt. kiépítettük a gyermekorvosi és a vidéki fogorvosi hálózatot.

a hálózat fejlesztése mellett szerény keretek között javítottuk az ellátás színvonalát. javult és tovább fog javulni ugyanakkor az egészségügy létszámmellátottsága. orvosellátásunk világviszonylatban is a legjobbak közé tartozik. gyógyintézetek ágyellátottságunk nemzetközi összehasonlításban nem ennyire kedvező, de az utóbbi évek erőteljesebb kórházfejlesztése útján mindjobban megközelítjük a haladó színvonalat. az elmúlt hét évben a kórházak ágyainak száma csaknem tízezerrel emelkedett és a következő évben újabb 1.500-1.600 ágygal fog gyarapodni. rendelőintézeti hálózatunk már most is fejlettebb, mint az európai országok többségében.

a kulturális célokra fordítható kiadások összege - a kulturális szolgáltatásokat nyújtó vállalatoknak adott dotációval együtt - kerekén 11 milliárd forint. ennek túlnyomó része az oktatási célok megvalósításának pénzügyi feltételeit biztosítja.

ma már egyre szélesebb az a felismerés, hogy az oktatás a gazdasági fejlődésnek kiegészítő, fontos tényezője. a tudományos és műszaki fejlődés gyors üteme világszerte előtérbe helyezte az oktatási kiadások és a gazdasági növekedés közötti összefüggés vizsgálatát. a gazdasági fejlődés intenzív szakaszában a termelékenység fokozásának elengedhetetlen feltétele a dolgozók általános műveltségi színvonalának, a szakképzett munkások arányának emelése, a szakmunkásképzés szélesebb elméleti ismeretekkel való megalapozása, a felsőfokú képzett szakemberek számának és részarányának növelése. mindezek eredményeként a munkaerő utánpótlás egy főre jutó költségei állandóan növekednek, amiből egyre nagyobb hányadot vállal a szocialista állam magára. ezek hosszulejártu befektetések és a nemzeti jövedelem jövőbeni gyorsabb ütemű növekedésében térülnek majd meg.

/ folyt.köv./
14.45/Lm

- 46 -

15.30

bkk 4./vályi péter/ 10. folyt./s

az oktatási költségek részaránya a szociális, egészségügyi és kulturális kiadásokból közel 24 százalékot tesz ki. a kiadások növekedésének tényezői között elsősorban azt kell megemlíteni, hogy iskolapolitikánkban folytatódott az egyes oktatási formák közötti helyes arány kialakítása és a nagylétszámú korosztályok továbbtanulásának elősegítése. az egy tanulóra jutó kiképzési költségek mintegy 20 százalékkal nőttek az elmúlt 7 év alatt. ebben egyaránt megmutatkozik a magasabbfokú oktatási formák részarányának a növekedése, az anyagi-technikai feltételek javulása és a diákjóléti ellátás fejlődése.

a költségvetés kulturális kiadásai arra hivatottak, hogy cselekvően szolgálják a párt és a kormány kulturpolitikai céljait, a közművelődést, a művészetek ápolását, a nemes szórakozást és a nép kulturális előrehaladását. ezért hosszabb távon is érvényesülő elvünk, hogy a kulturális célokat szolgáló eszközök anyagi gyarapodásunkkal arányban növekedjenek. az új gazdaságirányítási rendszer bevezetésével olyan ösztönzők alkalmazásáról is gondoskodni kellett, amelyek alapvető kulturpolitikai érdekeink érvényesítését szolgálják: ezt biztosítja a kulturális alap, amelynek bevételeit a kiemelkedő kulturális értékű művek támogatására fordítják.

/ folyt.köv./

14.45/Lm

- 47 -

15.30

parlament

bkk 4. /vályi péter... 11. folyt./szb

a tudományos kutatásokra előirányzott összeget lehetőségeinkkel arányosan növeltük. e feladatokra a költségvetésben 725 millió forint áll rendelkezésre, de jelentős összegeket áldozunk erre a célra a vállalatok által képzett műszaki fejlesztési alapból is. a kutatómunka eredményeinek fokozásában a kutató intézmények a jövőben érdekeltek lesznek s ezáltal a tudományos kutatás gazdasági vonatkozásban is közelebb kerül a gyakorlathoz.

a tanácsok 1968. évi költségvetési előirányzata 15,5 milliárd forint, ami 3,2 százalékkal magasabb az előző évinél. ezt a költségvetést a tanácsok már az új rendszer szerint készítették el. ennek megfelelően költségvetésük összeállításához központilag meghatározott keretszámokat már nem kaptak, csupán az általuk igénybevehető bevételi források köre, mértéke és az állami hozzájárulás összege került részükre meghatározásra. ezzel lehetővé vált, hogy a tanácsok költségvetésüket - a helyi források messzemenő kiaknázásával - tényleges gazdasági lehetőségeik alapján, ugyanakkor fejlesztési lehetőségeiket reálisan számbavéve állíthassák össze. növelte a tanácsok önálló döntési lehetőségét az is, hogy a korábban központilag meghatározott - kötelező jellegű - fejlesztési mutatók helyett csak irányelvek kiadásával orientáltuk őket. a nélkülözhetetlen előrelátás érdekében - az 1968. évi költségvetés mellett - a tanácsok elkészítették az 1968-tól 1970-ig terjedő évekre középtávú pénzügyi tervüket is, amely kiindulásul szolgál távolabbi gazdasági munkájuk megalapozásához.

a tanácsoknál bevezetett új tervezési rendszer megköveteli a fejlesztési politika és a költségvetési gazdálkodás összehangolását, ezért a költségvetéssel együtt készült a fejlesztési alap terve is. 1968-tól bővül a fejlesztési alap helyi bevételi forrásainak köre, mindenképp a vállalatok és szövetkezetek által fizetendő kommunális adóval, amely kereken 750 millió forint. bővülnek a bevételi források azzal is, hogy a vállalatok a jövő évtől kezdve az általuk igénybevett telkek után egyszeri és folyamatos telekhasználati díjat fognak fizetni, amelynek egy része a tanácsokat illeti. reméljük, hogy ez ésszerűbb telekgazdálkodást eredményez majd.

/folyt.köv./

14.49/ju

-48-

ll
15.3.2

parlament

bkk 4. /vályi péter... 12. folyt./-szb

az új helyzetben a tanácsok önálló döntési lehetősége a beruházások szélesebb területére terjed ki. lényegében csak az egyedi nagy és a célcsoportos beruházásokat - lakás, kórház, középiskola, nagyobb vízmű építés - kell a központi elgondolásoknak megfelelően megvalósítani, míg a többi beruházásnál a tanácsok beruházásra szolgáló eszközeiket is jobban, a helyi szükségleteknek megfelelően használhatják fel. a fejlődés meggyorsítása végett természetesen szükség van arra, hogy a lakosság helyi erőforrásait, társadalmi munkáját - a törvényes lehetőségeiken belül - a jövőben is igénybevegyék.

a következő években is számolni kell azzal az ellenmonddal, hogy a lakosság igényei általában jobban nőnek a központi költségvetés által nyújtható lehetőségeknél. így fokozott mértékben lesz szükség arra, hogy a tanácsok helyi pénzügyi forrásait, belső tartalékaikat jobban kihasználják és az igények elbírálásánál nagy körültekintéssel járjanak el. a szükségletek kielégítésénél a társadalmi érdekeknek és a pénzügyi lehetőségeknek legjobban megfelelő sorrendet kell megállapítani.

az összeállított tanácsai költségvetésekből és tervekből megállapítható, hogy a tanácsok jól fogadták az új rendelkezéseket, s élni is fognak azokkal a lehetőségekkel, amelyek az új irányítási rendszerből adódnak. nem kell félnünk attól, hogy a bővült tanácsai hatáskör nehézségeket támaszt az ágazati fejlesztési tervek megvalósításában. ehelyett inkább a növekvő társadalmi aktivitás és a bővülő helyi források kedvező hatásaival számolhatunk.

tisztelt országgyűlés!

egész pénzügyi politikánk központi célkitűzése a gazdaság kiegyensúlyozott fejlesztése. e politika egyik oldala az eddiginél gyorsabb fejlesztés megalapozása, másik oldala pedig a forint stabilitásának biztosítása, a pénz vásárlóerejének megőrzése, s nemzetközi tekintélyének erősítése.

/folyt.köv./

15.00/ju

-49-

ll 15.3.2

parlament

a szerkesztőségek figyelmébe !

bs/s

mai bkk 5./ megkezdte.../ első folytatás utolsó bekezdésének első sorának végén helyesen :... megkezdődött a tárgysorozat első pontjának tárgyalása.

második folytatás 5. bekezdés / Mihályfi Ernő felszólalása / hatodik sorában a szöveg helyesen :... és kölcsönös segítéségnyújtási szerződés...

6. folytatás / Szurgy Istvánné felszólalása / első bekezdés 3. sorában :... az első magyar-szovjet barátság együtműködési és...

ugyancsak az első bekezdés 9. sorában a vállalat neve helyesen : tiszamenti vegyiművek.

ugyancsak az első bekezdés 15. sorában a vállalat neve helyesen : alföldi kőolajfúrás üzem.

7. folytatás utolsó bekezdésének első sora vége helyesen :... Komárom megye választókerületének képviselője.....

ugyancsak választókerület irandó a 8. folytatáson Kálazi József vezérőrnagynál.

9. folytatás második bekezdésében a képviselő neve helyesen nádassdi József...

a 11. folytatás alutól számított harmadik bekezdésének második sorában együtműködési és kölcsönös segítéségnyújtási.... irandó.

/ folyt.köv./ t
15.02/Lm

15.2.8

- 50 -

parlament

bkk 4. /vályi Péter... 13. folyt./-szb

a gazdaság kiegyensúlyozott fejlődését, a terv-koncepciók megvalósulását a jövőben a szabályozók egybehangolt működésével fogjuk biztosítani. ennek legfőbb elemei: egyfelől a költségvetés, amely széles területen szabályozza a fizetőképes keresletet, másfelől a közgazdasági-pénzügyi szabályozó eszközök, amelyek közvetett módon, a különböző feltételek megteremtésével befolyásolják a vállalatok döntéseit. a legfőbb szabályozó eszközök az árrendszerben, a jövedelemszabályozás rendszerében, a hitelrendszerben, a külkereskedelmi- és devizarendszerben érvényesülnek.

az árreform fő célja, hogy az árarányok és a költségarányok közeledjenek egymáshoz, hogy az árak figyelembe vegyék a piac, a kereslet és a kínálat viszonyait, továbbá a gazdaságpolitikai elhatározások is tükröződjenek bennük. a termelők között érvényesülő új árak elősegítik a technika gyorsabb fejlődését, a korszerű gyártmányok elterjedését, a gazdaságos felhasználási struktúra kialakulását.

a fennálló termelési és értékesítési adottságok egyes területeken szükségessé tették a belöldi termelés állami támogatását, amelynek különböző formái lesznek: a szén- és ércbányászatban a magas költségek miatt az eszközlétségi járulékok és az illetményadó fizetése alól mentesítjük a vállalatokat, a műanyagiparban a termelési dotációt folyósítunk. jelentős támogatást nyújtunk a mezőgazdasági termelőszövetkezeteknek gépek, gépalkatrészek, műtrágyák és növényvédőszer beszerzéséhez. a mezőgazdaság a tényleges költségnél alacsonyabb áron juthat ezekhez a termékekhez. a mezőgazdaság számára azért adjuk e termékeket tényleges költségeiknél olcsóbban, mert a mezőgazdasági termékek állami felvásárlási árai - emelésük ellenére - még mindig alacsonyabbak az ipari áraknál.

az árreform figyelembe vette az életszínvonalpolitikai elhatározásokat. ennek megfelelően a fogyasztói árak olyan változására kerül sor, amely mellett biztosítható a lakosság - s ezen belül egy-egy társadalmi réteg - egy főre jutó reáljövedelmének és egy keresőre jutó reálbérének tervezett emelkedése.

/folyt.köv./

15.10/ju

- 51 -

15.5.7

parlament

bkk 4. /vályi péter... 14. folyt./-szb

a fogyasztói árak és termelői árak közötti kapcsolatot a forgalmiadó rendszer biztosítja. az új forgalmiadórendszer a fogyasztói árak nivellálását jelenti, melyet elsősorban a cikkcsoporton belüli helyes - a ráfordítási arányokhoz igazodó - arányok kialakítása tesz szükségessé. ugyanakkor a jelentégteljes 2 500 forgalmiadó kulcs kb. 1 000-re csökken és a ruházati termékeknél megszűnik a 10 000-nyi adótétel.

a forgalmiadó reform során a túlzott fogyasztói ármozgások elkerülésére törekedtünk. számításaink szerint a forgalmiadó változások miatt az érintett forgalomnak mintegy 10 százaléka emelkedik be, közel 1,4 milliárd forint kihatással, de ezzel szemben az érintett forgalom közel 20 százaléka csökken, mintegy 2 milliárd forint kihatással. összességében tehát a forgalmiadó összvolume-nét ez alkalommal az állam több, mint 600 millió forinttal csökkenti, s ennek számottevő ármérséklő hatása lesz.

az árreform jellemző vonása a rugalmasabb ármechanizmus bevezetése is. a legfontosabb alapanyagok és használati cikkek árát továbbra is központilag állapítják meg. lesznek termékek, amelyeknek árát a vállalatok - a hatósági előírások betartásával - bizonyos korlátok között változtathatják és lesznek szabadáras termékek, ahol az árak szabad mozgása megengedett, ott a kereslet-kínálati viszonyoktól függően bizonyos ármozgások és ár-csökkenések is bekövetkezhetnek az év folyamán. a szabad árak mozgása az árszínvonalat 2-3 százalékkal növelheti. ennek ellensúlyozására január 2-án jelentős hatósági intézkedésekre kerül sor, amelynek eredményeként a fogyasztói árszínvonal valamelyest csökkeni fog.

a hatósági árak körében tervezett árcsökkentések a következő területekre terjednek ki. csökken egyes alapvető élelmiszerek ára: például kilogrammonként 66 forintról 50 forintra csökken a vaj, átlag 18 százalékkal a sajtfélék, kilogrammonként 1 forinttal a cukor, kilogrammonként 3-4 forinttal a vágott csirke ára. leszállítjuk néhány háztartási vegyipari termék árát is, 17 százalékkal a szintetikus mosószerek, átlag 10 százalékkal a szappan árát. kiterjed az árcsökkentés egyes tartós fogyasztási cikkekre: például 11 százalékkal csökken a rádió és televízió ára, 13 százalékkal a hűtőszekrényé, 11-20 százalékkal egyes háztartási felszereléseké.

/folyt.köv./

15.14/Lm

- 52 -

15.55 #

parlament

bkk . /vályi péter... 15. folyt./-szb

a hatósági árak körében ugyanakkor áremelésekre is sor kerül. az ilyen jellegű érintkezések körében a jelentősebbek a következők: a butorok árszínvonala átlag 7,5 százalékkal emelkedik, hogy az árak megfeleljenek a termelési költségeknek. a napilapok ára 20 fillérrel, a hetilapoké valamivel nagyobb mértékben nő. néhány vas-műszaki cikknél /például centrifuga/ áremelés szükséges az állami dotáció csökkentése miatt. emelkedik a mosás, vegytisztítás ára 13 százalékkal. az alapvető szolgáltatások díja - lakbér, közlekedés - változatlan marad annak ellenére, hogy a valóságos költségarányok ezen szolgáltatások díjának az emelését is indokoltá tennék. továbbra is megmarad a fogyasztási cikkek ártámogatása az élelmiszeriparban is, a gyermekruházatnál, a tüzelőanyagoknál és a szolgáltatások jelentős részénél, mint a közlekedés, lakás, vendéglátás, posta, stb. területén. az építőanyagok ára is módosul, de úgy, hogy egyes építőanyagok ára emelkedik, másoké csökken. arra törekedtünk, hogy egy családi ház költségén belül a változások kiegyenlítsék egymást.

a hatósági áremelések együttesen egy év alatt mintegy 830 millió forint terhet okoznak, ezzel szemben a hatósági árcsökkentések több, mint 1 600 millió forint megtakarítást eredményeznek. együttesen tehát a hatósági árváltozások mintegy 770 millió forinttal kevesebb kiadást jelentenek a lakosságnak.

figyelembe véve a január 1-1 említett árcsökkentéseket és az évközi várható összes árváltozásokat, 1968-ban a teljes kereskedelmi forgalomra és szolgáltatásokra vetítve éves átlagban az árszínvonal 1-2 százalékos emelkedése várható, amelyet a bér- és életszínvonalpolitikát megalapozó előirányzatok mindenképp a bérek növelési előirányzatában megfelelően számításba vettek. ez azt jelenti, hogy az árak változását is számításba véve 1968-ban a lakosság egy főre jutó reáljövedelmének mintegy 3-4 százalékos, a munkások és alkalmazottak egy főre jutó reálbérének 1,5-2 százalékos növelése valósul meg.

/folyt.köv./

15.20/Lm

- 53 -

15.55 #

parlament

bkk 4. /vályi péter... 16. folyt./-szb

különös figyelmet fordítunk a jövő évben a lakosság árue-
llátására. gondoskodtunk megfelelő árutartalékokról. a szokásosan
tervezettnél akár néhány milliárd forinttal nagyobb áruforgalom
is lebonyolódhat zavartalanul. néhány - jelenleg is szűken ren-
delkezésre álló - terméktől eltekintve az árufedezet teljesen
kielégítő, a lakosság nyugodt ellátása biztosított lesz.

a pénzügyi szabályozó eszközök másik nagy csoportja a jö-
vedelemszabályozás rendszerében érvényesül. hatása intenzív a
termelői, a beruházási, a külkereskedelmi és a fogyasztói pia-
cokon egyaránt. a jövedelemszabályozás rendszere teremti meg
az azonos irányú érdekeltséget a népgazdaság egésze, a vállalati
kollektívák és az egyes dolgozók között.

a vállalatok eddig a megtermelt tisztajövedelmet majdnem tel-
jes egészében befizették az állami költségvetésbe, s csak igen
kis részét használhatták fel közvetlenül saját céljaikra. ha
a tervezettnél kevesebb vagy több jövedelmük keletkezett, a kü-
lönbség majdnem kizárólag a költségvetés javára, vagy terhére
vált, mert a vállalatoknál visszatartható nyereség nagysága alig
változott. igaz, hogy ha a vállalatok több tisztajövedelmet rea-
lizáltak, akkor a költségvetés több forrással rendelkezett, s
több lehetősége volt a közös társadalmi célok kielégítésére, -
új gyárak, lakások, kórházak, iskolák építésére - a társadalom-
nak együttesen tehát ez előnyös volt. de ez közvetett érdekel-
tség, amelynek kapcsolatát a dolgozók nehezen érzékelhették. eb-
ben a közvetett érdekeltségben mindenki majdnem egyformán járt
jól, - vagy rosszul - függetlenül attól, hogy a jól dolgozó,
vagy kevesebb eredményt felmutató vállalati kollektívához tarto-
zott. az elmúlt években már sok változás történt, s a közvetlen
érdekeltség növekedett, de nem eléggé. ha az 1968. évi fejlődés
terveink szerint alakul, a vállalatok közel 40 milliárd
forintot - az eddiginek mintegy négyszeresét - használhatják majd
fel saját céljaikra, saját döntéseik alapján. ezzel nagymérték-
ben nő a közvetlen érdekeltségük tevékenységük eredményében,
s önállóságuk a gazdálkodásban.

az állami vállalatok és szövetkezetek jövedelmének elvo-
nási formái megváltoznak. a vállalatok általában lekötött esz-
közök értékének 5 százalékát fizetik be a költségvetésbe eszköz-
lekötési járulékként és béreiknek 25 százalékát bérjárulékként.

/folyt.köv./

15.25/gy

- 54 -

15.25/gy

parlament

bkk 4. /vályi péter... 17. folyt./-szb

ezek a - már ismert, de most szélesebb körben kiterjesztett -
elemek azt fejezik ki, hogy csak olyan vállalat tekinthető
működőképessnek, amelyik a társadalom számára legalább ezt
a minimális tisztajövedelmet létrehozza. ezeken kívül járadék
jellegű elvonás is van néhány területen; például a közlejtér-
mék árába beépített utadó.

ami a vállalat működése során elért nyereséget illeti,
úgy is kifejezhetjük, hogy a nyereségen az állam és a vállala-
t a jövőben osztozkodik. az államot megillető részt nyere-
ségadóként fizetik be a vállalatok a költségvetésbe. az adó-
zás mértékét és módját már nyilvánosságra hoztuk, rendeletben
közöltük a vállalatokkal. szabályoztuk, hogy a vállalatok sa-
játosságaiknak megfelelően osszák fel a nyereségüket fő célok-
ra: fejlesztésre és a személyi jövedelem növelésére szolgáló
részre.

a fejlesztésre szolgáló nyereség-részt lineárisan adóztat-
juk. az adózás után maradó, fejlesztésre szolgáló nyereségrészt
a vállalatok fejlesztési alapjaikba helyezik, s saját elhár-
tározásuk szerint használják felhalmozásra, beruházásra és for-
gálatapszükségletük fedezésére. a nyereségből képzett fejleszté-
si alap egyenes arányban változik a nyereséggel. két azonos ter-
melési alappal rendelkező vállalat közül tehát annak lesz több
pénze fejlesztésre, amely nagyobb nyereséget ér el és fordítva,
kevesebbet tud saját alapból fejleszteni a vállalat, amelynek
kisebbségi nyeresége. meg kell jegyezni, hogy a fejlesztési alap-
nak másik forrása is van; az amortizáció, amelynek átlagosan 60
százalékát tarthatják vissza a vállalatok. ennek nagysága ter-
mészetesen a vállalati eszközök mértékétől függ. a vállalat sa-
ját fejlesztési lehetőségeit tehát együttesen határozza meg a nye-
reség és az amortizáció.

a személyi jövedelem növelésére szolgáló nyereségrész
után a vállalatok progresszív adót fizetnek. a progresszív
adó lépcsőzetes, az adó sávjait a bérek arányában határoztuk
meg. ahol a nyereség kevés és a részesedési alap a béreknek
3 százalékát nem éri el, ott nem kell adót fizetni, majd a nye-
reséggel együtt fokozatosan nő az adó. a vállalatok a legmaga-
sabb sáv elérése esetén is érdekeltek a nyereség növelésében,
itt az adóteher 70 százalék.

/folyt.köv./

15.30/gy

- 55 -

15.30/gy

bkk 4. /vályi péter... 18. folyt./-szb

ezzel kapcsolatban többször merül fel az a kérdés, hogy miért van szükség ilyen erős progresszióra az adórendszerben? ez az intézkedés az első években nélkülözhetetlen, mert nem lenne helyes a személyi jövedelmekben olyan nagy differenciálódás, mint amilyen különbségek a vállalati nyereségek között létrejönnek. a különbségeket tompítja a progresszív adórendszer, de nem szünteti meg. két azonos bérigényességű vállalat közül tehát - a progresszív adó ellenére - feltétlenül annál a vállalatnál lesz nagyobb a személyi jövedelem, amely nagyobb nyereséget ért el.

a progresszív adózás ellenére is várható, hogy egyes vállalatoknak túl nagy lehetőségük lenne a bérek növelésére, ezért átmenetileg további szabályozást léptettünk életbe. előírtuk, hogy 1968-ban egy vállalatnál sem lehet átlagosan 4 százaléknál magasabb átlagbér emelést végrehajtani. a bértarifa rendszer továbbra is egységes marad, de a mainál nagyobb mozgási szabadságot biztosít a vállalatok bérpolitikájában.

a vállalatok az adózás után a személyi jövedelem növelésére szolgáló nyereségrészt a részesedési alapba helyezik, s abból fedezik az átlagbér növelését, az egyszeri jutalmakat, prémiumokat, az év végi nyereségrészesedést, továbbá a nem pénzbeni társadalmi juttatásokat, a szociális, a kulturális, sportlétesítmények fenntartását. a vállalati juttatásokra a nyereségtől függetlenül is adunk lehetőséget, hogy megmaradjon a dolgozók szociális ellátásának biztonsága.

számítottunk arra is, hogy lesznek vállalatok, amelyek kezdetben nem rendelkeznek, vagy alig rendelkeznek nyereséggel. ezeknek lehetőséget adtunk - előre rögzített szabályok szerint - némi bérszínvonal növelésre a nyereségtől függetlenül. ez azonban csak átmeneti intézkedés, s kívánatos, hogy ezek a vállalatok is minél hamarabb gondoskodjanak gazdálkodásuk hatékonyabbá tételéről.

az új gazdálkodási rendszerben megnő a vállalati kockázat, az átmeneti nyereségingadozás lehetősége és ezzel együtt meg kell hogy nőjön a nagyobb biztonságra törekvés. /folyt.köv./

15.35/gy

de 16. sz.

bkk 4. /vályi péter... 19. folyt./-szb

a jövedelemszabályozás rendszere ennek a problémának a megoldását úgy segíti elő, hogy előírja tartalék képzését az alapokból. az előírás csak a tartalék minimális szintjét határozza meg, s minden vállalatnak saját érdeke, hogy olyan mértékű tartalékokkal rendelkezzen, amely arányban áll az általa vállalt kockázattal. erre már az 1967. évi eredmény-elszámolások során érdemes gondolni. az átmeneti időszak biztonságát növeli, ha a vállalatok az ezévi - néhol elismerésre méltóan jelentős - eredményekből 1968. évre tartalékokat képeznek.

a mezőgazdasági termelőszövetkezetek jövedelemszabályozási rendszere módosult. a felvásárlási árak felemelése lehetővé teszi a mezőgazdasági termelőszövetkezetek döntő többsége számára, hogy bevételeikből fedezzék folyamatos ráfordításaikat, visszafizessék az álló- és forgóalap-hiteleket, továbbá saját alapokat képezzenek. általában a termelőszövetkezetek adórendszere is. a földadó az aranykorona értéket figyelembe véve differenciáltabb lesz, és színvonala valamelyest növekszik. egyidejűleg a jövedelemadó csökken, együttevén tehát az adóterhek nem változnak, de a mainál jobban igazodnak a tényleges teherviselőképességhez. a költségvetés az 1968. évben 4,5 milliárd forintot fordít közvetlenül a mezőgazdasági termelőszövetkezetek támogatására. a támogatás rendszere alapjaiban nem változik, ezen belül azonban többet fordítunk a szarvasmarha- és sertéstenyésztés támogatására. változatlanul segítjük a kedvezőtlen adottságú szövetkezeteket.

a mechanizmus reformja során lényegesen megnőtt a hitelrendszer szerepe, mert a hitelezés a gazdasági befolyásolás egyik legrugalmasabb eszköze.

az állami vállalatok - önálló gazdálkodásuk egyik fontos feltételéül - saját forgóalapokkal fognak rendelkezni, s folyamatos forgóeszköz szükségletük 70-80 százalékát saját pénzalapjaikból tudják biztosítani. ezen túlmenően a hitelképes vállalatok rövid-, közép- és hosszulejratu hiteleket vehetnek majd igénybe. hitelképesnek azokat a vállalatokat tekintik, a bank, amelyek termékeiket rendszeresen tudják értékesíteni, jövedelmezően gazdálkodnak, fizetési kötelezettségeiknek rendszeresen eleget tesznek.

/folyt.köv./

15.43/gy

de 16. sz.

parlament

bkk 4. /vályi péter... 20. folyt./-szb

a hitelrendszer fő feladatait a kormány által jóváhagyott hitelpolitikai irányelvek határozzák meg. a hitelrendszer feladata a piaci egyensúly elősegítése. a hitelrendszernek nagyobb befolyása és felelőssége lesz az eddiginél a fizetőképesség kereslet és kínálat összehangolásában, továbbá magasabb hatékonysági követelmények érvényre juttatásában. ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy átlagos hitelfeltételekkel nyújtanak hitelt minden rendszeresen értékesíthető termékre, de szigorú hitelfeltételekkel, esetleg a hitel megtagadásával is korlátozzák az eladhatatlan, vagy nehezen értékesíthető készletek felhalmozódását.

a hosszú- és középlejáratu beruházási hitelek összegét a beruházási piac egyensúlyi követelményeinek megfelelően népgazdasági áganként és egyes kiemelt ágazatonként a terv határozza meg. feltehető, hogy a hitelígények a hitellehetőségeket meghaladják. a hitel elbírálása versenytárgyalásszerűen fog történni a gazdaságossági kritériumok alapján. a hosszulejáratu hitelnyújtásnál alapvető követelmény, hogy minden 100 forint termelő beruházási befektetés után az üzembhelyezést követően meghatározott évi nyereséget érjenek el. a rosszabb gazdaságosságot ígérő beruházás esetén nem is lehet hitelért folyamodni. a vállalat visszafizetési kötelezettségére nem lehet csak ígéret, mert az kötelező akkor is, ha a beruházás nem járt az ígért, vagy várt hatékonysággal. ilyen értelemben a kockázat a vállalaté, s ez a biztosíték arra, hogy az ígéretek valósággá is váljanak.

a beruházási hitelpolitikában előnyben fogjuk részesíteni a lakossági szolgáltatások fejlesztésére irányuló beruházásokat. a bank preferálja az exportgazdaságosságot javító beruházásokat, ugyanakkor korlátozza a magas importanyag felhasználásával üzemeltethető kapacitások létrehozását. eltekintve a bank az átlagos követelményektől a munkabiztonsági szempontból halaszthatatlan beruházások, továbbá egyes szociális beruházások esetében. /folyt.köv./
15.55/11 - 58 -

16.4

parlament

bkk 4. /vályi péter... 21. folyt./-szb

kedvezőbb hitelfeltételeket állapítanak meg egyes olyan területekre, amelyek fejlesztését a népgazdasági terv előírja. hosszabb lejáratú és alacsonyabb kamattal nyújthatók hitelek a mezőgazdasági termelőszövetkezeteknek és általában a mezőgazdasági termelésre, az energia megtakarítást előmozdító beruházásokra, egyes építőanyagok termelésének fejlesztésére.

gazdaságunk növekedésének egyik fontos feltétele, hogy hosszabb időszakot tekintve az ország fizetési mérlege megfelelően kiegyensúlyozott legyen. hazánkban a fizetési mérleg alakulásának legfontosabb tényezője a külkereskedelem.

eddiggi gazdaságirányítási rendszerünkben a termelő vállalatok nem voltak kellően informáltak a külföldi piacok értékeitéről, mivel a külföldi árak és belföldi árak különbségét a külkereskedelmi vállalatoknál lebonyolított árkiegyenlítési rendszer a költségvetés terhére rendezte. a gazdasági reformnak komoly lépése, hogy a belső és külső piacok kapcsolatát közvetlenné teszi. ennek érdekében bevezetjük az egységes külkereskedelmi árszorítókat, továbbá módosítjuk a külkereskedelem szervezeti formáját. az export-import forgalom mintegy 90 százalékát bizonyos formában működő külkereskedelmi és önálló exportjogu termelő vállalatok útján bonyolítjuk le.

a külkereskedelmi árszorítókat a népgazdasági átlagos devizakitermelés alapján állapítjuk meg. ez lehetővé teszi, hogy az export számos területen nyereséges legyen. az átlagos árszorítóból következik viszont az is, hogy az export bizonyos vállalatoknál nem hozza azt a nyereséget, mint amit a belföldre történő termelés biztosít. ilyen esetben az exportot állami támogatásban, állami visszatérítésben részesítjük. az állami visszatérítést feltételekhez kötöttük és három évre állapítottuk meg, sok esetben évenként csökkenő mértékben.

/folyt.köv./
16.00/11

- 59 -

16.28

parlament

bkk 4. /vályi péter... 22. folyt./-szb

az export-import engedélyezési rendszer a külkereskedelempolitikai eszköze. a szocialista országokkal fennálló külkereskedelmi és együttműködési kapcsolatunk fontossága változatlanul érvényesülni fog devizagazdálkodásunkban és külkereskedelmünkben. és különösen érvényes államközi szerződéseinkre. emellett fokozni fogjuk a többi országokkal bonyolódó kereskedelmünket is a kölcsönös előnyök alapján.

megszüntetjük az import deviza-keretgazdálkodást, egy-két speciális termék kivételével. ugyanakkor a magyar nemzeti bank devizamonopóliumát természetesen megőrzi, azaz az exportból származó devizát be kell a bankhoz szolgáltatni és az import-hoz innen kell devizát igényelni. ha valamilyen okból ez különösen fontos, a devizakiutalást devizabeszolgáltatási kötelezettséghez lehet kötni.

külkereskedelmi intézkedéseink között fontos helyet foglal el az új vámtarifa rendszer bevezetése. az új vámrendszer hármas célt szolgál: gazdaságpolitikai, kereskedelempolitikai és devizapolitikai célokat. ennek keretében főképpen a hazai termelés ésszerű védelme és egyes országok velünk szemben alkalmazott diszkriminációs vámrendszerének a hazai vámrendszerrel történő kiegyensúlyozása kap hangsúlyt.

valutarendszerünkben a forint aránytartalmát nem módosítjuk. a nem kereskedelmi forgalomban érvényesülő árfolyamot azonban pótlékolással némileg emeljük a konvertibilis valutáknál. a változtatás hatására - úgy véljük - tovább fog növekedni a nyugati országokból jövő turistaforgalom. a magyar állampolgárok többletköltségeinek ellensúlyozására ugyanakkor csökkentjük az utlevél-illetéket.

az általam most körvonalalaiban ismertetett szabályzókat alkalmasnak tartjuk arra, hogy a vállalatokat helyesen orientálják és a reform kezdetén a kiegyensúlyozott, folyamatos gazdasági tevékenység feltételeit megteremtsék. az új viszonyok azonban nemcsak a vállalatok tevékenységében kívánnak nagyobb dinamizmust, hanem a gazdaság irányításában is. határozott szándékunk ezért, hogy a piac működését rendszeresen figyelemmel kísérjük és az új követelményeket pénzügyi és bankrendszerünk működésében érvényesítjük.

/folyt.köv./

16.04/11

- 60 -

le

parlament

bkk 4. /vályi péter... 23. folyt./-szb

tisztelt országgyűlés!

a történelmi példák azt mutatják, hogy jelentős átalakítások a gazdaságban csak fokozatosan mehetnek végbe. a reform intézkedései 1968. január 1-én életbelépnek, de az év elején nem lesz több anyagi erőforrásunk mint az előző év végén volt. termelési és külkereskedelmi strukturánk változatlan lesz, nem lesznek egyik percről a másikra hatékonyabbak. a beruházásaink magasabb a termelékenység. nem lenne tehát reális egyik napról a másikra csodát várni, s elégedetlenkedni, ha rövid idő alatt nem érezzük erőteljesen a reform kedvező hatásait.

a reform a lehetőségét teremti meg annak, hogy a termelésben közvetlenül dolgozók, a gazdálkodó egységek vezetői és a gazdaság irányítói érdekelnek egybehangolásával és munkájának összefogásával túlhaladjuk eddigi eredményeinket. a lehetőség és az érdekeltség azonban még nem minden. élni is kell a lehetőséggel, mert a legnagyobb törekvések és csak akkor valósulhatnak meg.

a vállalatoknak eddig alig volt módjuk önálló döntésekre. eközben jelentős tartalékok halmozódtak fel, amelyeknek feltárása és hasznosítása most elsőrendű érdek. bizonyára lesznek olyan vállalatok, ahol csak lassabban tudnak majd alkalmazkodni az új körülményekhez, az eredmények is hosszabb időszak után éreztetik hatásukat. lesznek más helyek, ahol a lehetőségek kihasználására meg nem engedett eszközöket is igénybe vesznek. a kormányzati szervek azonban mindent meg fognak tenni azért, hogy ne lehessen az általános normákat megsértve jogtalan haszonnal jutni. a pénzügyi ellenőrzés is határozottabban fellép a társadalmi érdek érvényesüléséért.

a reformot előkészítő munka tapasztalatai alapján bizakodóak lenetünk, a vállalatok túlnyomó többsége megértette és felkészülten várja az új mechanizmust. természetes, hogy az 1968. évi feladatokra való felkészülés a szokásosnál nagyobb gondot okozott. /folyt.köv./

16.08/11

- 61 -

le

parlament

bkk 4. /vályi péter... 22. folyt./-szb

az export-import engedélyezési rendszer a külkereskedelempolitika eszköze. a szocialista országokkal fennálló külkereskedelmi és együttműködési kapcsolatunk fontossága változatlanul érvényesülni fog devizagazdálkodásunkban és külkereskedelmünkben. és különösen érvényes államközi szerződéseinkre. emellett fokozni fogjuk a többi országokkal bonyolódó kereskedelmünket is a kölcsönös előnyök alapján.

megszüntetjük az import deviza-keretgazdálkodást, egy-két speciális termék kivételével. ugyanakkor a magyar nemzeti bank devizamonopóliumát természetesen megőrzi, azaz az exportból származó devizát be kell a bankhoz szolgáltatni és az import-hoz innen kell devizát igényelni. ha valamilyen okból ez különösen fontos, a devizakiutalást devizabeszolgáltatási kötelezettséghez lehet kötni.

külkereskedelmi intézkedéseink között fontos helyet foglal el az új vámtarifa rendszer bevezetése. az új vámrendszer három célt szolgál: gazdaságpolitikai, kereskedelempolitikai és devizapolitikai célokat. ennek keretében főképpen a hazai termelés ésszerű védelme és egyes országok velünk szemben alkalmazott diszkriminációs vámrendszerének a hazai vámrendszerrel történő kiegyensúlyozása kap hangsúlyt.

valutarendszerünkben a forint aránytartalmát nem módosítjuk. a nem kereskedelmi forgalomban érvényesülő árfolyamot azonban pótlékolással némileg emeljük a konvertibilis valutáknál. a változtatás hatására - úgy véljük - tovább fog növekedni a nyugati országokból jövő turistaforgalom. a magyar állampolgárok többletköltségeinek ellensúlyozására ugyanakkor csökkentjük az utlevél-illetéket.

az általam most körvonalalban ismertetett szabályzókat alkalmasnak tartjuk arra, hogy a vállalatokat helyesen orientálják és a reform kezdetén a kiegyensúlyozott, folyamatos gazdasági tevékenység feltételeit megteremtsék. az új viszonyok azonban nemcsak a vállalatok tevékenységében kívánnak nagyobb dinamizmust, hanem a gazdaság irányításában is. határozott szándékunk ezért, hogy a piac működését rendszeresen figyelemmel kísérjük és az új követelményeket pénzügyi és bankrendszerünk működésében érvényesítjük.

/folyt.köv./

16.04/11

- 60 -

le

parlament

bkk 4. /vályi péter... 23. folyt./-szb

tisztelt országgyűlés!

a történelmi példák azt mutatják, hogy jelentős átalakulások a gazdaságban csak fokozatosan mehetnek végbe. a reform intézkedései 1968. január 1-én életbelépnek, de az év elején nem lesz több anyagi erőforrásunk mint az előző év végén volt. termelési és külkereskedelmi strukturánk változatlan lesz, nem lesznek egyik percről a másikra hatékonyabbak a beruházásaink, magasabb a termelékenység. nem lenne tehát reális egyik napról a másikra csodát várni, s elégedetlenkedni, ha rövid idő alatt nem érezzük erőteljesen a reform kedvező hatásait.

a reform a lehetőségét teremti meg annak, hogy a termelésben közvetlenül dolgozók, a gazdálkodó egységek vezetői és a gazdaság irányítói érdekelnek egybehangolásával és munkájának összefogásával túlhaladjuk eddigi eredményeinket. a lehetőség és az érdekeltség azonban még nem minden. élni is kell a lehetőséggel, mert a legnagyobb törekvések és csak akkor valósulhatnak meg.

a vállalatoknak eddig alig volt módjuk önálló döntésekre. eközben jelentős tartalékok halmozódtak fel, amelyeknek feltárása és hasznosítása most elsőrendű érdek. bizonyára lesznek olyan vállalatok, ahol csak lassabban tudnak majd alkalmazkodni az új körülményekhez, az eredmények is hosszabb időszak után éreztetik hatásukat. lesznek más helyek, ahol a lehetőségek kihasználására meg nem engedett eszközöket is igénybe vesznek. a kormányzati szervek azonban mindent meg fognak tenni azért, hogy ne lehessen az általános normákat megsértve jogtalan haszonhoz jutni. a pénzügyi ellenőrzés is határozottabban fellép a társadalmi érdek érvényesüléséért.

a reformot előkészítő munka tapasztalatai alapján bizakodóak lenetünk, a vállalatok túlnyomó többsége megértette és felkészülten várja az új mechanizmust. természetesen, hogy az 1968. évi feladatokra való felkészülés a szokásosnál nagyobb gondot okozott. /folyt.köv./

16.08/11

- 61 -

le

parlament

bkk 4. /vályi péter... 24. folyt./-szb

a jövő évi megrendeléseket és a szállítási szerződések megkötését még a szabályok pontos ismerete nélkül és új piaci tapasztalatok hiányában kellett előkészíteni. ennek ellenére a termelési és kereskedelmi kapcsolatokban nem kell zökkenőre számítani. a legtöbb vállalatnál készülnek a gyorsabb műszaki fejlesztésre vonatkozó javaslatok és érvényesül a biztonságos gazdálkodásra való törekvés is. mindezekből következtetni lehet arra, hogy a reform által teremtett új gazdasági lehetőségek máris széles körben értelődnek tudatos, aktív cselekvéssé, s ez jelenti népünk számára a tartós felemelkedés forrását.

kérem a tisztelt országgyűlést, hogy az 1968. évi állami költségvetést tartalmazó törvényjavaslatot fogadja el. /mti/

16.05/gy

- 62 -

se

parlament

bkk 5. /megkezdte... 12. folyt.--szb

ebédszünet után a tanácskozás vass istvánné

----- elnökletével folytatódott. bejelentette, hogy a tárgysorozat második pontjának, az 1968. évi költségvetésről szóló törvényjavaslatnak a megtárgyalása következik. vass istvánné először vályi péter

----- pénzügyminiszternek adta meg a szót.

vályi péter pénzügyminiszter expozéját mai bkk 4. számú kiadásunkon közöltük, a beszéd embargóját feloldjuk.

/folyt.köv./

17.00/11

- 63 -

se

bkk 5./megkezdte../ 13. folyt./s

a pénzügyminiszter expozéja után dr. bognár józsef,

a terv- és költségvetési bizottság elnöke, a törvényjavaslat előadója, budapesti képviselő mondott beszédet. rámutatott: a társadalmi és állami szervek széleskörű aktivitásával zajlott le az 1968. évre szóló állami költségvetés előkészítése, összeállítás és mélyreható megvitatása. az előkészítés munkájában - a törvényhozó hatalom jellegének megfelelő módszerekkel - az országgyűlés is korán bekapcsolódott. a terv- és költségvetési bizottság szeptember 3-1 ülésén - a pénzügyminiszter tájékoztatója alapján - megtárgyalta a költségvetés elkészítésével összefüggő legfőbb gazdaságpolitikai problémákat. a beszámolót elfogadta és egyetértését nyilvánította az ismertett gazdasági analízissel és törekvésekkel. meglepedéssel nyugtázta a kormánynak azt az elgondolását - amely most teljes mértékben valóra vált -, hogy az 1968. évi költségvetést még ebben az évben az országgyűlés elé kívánja terjeszteni.

- az előttünk fekvő javaslatot, valamint az 1968. évi népgazdasági tervről összeállított tájékoztatót - folytatta - már hetekkel ezelőtt megkaptuk és így elegendő idő állt rendelkezésünkre, hogy felkészüljünk a vitára.

- az elmúlt nyolc napban az országgyűlés kilenc állandó bizottsága tárgyalta meg a javaslatot, s összesen 101 képviselőtársunk szólalt fel a rendkívül érdekes vitákban. számosan tettek kisebb-nagyobb módosító javaslatot.

dr. bognár józsef ezután beszámolt arról, hogy öt bizottság az eredeti formában, azaz minden változtatás nélkül javasolta a költségvetés elfogadását. három bizottság azonban a költségvetésnek alapjaiban és lényegében történő elfogadása mellett módosító javaslatokat tett.

- a szociális és egészségügyi bizottság az ágazat költségvetésének 30 millió forintos növelését javasolta egyes kórházak higiénijának megjavítására, bizonyos társfertőzői veszélyek csökkentésére, valamint egyes műszerek és anyagok beszerzésére. a bizottság indítványozta, hogy e 30 millió forintból 20 milliót a központi szerveknél, 10 milliót pedig a tanácsoknál használjanak fel. a bizottság kifejezte aggodalmát, hogy a tanácsi szerveknél jelentkező túlzott tartalékolási törekvések megnehezítik az egészségügyi intézmények helyzetét. ezért azt javasolta, hogy a tanácsok vizsgálják felül költségvetési kiadásait és feltétlenül biztosítsák az egészségügyi intézmények működéséhez szükséges pénzeszközöket.

/ folyt.köv./

17.07/11

bkk 5./ megkezdte.. 14.f./s

- a kulturális bizottság a művelődésügyi tárca költségvetésének 26 millió forinttal történő fölemelését javasolta, meghozza úgy, hogy ebből 10 millió forint a felsőoktatási intézmények beszerzési költségeire, 6 millió forint hatszáz most végző pedagógus munkalehetőségének biztosítására, 10 millió forint pedig a kulturális alap támogatására jusson.

- a mezőgazdasági bizottság belvizrendezésre előirányzott 309 millió forinton felül további 60 millió forintot javasolt erre a célra, mert a belvizek miatt 1967-ben körülbelül 400 ezer katasztróhi hold szántóterület maradt vetetlen, s a belvítől sújtott szántóterület nagysága az elmúlt három évben növekedett. a többlet segítségével viszont növekszik a megművelhető földterület, s ennek megfelelően a termés mennyisége is. ugyancsak 60 millió forintos emelést javasolt a bizottság mezőgazdasági bekötőutak építésére, erre a célra 330 millió forintot biztosít a költségvetés. a bekötőutak hiánya, illetve gyenge állapota az elmúlt évben jelentős veszteségeket okozott a terméshozamok és különösen a gyümölcsszállítás során.

- a kulturális bizottság javasolta, hogy az évközben keletkező megtakarítások terhére emeljék fel 1,700 000 forinttal a magyar tudományos akadémia béralapját. ily módon csökkenteni lehetne az akadémiai kutató intézetek és a minisztériumi-vállalati kutató intézetek, laboratóriumok, stb. között fennálló bérfeleslegességeket.

- a jogi, igazgatási és igazságügyi bizottság javasolta, hogy - ugyancsak az évközi megtakarítások terhére - az igazságügyminisztérium kapjon újabb anyagi eszközöket az igazságügyi épületek állagának megjavítására.

- végül a terv- és költségvetési bizottság ülésén turján-szky minály képviselőtársunk javasolta a pest megyei tanács állami támogatásának 20 millió forintos növelését. a megye javára, budapest terhére indítványozta továbbá a kommunális adó elosztási rendszerének megváltoztatását, mivel az ugynevezett ingázó dolgozók a kommunális szolgáltatások jelentős részét lakóhelyükön veszik igénybe, illetve igénylik.

- a terv- és költségvetési bizottság az összes érdekeltek meghallgatása és részletes vita után döntést hozott arról, hogy milyen javaslatot terjeszt az országgyűlés elé. a döntést azután a többi bizottságok elnökei is elfogadták, s így felhatalmazták arra, hogy bejelentsem: a most előterjesztésre kerülő javaslatok a többi bizottságok vezetőinek egyetértésével is találkoznak.

/folyt.köv./
17.15/11

bkk 5. /megkezdte.. 15.folyt./szb

- javasolom, hogy az országgyűlés - az előbbieken kifejtett indokolás alapján - fogadja el az egészségügyi és szociális ágazat költségvetésének 30 millió forinttal, a művelődésügyi tárcsa költségvetésének 26 millió forinttal történő fölemelését. javasolom továbbá, hogy batyvizrendezésre - figyelembe véve egyrészt a feladat nagy fontosságát, másrészt azonban a költségvetés lehetőségeit - biztosítsunk a mezőgazdaság számára további 30 millió forintot.

- bekiötutak építésére adjunk még 30 milliót, azzal a megkötéssel, hogy a többiötet kiöndítlag azokra a területekre kell koncentrálni, amelyek nagyobb mennyiségű gyümölcsöt adnak. közismert ugyanis, hogy nemzetközi viszonylatban is jó minőségű gyümölcsök a bekiötutak hiánya vagy gyenge minősége következtében a szállítás során vesztenek piaci értékükből. feltehető tehát, hogy a többiötbefektetés a magasabb belföldi és külföldi eladási ár révén gyorsan megtérül. javasoljuk továbbá, hogy a 30 millió forintot az országos tervhivatal tartalékainak tervére biztosítsuk.

- felkérjük a pénzügyminisztériumot, hogy az év közepén jóindulatúan vizsgálja meg a magyar tudományos akadémia és az igazságügy-minisztérium már említett igényei kielégültségének lehetőségét.

turjánsszky mináty javaslatával kapcsolatban or. bogvár jószef hangsúlyozta:

- a terv- és költségvetési bizottság jelenleg nem rendelkezik olyan széles áttekintéssel és helyzetismerettel, hogy ebben a kérdésben - a pénzügyi szervek véleményével szemben - az indítvány elfogadását javasolhatná. nyilvánvaló azonban, hogy pest megye helyzete a főváros közelsége miatt - sok vonatkozásban - igen bonyolult. az ingázók fogyasztási szokásait sem ismerjük eléggé. ezért felkértük az országos tervhivatalt, hogy készíttesse olyan átfogó jellegű tanulmányt, amely megfelelő döntése k alapjául szolgálhat. ha például az bizonyosodik be, hogy az ingázók gyermekeiket helyi bölcsődékben helyezik el és helyi iskolákba járatják, úgy a kommunális alap elosztását valóban célszerű felülvizsgálni.

/folyt.köv./
17.25/11

- 66 -

de 18.2

bkk 5. /megkezdte... 16. folyt./-szb

- a terv- és költségvetési bizottság módosító javaslatai 116 millió forinttal emelnék a kiadásokat. ha az országos tervhivatal beruházási tartalékalapjából biztosítunk 30 millió forintot a bekiötutakra, akkor a javaslatok anyagi kihatása 86 millió forint, - mondotta a törvényjavaslat előadója, majd bejelentette:

- a terv- és költségvetési bizottság elvetette az egészségügyi állandó bizottságnak azt a javaslatát, hogy a tanácsokat külön határozatban hívjuk fel az egészségügyi intézmények folyamatos működéséhez szükséges anyagi eszközök biztosítására. a bizottság elismeri, hogy a javaslat tiszteletre méltó érzésekből fakadt, hiszen szerzőit a dolgozó emberek egészségéről való gondoskodás szelleme hatotta át. meg van azonban gyözdve arról, hogy a helyi tanácsok nagyobb önállósága növekvő felelősségérzettel párosul és ezért nincs szükség a hatáskörök decentralizációját keresztező országgyűlési vagy minisztériumi határozatok meghozatalára, ha valamely tanács elhanyagolná az egészségügyi intézményeket, akkor a terület lakosságának megvan a lehetősége arra, hogy kikényszerítse a helytelen gyakorlat megváltoztatását.

- a bizottság jó lelkiismerettel ajánlja az országgyűlésnek elfogadásra a költségvetési javaslatot, amely megfelel mindazoknak a fő kritériumoknak, amelyeket a költségvetés iránt a szocialista gazdaságban, a gazdasági reform bevezetésének időpontjában támasztani kell. a költségvetés a rendelkezésünkre álló anyagi eszközket oly módon osztja el, illetve olyan hatások indukálására használja fel, hogy azok biztosítsák:

- a nemzeti jövedelem 5-6 százalékos növekedését, ami jelenlegi gazdasági körülményeink között optimálisnak tekinthető;

- a társadalmi szükségleteknek a nemzeti jövedelem növekedésével arányos mértékben emelkedő kielégülését;

- a centralizált, illetve decentralizált döntések alapján kialakuló gazdasági folyamatok egymást erősítő és segítő voltát;

- olyan új folyamatok elindítását, amelyek lehetővé teszik a kereslet jobb kielégülését és az export növelését;

- az egyének és vállalatok érdekeltségét a racionális gazdálkodás normáinak meghonosításában és megerősítésében.

/folyt.köv./

17.25/11

- 67 -

de 18.2

bbkk 5./megkezdte... 17.f./s

- a költségvetés e feladatokat viszonylag egyensúlyviszonyok, pontosabban szólva tolerálható egyensúlyhiány mellett oldja meg. a tolerálható egyensúlyhiány 1 milliárd 400 millió forintot, illetve módosítási javaslataink elfogadása esetén 1 milliárd 486 millió forintot testesít meg, funkcionálisan pedig annyit jelent, hogy körültekintő gazdálkodás esetén a fejlődés felvázolt céljai még nem kerülnek veszélybe. ez azonban korántsem azt jelenti, hogy a költségvetési deficit hosszabb időszakon keresztül, például éveken át eltűrhető, mert az eszközök helyes befektetése esetén az egészséges gazdasági körforgásnak ki kell küszöbölnie önmagából a deficitet.

dr. bogárné józsef rámutatott, hogy az állami költségvetés deficitje más, mint a családi háztartásé. az utóbbi ugyanis nem tartozik a racionális gazdálkodás körébe, nem eszközöl befektetéseket és nem ér el nyereséget. ennek következtében az adósságot / a deficitet / csak a fogyasztás terhére fizetheti vissza. ezzel szemben a gazdasági életben minden azon mulik

- fejtegette -, hogy az anyagi eszközök milyen hatékonysággal kerülnek befektetésre. ha a hatékonyság kedvező, úgy a deficit a létrejött nyereségekből fedezhető oly módon, hogy - bár kisebb mértékben, mintha a deficit nem alakult volna ki - egyidejűleg a fogyasztás is emelhető. a deficit ténye mégis azt bizonyítja, hogy átmenetileg több anyagi eszközt használunk fel, mint amennyi gazdasági eredményeink eléréséhez indokolt lenne. bogárné józsef megjegyezte, hogy az mechanizmus már indulásakor is eszközigényesebb, mint a régi volt, hiszen decentralizáció esetén kezdetben mindig több eszközre van szükség. később viszont új erőforrásokat szabadít fel a decentralizáció, amelyek nagyobb lendületet adnak a gazdasági növekedésnek, - mondotta.

dr. bogárné józsef a továbbiakban a gazdasági reform néhány fontosabb célját, sikeres funkcionálásának főbb feltételeit elemezte.

a többi között rámutatott :- a reform bevezetésének általános politikai feltételei kedvezőek. a kormányzat bizalmat élvez a dolgozó nép körében, s az emberek döntő többsége tudatában van annak, hogy a reformra szükség van. a politikai bizalomnak - és ezt közgazdászként is szeretném hangsúlyozni - döntő jelentősége van. a reform megvalósítása - a költségvetés realizálásához hasonlóan - mindenkitől helytállást, aktivitást és türelmet kíván. meggyőződésem, hogy a következő esztendőben egyikben sem lesz hiány, - mondotta befejezésül, s javasolta az országgyűlésnek, hogy a törvényjavaslatot - az előterjesztett módosításokkal - hagyja jóvá. egyben indítványozta, hogy a költségvetés általános és részletes vitáját vonják össze.

/ folyt.köv./
17.35/11

de 18.2

bkk 5./ megkezdte.... / 18. folyt./s

az előterjesztett indítvány felett az elnöklő vass istvánné szavazást rendelt el. az országgyűlés egyhangulag úgy döntött, hogy az 1968. évi költségvetésről szóló törvényjavaslatot általánosságban és részleteiben, együttesen tárgyalja.

ezután szünet következett, amelynek végétével dr. beresztóczy miklós elnöklésével folytatódott az ülés, s megkezdődött az 1968. évi állami költségvetésről szóló törvényjavaslat vitája.

x x x

a szerkesztőségek figyelmébe !

mai bkk 4./vályi péter/ 6. folyt. 2. bekezdése utolsó mondata helyesen : mintegy 14 800 lakás - az állami lakások többsége - tanácsi beruházásként épül meg, melyből kb 6 800 szövetkezeti lakásként kerül értékesítésre, az értékesítésre kerülő öröklakások száma 860.

a 7. folyt. 4. bekezdésének 3. sorában a szöveg helyesen : .. szolgáló kiadásai teszik ki. e közös....

a 10. folyt. 1. bekezdésének 6. sorában a szöveg helyesen :.... továbbtanulásának elősegítése. az egy tanulóra....

a 12. folyt. 1.bekezdésének 6. sorától a szöveg helyesen : tanácsok jogosultak határozni. ezzel lehetővé vált, hogy a tanácsok beruházásra szolgáló...

a 14. folyt. 3.bekezdésének alulról számított 3. sorában a szöveg helyesen :... január 2-án jelentős hatósági árintézkedésekre kerül sor.

a 15. folyt. 1.bekezdésének 5. sorában kezdődő mondat helyesen : a napilapok ára 20 fillérrel, a hetilapoké valamivel nagyobb mértékben nő. néhány vasműszaki cikknél áremelés szükséges.....

a 17. folyt. 2.bek. 9. sorának közepén a szöveg helyesen: saját alapból fejleszteni az a vállalat.....

/ folyt. köv./
18.15/11

de 19.2

parlament

bkk 5. /megkezdte... 19. folyt./-szb

a vitában elsőknek dr. gonda györgy

----- vas megyei képviselő /6. választókerület/, a megyei tanács vb. elnöke szót fel. hangsúlyozta:

- nem volt és nem lesz olyan állami költségvetés, amelyet ne lehetne újabb jogos, önmagukban hasznos s az adott területen megoldást sürgető kívánságokkal, igényekkel kiegészíteni. az 1968. évi állami költségvetéssel kapcsolatban mégis mindenekelőtt arra akarok rámutatni, hogy az eddigiekhez képest az igények és a lehetőségek legjobb szinkronját alakította ki. a gazdaságirányítás új rendjének körülményei között megteremtődő és megteremthető új források és új gazdálkodási lehetőségek révén ugyanis annyi új erőt, energiát és lehetőséget hordoz magában, hogy e tekintetben is jobb helyzetbe kerültünk.

szóvá tette azonban: fékezőleg hathat a tanácsok önálló kezdeményezésére, költségvetési keretük saját forrásból történő bővítésére az a körülmény, hogy még mindig nem történt meg anyagi érdekelttségük egyértelmű szabályozása. e szabályozás hiánya olyan területen korlátozza a mechanizmus egyik fontos elvi tételének érvényesülését, ahol pedig a költségvetésnek nagyon is jelentős hányadát - több mint 16 milliárd forintot - használják fel. ezért kérte, hogy az említett probléma megoldását szolgáló középtávu pénzügyi tervvel és fejlesztési alappal kapcsolatos döntést az illetékes szervek minél előbb hozzák meg. amíg ez hiányzik, addig a tanácsok gazdálkodása csak fél lábbal áll az új mechanizmus talaján.

a következőkben az urbanizációs folyamat egyes kérdéseivel szót hozzá. néhány évvel ezelőtt - mondotta - a járási székhelyek várossá fejlesztését kívánatos és támogatásra érdemes ügynek ítéltük. közülük néhány már meg is közelítette vagy el is érte azt a színvonalat, amelynek alapján várossá lehetne nyilvánítani őket. az ezzel kapcsolatos döntést magától értetődően nem lehet helyi - sokszor elfogult - véleményekre alapozni. de ahol az objektív elbírálás szerint is adottak a feltételek, ott ne késtelkedjünk vele. ez olyan belső erőt adna településeink igényes gyarapodásának, amiről nem szabad lemondanunk. az az aggodalom, hogy a városok számának gyarapodása újabb megterhelést jelent az állami költségvetésre, a gazdaságirányítás új körülményei között nem indokolt. az új körülmények között ugyanis a megyéknek saját pénzügyi tervükben kell az ilyen elhatározások anyagi fedezetét biztosítaniuk.

a költségvetést elfogadta.

/folyt.köv./
18.23/11

- 70 -

se
10.15#

parlament

bkk 5./megkezdte.. 20.f./s

Lakatos andrás ,

----- somogy megye 8. választókerületének képviselője, főkertész a többi között a mezőgazdasági árszínvonal alakulásáról szót, amelynek 8 százalékos növekedése - mint mondotta - jelentős ösztönzőerő lesz majd a kenyérgabona termelés, valamint a szarvasmarha és sertéstenyésztés szempontjából. részletesen foglalkozott megyéje mezőgazdaságának problémáival s felhívta a figyelmet arra, hogy a bekötő utak építése rendkívül lassan halad, ami különösen a szőlő - és gyümölcs - ültetvényekkel rendelkező gazdaságoknak okoz sok nehézséget. javasolta, hogy bekötőutak építésére, a folyamatban levő és a tervezett munkák meggyorsítására a tervezettnél nagyobb összegeket biztosítsanak.

sürgette a növénytermesztés és az állattenyésztés fejlesztésével szorosan összefüggő vízrendezési feladatok megoldását. elmondta, hogy somogy megyében kerekén 226.000 katasztrális holdat veszélyeztet a víz kártétele, s ennek a területnek alig egyharmadát mentesítik az eddig kialakult, egyébként jókarban levő vízfolyások. a gondot még növeli, hogy a korábbiakban vízrendezési és talajjavítási szempontból kiemelt területek - mint a zelicség és a tabi járás nagy része - a jövőben a számukra biztosított anyagi eszközökkel sem fogják tudni megoldani a meliorációt. javasolta a képviselő, hogy a mezőgazdasági vízrendezés céljaira a tervezettnél nagyobb összegeket irányozzanak elő.

Lakatos andrás után németh károly

----- budapesti képviselő,
a budapesti pártbizottság első titkára emelkedett szólásra.

németh károly beszédét mai bkk 3.sz. kiadásunkon közöltük,

a beszéd embargóját feloldjuk.

/folyt.köv./
18.30/11

- 71 -

19.15#
se

parlament

bkk 5. /megkezdte... 21. folyt./-szb

bódi lászló,

----- a szegedi vasöntődei vállalat igazgatója, a szegedi 4-es számú választókerület képviselője kiemelte: örövendetes, hogy a költségvetés tervezetéből vitathatatlanul kiolvasható a dolgozókat érintő szociális és kulturális tételek, az életszínvonal emelkedését célzó előirányzatok növekvő tendenciájára.

a gazdaságirányítás új rendszerének előkészítési időszakáról szólva megjegyezte, hogy a sajtó, a rádió és a televízió kitűnő ismertető munkát végzett. a tájékoztatás azonban véleménye szerint annyiban egyoldalúvá vált, hogy kevés szó esett arról: a különböző rendelkezések várhatóan kedvező hatása csak jobb, lekiismeretesebb munkával, nagyobb szervezettséggel, a munkafegyelem megszilárdításával érvényesülhet teljes egészében.

a képviselő a következőkben a vidék iparosításának csongrád megyei eredményeiről, majd az öntődei vállalat munkájáról beszélt. megemlítette, hogy az öntődek műszaki színvonala és termelése emelkedett, s javultak az öntődei dolgozók munka- és életkörülményei. keresetük az idén például csaknem 9 százalékkal haladja meg az 1965. évi. az elmúlt három évben több mint 20 millió forintot költséggel a vállalat hét öntődejében létesült új szociális épület.

bódi lászló végezetül azt fejtette, hogy a fejlődő, iparvárossá alakuló szegeden növekszenek a közlekedési, lakás- és kommunális igények is. kérte: vizsgálják meg és keressenek lehetőséget a szolgáltatások bővítésére, színvonalának emelésére.

a költségvetést elfogadta és elfogadásra ajánlotta.

/folyt.köv./

18.45/gy

- 72 -

19.20

parlament

bkk 5./megkezdte.. 22. folyt./s

dr. kovács magdolna

----- tanár, szabolcs-szatmár megye 18. vk. képviselője szűkebb hazájának oktatásügyi helyzetéről szólva egyebek között megemlítette, hogy míg az országos adatok szerint az általános iskolát végzett fiatalok 85 százaléka kerül valamilyen szakmunkástanuló iskolába, vagy középiskolába, náluk ez a hányad csak 57,7 százalék. a magyarázat: kevés az oktatási intézmény ezen az országrészen, a középiskolai hálózatban nincs kellő számú szakközépiskola. sajnálatos, hogy illetékesek nem pártolják azt a korábbi kezdeményezést - amelyhez egyébként megvannak a feltételek -, hogy tiszavasváriban vegyipari, nyírbátorban híradástechnikai technikai osztályt nyissanak. nem elfogadható érv az, hogy a szomszédos megyékben, hajdubán és borsodban vannak ilyen intézmények.

felszólalása második részében a képviselő utalt arra, hogy az 1968-as költségvetés javaslata a járási székhely-községek kommunális ellátottságának javítására mintegy száz millió forintot irányoz elő. kisvárdán - amelynek lakóit képviseli az országgyűlésben dr. kovács magdolna - ezt a költségvetési összeget a lakosság jövőre is jelentős társadalmi munkával tetézi majd meg. járdákat, parkokat építenek, korszerűsítik a közvilágítást. a teendők között szerepel még egy vízmű építéséhez szükséges szennyvízcsatorna - hálózat kialakítása. a község kulturális helyzetén és egészségügyi ellátottságán szintén javítani fognak a következő időszakban.

a költségvetés törvényjavaslatát elfogadta és elfogadásra ajánlotta.

/folyt.köv./

19.05/gy

- 73 -

19.20

parlament

bkk 5./megkezdte.. 23. folyt./s

dr. marton zoltán

----- igazgató-főorvos, budapest 49. választókerületének országgyűlési képviselője méltatta azt a körülményt, hogy az 1968. évi állami költségvetés a megelőző évnél nagyobb összeget juttat egészségügyi célokra. egyidejűleg azonban bizonyos aggályokat is kifejezésre juttatott. így például rámutatott, hogy az önállóan gazdálkodó egészségügyi szervek rendelkezésére álló összegek, ha kismértékben is, de csökkentek, s ezért az e területen dolgozók nem látják biztosítottak a kialakult színvonal fenntartását. ez a csökkenés az említett intézmények üzemeltetését - a higiénia további javítását, a felszerelések korszerűsítését stb.- érinti majd.

az ingyenes és korszerű betegellátás, a javuló élet- és munkakörülmények eredményeként hazánkban tetemesen megnőtt az átlagos életkor. 1938-hoz viszonyítva a nők átlagos életkora 56.2 évről 71.8 évre, a férfiaké 59.9 évről 76 évre emelkedett. ez az öröndetes statisztika egyúttal új gondok keletkezésére is utal: mind több ember éri meg azt az életkort, amelyben gyámolításra szorul. kormányunk, mint a költségvetés is tükrözi, változatlanul megkülönböztetett gondot fordít velük. a jövő évben megnyitól tíz új szociális otthon és 30 új öregek napközi otthona ismét sokaknak teszi majd gondtalanná utolsó éveit.

az elhagyott, idős emberek problémáihoz kapcsolva hadd szóljak választókerületem nyugdíjasainak arról az aggodalmáról, hogy az új mechanizmus szabadabb ármozgása következtében esetleg nehéz helyzetbe kerülnek - folytatta. ezért arra kérem a kormányt, hogy az ő szempontjukból is kísérelje figyelemmel az árak alakulását.

befejezésül „korunk betegségével”, a különböző idegártalmakkal foglalkozott. e betegségek egy része organikus, tehát szervi, másik része viszont csak funkcionális, egyszerűen abból adódik, hogy egyes emberek idegrendszere nem tud „lépést tartani”, korunk technikai fejlődésével. a gyakorlati tapasztalat: ha az utóbbiakat rögtön a betegség kezdetekor legalább két-három hétre ki tudjuk vonni a kedvezőtlen hatások alól, úgy elejét vesszük annak, hogy a bajuk organikussá alakuljon és később mint gyomorfekélyesek, vagy egyéb idegártalmakra visszavezethető, súlyos betegségben szenvedők még hosszabb ideig vegyék igénybe a táppénzt, illetve egyébként is zsúfolt kórházainkat. bevált kísérletek alapján javaslom: az illetékesek vizsgálják meg, nem lehetne-e néhány balatoni üdülőt vagy szállót a holt szezonban - szeptembertől májusig - ilyen célokra igénybevenni.

a törvényjavaslatot elfogadom.

/ folyt.köv./ v

20.10/gy

- 74 -

parlament

bkk 5./ megkezdte .. 24. folyt./s

geiszbühl mihály

----- vállalati főmérnök, győr- sopron megye 7.vk. képviselője hangoztatta, hogy a helyes árrendszer alkalmazása hatékonyan segíti a gazdálkodás új rendjének kialakítását. véleménye szerint jelenlegi nyereségrendszerünk a készárukat előállító iparban jóval kedvezőbb, mint az alapanyagok gyártásánál. tudnillik az árképzés második időszakában már van mód arra, hogy az árak kialakítását befolyásoló összes tényezőt „beépítsék”, a termékek árába. hasonló eljárásra az alapanyagok termelésének nincs, legalábbis nem volt mód, így különbségek keletkeztek a két terület között.

külkereskedelmi témára térve a képviselő kiemelte, hogy az 1968-as népgazdasági terv az export és az import mintegy 8 százalékos növekedésével számol, s ez némiképp meghaladja a fő termelő területek - nevezetesen az ipar és a mezőgazdaság - tervezett fejlődési ütemét. fontos, a korábbinál is jelentősebb szerephez jutnak külkereskedelmünkben a vállalatok. jó kezekbe kell letenni a termékek ügyét. semmiképpen sem engedhető meg az olyan helytelen gyakorlat, amely előre veti az árnyékát például a mineralimpex-nél, aholis átszervezés folytán az ugynevezett ömlesztett tüzálló anyag exportot január 1-től e munkakörben járatlan személyekkel kívánják lebonyolítani. a vállalat exportjának 80 százalékáról van szó, érthető tehát, hogy a kilátásba helyezett személyi változtatás nyugtalanságot vált ki a dolgozókból.

a költségvetés törvényjavaslatát elfogadta.

/ folyt.köv./

20.215/gy

21. 75

- 75 -

parlament

bkk 5./megkezdte.. 23. folyt./s

dr. marton zoltán

----- igazgató-főorvos, budapest 49. választókerületének országgyűlési képviselője méltatta azt a körülményt, hogy az 1968. évi állami költségvetés a megelőző évnél nagyobb összeget juttat egészségügyi célokra. egyidejűleg azonban bizonyos aggályokat is kifejezésre juttatott. így például rámutatott, hogy az önállóan gazdálkodó egészségügyi szervek rendelkezésére álló összegek, ha kismértékben is, de csökkentek, s ezért az e területen dolgozók nem látják biztosítottak a kialakult színvonal fenntartását. ez a csökkenés az említett intézmények üzemeltetését - a higiénia további javításáért, a felszerelések korszerűsítését stb. - érinti majd.

az ingyenes és korszerű betegellátás, a javuló élet- és munkakörülmények eredményeként hazánkban tetemesen megnőtt az átlagos életkor. 1938-hoz viszonyítva a nők átlagos életkora 58.2 évről 71.8 évre, a férfiaké 59.9 évről 76 évre emelkedett. ez az öröndes statisztika egyúttal új gondok keletkezésére is utal: mind több ember éri meg azt az életkort, amelyben gyógyításra szorul. kormányunk, mint a költségvetés is tükrözi, változatlanul megkülönböztetett gondot fordít velük. a jövő évben megnyitó tíz új szociális otthon és 30 új öregek napközi otthona ismét sokaknak teszi majd gondtalanná utolsó éveit.

az elhagyott, idős emberek problémáihoz kapcsolva hadd szóljak választókerületem nyugdíjasainak arról az aggodalmáról, hogy az új mechanizmus szabadabb ármozgása következtében esetleg nehéz helyzetbe kerülnek - folytatta. ezért arra kérem a kormányt, hogy az ő szempontjukból is kísérelje figyelemmel az árak alakulását.

befejezésül „korunk betegségével”, a különböző idegártalmakkal foglalkozott. e betegségek egy része organikus, tehát szervi, másik része viszont csak funkcionális, a egyszerűen abból adódik, hogy egyes emberek idegrendszere nem tudja lépést tartani, korunk technikai fejlődésével. a gyakorlati tapasztalat: ha az utóbbiakat rögtön a betegség kezdetekor legalább két-három hétre ki tudjuk vonni a kedvezőtlen hatások alól, úgy elejét vesszük annak, hogy a bajuk organikussá alakuljon és később mint gyomorfekélyesek, vagy egyéb idegártalmakra visszavezethető, súlyos betegségben szenvedők még hosszabb ideig vegyék igénybe a táppénzt, illetve egyébként is zsfolt kórházainkat. bevált kísérletek alapján javasolom: az illetékesek vizsgálják meg, nem lehetne-e néhány balatoni üdülőt vagy szállót a holt szezonban - szeptembertől májusig - ilyen célokra igénybevenni.

a törvényjavaslatot elfogadom.

/ folyt.köv./ v

20.10/gy

- 74 -

parlament

bkk 5./ megkezdte .. 24. folyt./s

geiszbühl minály

----- vállalati főmérnök, győr-sopron megye 7.vk. képviselője hangsúlyozta, hogy a helyes árrendszer alkalmazása hatékonyan segíti a gazdálkodás új rendjének kialakítását. véleménye szerint jelenlegi nyereségrendszerünk a készárakat előállító iparban jóval kedvezőbb, mint az alapanyagok gyártásánál. tudnillik az árképzés második időszakában már van mód arra, hogy az árak kialakítását befolyásoló összes tényezőt „beépítsék”, a termékek árába. hasonló eljárásra az alapanyagok termelésének nincs, legalábbis nem volt mód, így különbségek keletkeztek a két terület között.

külkereskedelmi témára térve a képviselő kiemelte, hogy az 1968-as népgazdasági terv az export és az import mintegy 8 százalékos növekedésével számol, s ez némiképp meghaladja a fő termelő területek - nevezetesen az ipar és a mezőgazdaság - tervezett fejlődési ütemét. fontos, a korábbinál is jelentősebb szerephez jutnak külkereskedelmünkben a vállalatok. jó kezekbe kell letenni a termékek ügyét. semmiképpen sem engedhető meg az olyan helytelen gyakorlat, amely előre veti az árnyékát például a mineralimpex-nél, aholis átszervezés folytán az ugynevezett ömlesztett tűzálló anyag exportot január 1-től e munkakörben járattalan személyekkel kívánják lebonyolítani. a vállalat exportjának 80 százalékáról van szó, érthető tehát, hogy a kilátásba helyezett személyi változtatás nyugtalanságot vált ki a dolgozókból.

a költségvetés törvényjavaslatát elfogadta.

/ folyt.köv./

20.215/gy

21. 25

- 75 -

bkk 5./ megkezdte.. 25. folyt./s

halasi lajosné

----- öntő szakmunkás, baranya megye 3.számú választókerületének képviselője büszkén számolt be arról, hogy üzeme - az öntődei vállalat mohácsi gyára - 100 százalékos fölötte teljesítette az évi termelési tervét, s ugyanakkor az önköltségi tervet is másfél millió forinttal túlteljesítette. mindezt annak tulajdonítjuk - folytatta -, hogy az új mechanizmus elveinek megfelelően nagyobb hatáskört kaptak azok a középvezetők, akiknek szervező munkájától elsődlegesen függ a termelési program megvalósulása. a vezetők alaposan tájékoztatták a dolgozókat az üzem minden gondjáról, s így elérték, hogy azok nem csupán a végrehajtói voltak az intézkedéseknek, hanem mint anyagilag is közvetlenül érdekeltek, alkotó módon vettek részt a munkában.

a képviselő baranya megye legnagyobb üzeme, a mecseki szénbányák gondjairól, eredményeiről is szólt. felhívta az országgyűlés figyelmét azokra a jelenségekre, amelyek arra utalnak, hogy a hazai szénproblémákat nem minden esetben itélték meg reálisan. a tüzelőtelepeken történt felmérésnél például kiderült, hogy a készletek egy része csupán papíron létezik. a kereslet nagyobb a vártnál, s így most a szénbányászatnak hirtelen kellene a ,, papirkészletek,, helyett valódi szenet szállítania. ez azonban pillanatnyilag több okból is megoldhatatlan. a bányászok közül ugyanis sokan más foglalkozást kerestek maguknak. a szakmaválasztás előtt álló fiatalok közül is alig néhányan jelentkeznek jártanulónak. így alakult ki az a helyzet, hogy a mecseki szénbányák jelenleg több száz fős létszámhiánnyal küzd

ezután arról beszélt, hogy korábban a bányászat alig ismerte a vevőit, azok igényeit - hiszen központi tervek alapján dolgozott, s a szenet is központilag osztották el. most a bányák is eladóként jelennek meg a piacon, s ennek megfelelő ujszerű kapcsolatokat alakítanak ki. messzemenően figyelembe veszik a szenet vásárló fogyasztók igényeit, a tüzeléstechnikai adottságokat. a közelben levő nagyfogyasztók tüzelőberendezéseit a szénbányák a maguk költségén alakították át, hogy ezzel is növeljék megrendeléseiket. széles körben ismertetik termékeiket, azok tulajdonságait s felhasználásuk legjobb módszereit.

a költségvetési törvényjavaslatot a képviselő elfogadta .

/ folyt.köv./

20.25/e

- 76 -

de
21. 5

bkk 5. /megkezdte... 26. folyt./-szb

valter imre

----- tsz-elnök, somogy megye 6. vk. képviselője volt a szerdai tanácskozás utolsó felszólalója. a balatonpart fejlesztésének fontosságáról beszélt, s kérte, hogy a kormány a balatonpart ügyével - súlyának megfelelő módon - külön foglalkozzon, és a helyi tanácsok rendelkezésére álló fejlesztési összegeken túl további anyagiakat biztosítsanak erre a célra. fontos - hangsúlyozta a képviselő - hogy a balatonvidék jó híre itthon és külföldön egyaránt megmaradjon, sőt növekedjék. a devizát hozó nyaralóhelyek fenntartása, számának növelése és a vendégek részére biztosított ellátás színvonalának emelése a legközelebbi jövőben oda vezethet, hogy a külföldi turisták országunkat nemcsak a tengerhez vezető út egyik kellemes pihenőhelyének, hanem nyaralásuk végállomásának tekintsék.

felszólalása második részében a képviselő egyebek között arról beszélt: a gazdálkodás új rendje ismertetésének fogvatartóssága, hogy a tájékoztatók tulságosan szakszerűek. az újságokban megjelent és az olvasható cikkek, a rádióban hallható ismertetések mind-mind az új mechanizmus valamelyik részletével foglalkoznak - tulságosan magas színvonalon. az emberek hétköznapi nyelven, közérthető formában várják az információkat az újról, természetesen leginkább arról, ami közvetlenül érinti őket.

a költségvetés javaslatát a képviselő elfogadta és az országgyűlésnek elfogadásra ajánlotta.

ezután az elnöklő beresztóczy miklós bejelentette, hogy az országgyűlés a költségvetési törvényjavaslat vitájával csütörtökön 10 órakor folytatja munkáját. /mti/

--

20.40/1L

- 77 -

de

bkk 5./ megkezdte.. 25. folyt./s

halasi Lajosné

----- öntő szakmunkás, baranya megye 3.számú választókerületének képviselője büszkén számolt be arról, hogy üzeme - az öntődei vállalat mohácsi gyára - 100 százalék fölött teljesítette az évi termelési tervét, s ugyanakkor az önköltségi tervet is másfél millió forinttal túlteljesítette. mindezt annak tulajdonítjuk - folytatta -, hogy az új mechanizmus elveinek megfelelően nagyobb hatáskört kaptak azok a középvezetők, akiknek szervező munkájától elsődlegesen függ a termelési program megvalósulása. a vezetők alaposan tájékoztatták a dolgozókat az üzem minden gondjáról, s így elérték, hogy azok nem csupán a végrehajtói voltak az intézkedéseknek, hanem mint anyagilag is közvetlenül érdekelték, alkotó módon vettek részt a munkában.

a képviselő baranya megye legnagyobb üzeme, a mecseki szénbányák gondjairól, eredményeiről is szólt. felhívta az országgyűlés figyelmét azokra a jelenségekre, amelyek arra utalnak, hogy a hazai szénproblémákat nem minden esetben itélték meg реалисан. a tüzei-telepeken történt felmerésnél például kiderült, hogy a készletek egy része csupán papíron létezik. a kereslet nagyobb a vártnál, s így most a szénbányászatnak hirtelen kellene a ,, papirkészletek,, helyett valódi szenet szállítania. ez azonban pillanatnyilag több okból is megoldhatatlan. a bányászok közül ugyanis sokan más foglalkozást kerestek maguknak. a szakmaválasztás előtt álló fiatalok közül is alig néhányan jelentkeznek vájártnulónak. így alakult ki az a helyzet, hogy a mecseki szénbányák jelenleg több száz fős létszámhiánnyal küzd

ezután arról beszélt, hogy korábban a bányászat alig ismerte a vevőt, azok igényeit - hiszen központi tervek alapján dolgozott, s a szenet is központilag osztották el. most a bányák is eladóként jelennek meg a piacon, s ennek megfelelő ujszerű kapcsolatokat alakítanak ki. messzemenően figyelembe veszik a szenet vásárló fogyasztók igényeit, a tüzeléstechnikai adottságokat. a közelben levő nagyfogyasztók tüzelőberendezéseit a szénbányák a maguk költségén alakították át, hogy ezzel is növeljék megrendeléseiket. széles körben ismertetik termékeiket, azok tulajdonságait s felhasználásuk legjobb módszereit.

a költségvetési törvényjavaslatot a képviselő elfogadta.

/ folyt.köv./

20.25/e

- 76 -

bkk 5. /megkezdte... 26. folyt./-szb

valter imre

----- tsz-elnök, somogy megye 6. vk. képviselője volt a szerdai tanácskozás utolsó felszólalója. a balatonpart fejlesztésének fontosságáról beszélt, s kérte, hogy a kormány a balatonpart ügyével - súlyának megfelelő módon - külön foglalkozzon, és a helyi tanácsok rendelkezésére álló fejlesztési összegeken túl további anyagiakat biztosítsanak erre a célra. fontos - hangsúlyozta a képviselő - hogy a balatonvidék jó híre itthon és külföldön egyaránt megmaradjon, sőt növekedjen. a devizát hozó nyaralóhelyek fenntartása, számának növelése és a vendégek részére biztosított ellátás színvonalának emelése a legközelebbi jövőben oda vezethet, hogy a külföldi turisták országunkat nemcsak a tengerhez vezető út egyik kellemes pihenőhelyének, hanem nyaralásuk végállomásának tekintsék.

felszólalása második részében a képviselő egyebek között arról beszélt: a gazdálkodás új rendje ismertetésének fogyatékossága, hogy a tájékoztatók túlságosan szakszerűek. az újságokban megjelent és az olvasható cikkek, a rádióban hallható ismertetések mind-mind az új mechanizmus valamelyik részletével foglalkoznak - túlságosan magas színvonalon. az emberek hétköznapi nyelven, közérthető formában várják az információkat az újról, természetesen leginkább arról, ami közvetlenül érinti őket.

a költségvetés javaslatát a képviselő elfogadta és az országgyűlésnek elfogadásra ajánlotta.

ezután az elnöklő beresztóczy miklós bejelentette, hogy az országgyűlés a költségvetési törvényjavaslat vitájával csütörtökön 10 órakor folytatja munkáját. /mti/

--

20.40/11

- 77 -

le

parlament
a szerkesztőségek figyelmébe!

szb

a mai bbk 5. /megkezdte.../ számú hírünk 13. folytatása
első bekezdésének 9. sorában a szöveg helyesen:

... bizottság szeptember eleji ülésén...

17. folytatás 2. bekezdésének alulról számított 5. sorában
a szöveg helyesen:

... megjegyezte, hogy az új mechanizmus már...

19. folytatás 3. bekezdésének 7. sorában helyesen:

... jelentős hányadát - mintegy 16 milliárd forintot -...

23. folytatás 2. bekezdésének 4. sorában a szöveg helyesen:

... a férfiaké 54,9 évről 67 évre emelkedett.

ugyancsak a 2. bekezdés alulról számított 3. sora helye-
sen:

... a jövő évben megnyíló 910 új szociális otthoni férőhely
és 30 új öregek...

a 24. folytatás 2. bekezdésének 7. sorában a szöveg helye-
sen:

... kell letenni a termékek értékesítésénél ügyét. semmi-
képpen...

/mti/

..

- v é g e -

21.10/11

- 78 -

M.T.I.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda. Budapest, I. Fém-utca 5-7. Telefon: 150-490, 350-500

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.

mti b e l f ö l d i h i r e k

1967. december 21.

bb. 1. megkezdődött az étel- és csucsforgalom - a kereskede-
lem és a vendéglátóipar segítségével a háziasszonyoknak

i kf/kf/il/cz

1967. december 21.

az ajándékvásárlás még javában tart, a háziasszonyok azonban
már megkezdték az étel- és csucsbeszerzést is a háromnapos ünnepre.

a belkereskedelmi minisztérium illetékes főosztályának tá-
jékoztatása szerint - s ez az üzletekben is látszik - az ünnepi
ellátás bőséges, a nagyobb igényeket is várhatóan zavartalanul
ki tudják elégíteni. ezen a héten a tavalyinál mintegy 100 va-
gonnal több, összesen 560 vagon, hus és huskésztimény kerül for-
galomba, s a tökenus 70-80 százaléka sertéshus. baromfiipar
amely azonban még ennél nagyobb igény esetében sem jön zavarba.
van elegendő áruja. az ünnepi ételek egyéb kellékéből ugyancsak
szükség szerinti mennyiség, egyebek között 64 vagon hal, 9,8
millió liter tej, 50 vagon vaj, 19 vagon sajt, 20 millió tojás,
kerül forgalomba. a karácsonyi beiglihez a múlt évinél jóval
több, 16 vagon, dióbél és 12 vagon mák áll a háziasszonyok ren-
delkezésére. a mintegy 350 vagonnyi szaloncukor, s a 17 vagonnyi
csoki dísz ugyancsak elegendőnek ígérkezik a karácsonyfák díszítésé-
hez.

a kereskedelem a sütőiparral közösen különös gondot készít
az ünnepi kenyérellátásra. karácsonyra 183 vagon kenyeret szállí-
tanak az üzletekbe, ebből 30 vagonnyit vasárnap délelőtt.

a sütő- és vendéglátóipar a kereskedelemmel együtt igyekszik
könnyíteni a háziasszonyok sütési-főzési gondjain.

/folyt.köv./

de

- 1 -